

**Universita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Syrská komunita v České republice

Autor Práce:

Petr Charvát

Vedoucí práce:

PhDr. Mirjam Moravcová, DrSc.

Praha 2008

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a souhlasím s jejím eventuálním zveřejněním v tištěné, nebo elektronické podobě.

V Praze dne

.....

Petr Charvát

Poděkování:

Rád bych poděkoval především PhDr. Mirjam Moravcové, DrSc., za laskavý přístup, ochotu a pomoc při sestavování a tvorbě práce samotné. Dále pak Mgr. Kateřině Kantarové a RNDr. Vladimíru Sánkovi za pomocnou ruku při vstupu do terénu.

OBSAH

1 Úvod.....	5
2 Formulace výzkumné otázky.....	7
2.1 Pramenná základna.....	8
2.2 Interpretační rámec.....	9
3 Uvedení do výzkumu.....	11
3.1 Cíle výzkumu.....	11
3.2 Respondenti a jejich výběr	11
3.3 Průběh výzkumu.....	12
3.4 Respondenti.....	14
4 Syrská komunita v České republice.....	18
4.1 Imigrace v České republice.....	18
4.2 Historie Syřanů v České republice (Československu).....	20
4.3 Struktura a složení Syrské krajské komunity.....	21
5 Instituce a společenský život v kontextu komunity.....	25
5.1 Oficiální Syrské instituce.....	25
5.2 Náboženské společenství.....	31
5.3 Rodina a přátelé.....	35
6 Sebeidentifikace Syřanů (členů Syrské komunity) v Praze.....	39
6.1 Syřané, čeští Syřané.....	39
6.2 Arabská komunita, muslimové.....	41
7 Reflexe na prostředí a změny v české společnosti.....	44
7.1 Víze společenského klimatu před a po roce 1989.....	44
7.2 Syřané a Češi.....	47
8 Závěr.....	52
9 Použitá literatura.....	55
10 Přílohy.....	56
10.1 Přepis rozhovorů s respondenty.....	56

1 Úvod

Česká republika prošla za posledních téměř dvacet let mnohými změnami, které začaly hned po roce 1989 a byly zpočátku nutně především ústavního a ekonomického charakteru. Zprivatizované hospodářství hnala vpřed touha po rychlém dosažení blahobytu podle vzoru západoevropských zemí. Proběhla éra tak zvaného pirátského kapitalismu, kde vidina pozlátka a rychlého zisku vítězila nad kvalitou mezilidských vztahů a potřebou trvalejších hodnot. Proměna společenského systému, jeho transformace, není jen otázkou ekonomickou, nebo politickou, spočívá na jemném spojení tenkých vazeb mezi lidmi. Na kvalitě těchto vazeb závisí kvalita života každého z nás. Proces jejich budování a zkvalitňování však nelze prosadit zásahy zvenčí a také trvá déle, než vytvoření právních či ekonomických rámců. Britský sociolog Ralf Dahrendorf ve své knize „Úvahy o revoluci v Evropě“¹ zmiňuje tři fáze transformace společnosti a hovoří o „hodině politika, právníka a občana“. Hodinou občana je míněno budování občanské společnosti, které však podle Dahrendorfa může trvat celé generace.

Jedním z takových společenských témat, které se váží k „hodině občana“, je otázka etnických a národnostních menšin. Lidé žijící v České republice se s tímto tématem dnes v běžném životě setkávají stále více, ačkoliv o nich předchozí generace žijící v zemi jedné politické strany neměly širší povědomí. Česká republika se stala součástí nadnárodních, politických a politicko právních, organizačních struktur, podporujících demokratizaci a ekonomický vzestup. Tyto procesy završené vstupem do EU, posunuly Českou republiku mezi nejbohatší země tak zvaného prvního světa a zvýšily její atraktivitu pro imigraci ekonomickou i politickou. Otevření hranic mezi evropskými zeměmi, značné snížení nákladů na cestování a globalizace, v současnosti napomáhají migraci pracovní. Prosazování svobod a práv jednotlivce umožňuje národnostním menšinám a etnickým skupinám, které na území ČR již žijí, jejich sebeidentifikaci, kulturní rozvoj a tím i zviditelnění. Po vstupu ČR do Evropské unie se sjednotil i přístup k přijímání politické emigrace a emigrace z válkou ohrožených zemí, k žadatelům o politický azyl, jejichž jednotlivé případy mají být nadále posuzovány podle mechanismu Dublinského systému².

---

¹ Dahrendorf Ralf (1991): „Úvahy o revoluci v Evropě“, Nakladatelství Evropského kulturního klubu, Praha, str. 52 – 80.

² Dublinský systém je označení používané pro mechanismus, kterým je určován stát odpovědný za posouzení žádosti o azyl (mezinárodní ochranu) podané na území členských států Evropských společenství státním příslušníkem třetího státu. Je tvořen souhrnem objektivních kritérií pro určení odpovědného státu a praktických

Mezi v posledních letech často diskutovaná témata v oblasti přistěhovalectví a menšin je problematika náboženství. Po událostech 11. září 2001 ve Spojených státech byla do jisté míry zpolitizována otázka islámu. Některé z extremistických organizací hlásících se k teroristickým útokům v západních zemích, spolu se sdělovacími prostředky varujícími před radikálním islamismem, vytvářejí třecí plochy, které zasahují do životů mnoha cizinců tím, že na ně upoutávají pozornost většinové populace. Šíření nedůvěry však k budování občanské společnosti, vzájemné toleranci a porozumění nepřispívá.

Tématem postihujícím všechny výše uvedené skutečnosti, by v prostředí České republiky mohla být syrská komunita - skupina obyvatel, která na území ČR pobývá již přes dvě generace, pamatuje socialistický režim a prošla změnami transformace. Patří do arabského světa a její značná část je muslimského vyznání. Syrská komunita v Česku je malým společenstvím, které nemá statut národnostní menšiny. Její početnost se díky vnějším okolnostem nijak výrazně nerozrůstá.³ Protože jsou někteří z jejích členů již dostatečně srostlí s českým prostředím a také proto, že jsou přesto stále schopni udržet svou syrskou identitu, mohly by se jejich postoje a výpovědi stát zajímavou reflexí na život v České republice. U syrské komunity mě zajímalo její složení a instituce. Zajímavostí typickou pro tuto komunitu pak je skutečnost, že vnímání vlastní identity a vlastního skupinového začlenění, probíhá na více rovinách. Syrská komunita by se právě díky zde uvedeným skutečnostem mohla stát pro českou společnost jedním z modelových příkladů, jak se vyrovnat v dnešní době se stále aktuálnějším fenoménem imigrace z kulturně zásadně odlišného prostředí.

---

pravidel pro uplatnění této odpovědnosti. Tento systém byl poprvé zakotven v Úmluvě o určení státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetího státu na území členských států Evropských společenství přijatou v Dublinu dne 15. 6. 1990. Zdroj: www.mvcr.cz/clanek/azylove-rizeni-v-ceske-republice, staženo: 20.7.2008

³ Podle dat MV ČR bylo k 31.12. 2005 přítomno na území České republiky celkem 378 a po více jak dvou letech k 31. 3. 2008 celkem 435 syrských státních příslušníků s povoleným trvalým a dlouhodobým pobytem. V tomto počtu nejsou ovšem zahrnuti imigranti, kteří již dostali české státní občanství, nebo jim byl udělen azyl. Zdroj.: www.mvcr.cz (staženo 12.4. 2008)., Cizinci v České republice 2006, Praha, Český statistický úřad 2006, s. 46, tab. 1-6.

2 Formulace výzkumné otázky

Ve své bakalářské práci jsem si položil otázku existence vlastních sociálních sítí syrských imigrantů,⁴ sítí institucionalizovaných i neformálních, které si vybudovali v ČR. Nahlížím na ně jako na sítě osobní, vázané na vztah jednotlivce k jeho společenskému okolí. V tomto kontextu hledám odpověď na otázku o jejich významu při uchování, transformaci a případné revitalizaci výchozí identity Syřana – občana Syrské arabské republiky a také při adaptaci na české prostředí. Svou pozornost zaměřuji v prvním plánu na spolkové instituce, v druhém plánu však i na rodinu a přátelskou/kamarádskou skupinu.

Problém významu vlastních spolkových institucí pro fungování „krajanských“ komunit v jinoetnickém prostředí přijímacích zemí/států není z hlediska středoevropské odborné literatury etnologické a historické problémem novým. V prvé i druhé polovině 20. století byl tento problém formulován i v souvislostech českých „krajanských“ komunit v evropském a zámořském zahraničí (Auerham, Brouček, Kořalka, Polišínský, Moravcová, Robek, Šatlava, Jakoubek ad.), a také v souvislostech fungování „jinoetnických“ komunit v českých zemích – resp. v České republice (Havránková, Heroldová, Matějová, Obuchová a d.). Všichni tito autoři sledovali v podstatě dvě základní otázky: 1) otázku činnosti a fungování „krajanských“ spolků jako center, v nichž je na institucionální bázi rozvíjen společenský život „krajanu“ a 2) otázku dopadu činnosti těchto spolků na modelování osobitého „národního“ způsobu života „krajanských“ komunit (méně často).

Naproti tomu problém rodiny a přátelské/kamarádské skupiny zůstával v souvislostech fungování „krajanských“ komunit dlouho na okraji pozornosti českých badatelů a byl formulován v podstatě až v 50. a 60. (Nahodil, Vančík, Heroldová, Skalníková) a poté v 90. letech 20. století (Pospíšilová, Uherek, ad.). Výzkumná otázka, kterou si tito badatelé kladli, směřovala vždy především k rodině jako k prostředí generační transmise kulturních hodnot.

Výzkumná otázka, tak jak ji formuluji ve své bakalářské práci, je položena jinak. Mým záměrem je ukázat jak vlastní instituce, přesněji spolky a také neformální přátelské skupiny, utvářejí vědomí jednotlivce o jeho identitě – v mém konkrétním výzkumném zájmu o identitě Syřanů v České republice. Tato složitá a vícevrstevná identita, která vychází z identity občana Syrské arabské republiky, byla a je sycena různými kulturními a ideologickými východisky, a je po různě dlouhou dobu konfrontována s kulturními vlivy českého prostředí.

---

⁴ Pojem sociální síť se ustálil na přelomu 50. a 60. let 20. století v britské sociální antropologii. Je spojován zejména s J.A. Barnesem (Barnes, J.A.: Social Network Reading. MA 1972; srov. jak Velký sociologický slovník, d. II, Praha 1996, s. 986, heslo sociální síť).

2.1 Pramenná základna

Svou práci opírám o několik základních druhů pramenů. Prvým pramenem je odborná literatura, která se problematikou občanů Sýrie a syrské komunity v České republice zabývá. Její rozsah je však bohužel dosud málo početný, i když její význam je nezastupitelný (např. Kateřina Kantarová, Simona Hošková...).

Kateřina Kantarová⁵ ve své diplomové práci zkoumá etnickou identitu Syřanů žijících v Česku. Na pozadí příslušnosti k nějaké etnické skupině lze, jak uvádí Kantarová, lépe vnímat vlastní identitu. Etnickou identitu pak rozděluje na a) deklarovanou – za koho se lidé považují, jak přistupují k existujícím kategoriím a b) žitou - utvářenou v kontaktech s druhými a to jak z vlastní komunity, tak i v rámci mezikulturní komunikace s majoritní společností.⁶ Úspěšnost této mezikulturní (interkulturní) komunikace je potom závislá zejména na jazykové kompetenci zúčastněných. Respondenti a respondentky (v jejím výzkumu jsou na rozdíl od našeho zahrnuty i ženy), hovoří o svých zkušenostech se získáváním této jazykové kompetence – učením češtiny a následném sebehodnocení, kam až dospěli a zda-li jsou s tímto výsledkem spokojeni. Kantarová dochází k závěru, že pro mnohé imigranty je právě znalost jazyka – jeho dokonalé ovládnutí, jednou z nejdůležitějších priorit při integraci do české společnosti.

Simona Hošková⁷ nepíše pouze o Syřanech, ale zabývá se integrací Arabů v České republice obecně. Její přístup a cíle se v mnohém podobají záměrům této práce, v konkrétních otázkách se však více zaměřuje na rodinné vztahy, problematiku smíšených manželství a celkový obraz Arabů v české společnosti. Jejími respondenty jsou především mladší Arabové na počátku integračního procesu. Hošková na rozdíl od této práce hovoří i o arabských a muslimských organizacích zaměřených na osvětu pro občany, kteří nepocházejí zevnitř komunity, ale ze společnosti majoritní. Zajímavým poznatkem je srovnání postojů vůči arabským přistěhovalcům u obyvatel větších měst, kde je mnohdy cítit nedůvěra a malých obcí, kde jsou lidé spíše přitahováni jejich exotickým původem.

K podobným poznatkům jako S. Hošková, jsme došli zejména v oddílu nazvaném „**Syřané a Češi**“, kde respondenti hodnotí majoritní společnost. Její respondenti, jak uvádí: „se až překvapivě shodují na tom, že Češi jsou nedůvěřiví, uzavření a příliš distancovaní“.

---

⁵ Kantarová Kateřina (2004): „Syrská komunita v České republice“, diplomová práce FF UK

⁶ V této myšlence se K. Kantarová opírá o závěry D. Bittnerové. Srov. D. Bittnerová – M. Moravcová: Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a cizineckých komunit. Sofis, Praha 2005, s. 9 – 12.

⁷ Hošková Simona (2002): „Integrace Arabů v Praze, v Liberci a v Plzni“, Uherek, Hošková, Otčenášek: „Úspěšné a neúspěšné strategie integrace cizinců“, Etnologický ústav AV ČR, Praha

Téměř shodná stanoviska lze pozorovat u respondentů, účastnících se rozhovorů představených v této práci.

Druhým pramenem, který jsem využil, byla data cizinecké policie publikovaná především na internetových stránkách MV ČR. Tato data jsem ovšem využil pouze okrajově pro zjištění počtu syrských státních občanů dlouhodobě žijících na území České republiky.

Základním pramenem pro předkládanou práci se však stal můj vlastní terénní výzkum, který jsem realizoval v dubnu až červnu roku 2008 na území hlavního města Prahy. Oslovil jsem deset syrských imigrantů; záměrně jsem je vybíral s ohledem na jejich ukotvení v občanské společnosti České republiky, tedy na stupeň adaptace a hloubku osobních vazeb, které si v této společnosti již vytvořili. Způsob výzkumu je popsán v kapitole **II. Uvedení do výzkumu**.

2.2 Interpretační rámec

Koncept sociálních sítí zaměřuji především na osobní sociální sítě, tedy na vztahy jednotlivce. V teoretické rovině se opírám o koncept habitusu a různých druhů kapitálu Pierra Bourdieu (1998⁸). V pojetí P. Bourdieu habitus zastřešuje kulturně-antropologický pohled na člověka a skupinu. V rámci tohoto multifunkčního obrazu jednotlivce a skupiny. P. Bourdieu pracuje s ekonomickým, sociálním, kulturním a symbolickým kapitálem. Ty považuje za určující pro vymezení místa jednotlivce a skupiny ve společnosti. Bourdieu:

Habitus - chápe jako ucelený systém kulturního jednání a chování, jako soubor trvalých hodnot jedince/ skupiny, tedy zjednodušeně jako image jedince, skupiny.

Ekonomický kapitál - podle něho tvoří materiální a finanční zdroje.

Kulturní kapitál - funguje jako sociální vztah, který zahrnuje kulturní vědomosti, schopnosti, které dávají moc a status. (Existuje ve třech formách: 1. intelektuální a tělesné dispozice, 2. objektivizované hodnoty kulturního kapitálu: knihy, obrazy, fotografie a 3. akademické tituly, vědecké hodnosti).

Sociální kapitál - je založený na vzájemné znalosti a uznání: členství ve skupině, vztahy s přáteli. Využívá trvalou síť vztahů, která je výsledkem individuální nebo skupinové (kolektivní) strategie. (Tedy jedná se o sociální síť, která má napomoci k reprodukci ekonomického a kulturního kapitálu).

---

⁸ Bourdieu, Pierre, (1998): Teorie jednání, Karolinum, Praha

Symbolický kapitál - znamená ritualizované chování, je prezentován formou symbolů a symbolických systémů, způsobem vlastní adjustace (oblek, chování, způsob komunikace a zdvořilosti).

Z této teoretické pozice vycházím. V konceptu P. Bourdieu spatřuji možnost interpretace významu vlastních sociálních sítí pro kulturní (ideovou), občanskou a etnickou sebeidentifikaci těch imigrantů ze Sýrie, kteří v současnosti trvale nebo dlouhodobě žijí na území České republiky. Ve své interpretaci tedy pracuji s institucemi (formálně ustavenými i neformálními) jako se segmentem společenského kapitálu a s identitou jako se segmentem, který buduje na kulturním kapitálu a symbolickém kapitálu.

Ve výkladu vycházím z názorů a stanovisek zastávaných respondenty. Když zmiňuji Syřany v České republice pracuji s termínem **syřská komunita**. Tímto termínem zohledňuji jednak legislativu České republiky, která termín **národnostní menšina** vyhradila menšinám, jimž byl podle Menšinového zákona z roku 2002 přiznán statut národnostní menšiny. Tento statut Syřané žijící v České republice nemají. Termín **etnická menšina** nepoužívám s ohledem na vnitřní etnickou skladbu obyvatelstva Sýrie. Jako Syřané totiž mohou být označování jednak členové blízkovýchodní etnické skupiny jejíž kořeny pochází od starověkých Asyřanů a kteří nemusí žít na území dnešní Sýrie, ani být jejími občany. Mezi občany SAR naopak patří příslušníci jiných etnických skupin, kteří nejsou syřské národnosti. Pokud hovořím o **syřském národu**, je tomu tedy ve smyslu státního národa, v pojetí v jakém národ/nation definují např. Francouzi a ovšem také Syřané.

3 Uvedení do výzkumu

3.1 Cíle výzkumu

Hlavním tématem a výzkumným záměrem pro tuto práci byl popis spolkového a společenského života syrské komunity. Prvým cílem se mi stalo zmapování syrských krajských spolků či organizací působících na území České republiky a to z hlediska jejich organizační struktury a aktivit prostřednictvím kterých se prezentují navenek i uvnitř komunity. Druhým cílem bylo zjistit jací lidé a za jakým účelem tyto spolky navštěvují, nebo zda-li se jiným způsobem zajímají či nějak podílí na životě komunity blíže specifikované jako Syřané v České republice. Díky skutečnosti, že se původ vzniku této komunity v Čechách váže k určitým okolnostem spjatým se socialistickým režimem v bývalém Československu, bylo rovněž zajímavé reflektovat, jak tito lidé cítí změny ve společnosti a to jak ve většinové - české, tak i ve své komunitě a mají-li tyto změny bezprostřední či okrajový vliv na skladbu či fungování sledované menšiny, nebo na změny v její struktuře.

Okruhy stanovené jako hlavní cíle práce byly formulovány v obecnějším rámci, aby byla umožněna jejich případná redukce prostřednictvím samotných respondentů. Ti pak svými výpověďmi mohli sami určit důležitost jednotlivých skutečností, upozornit na skutečnosti a fakta nová a tím do jisté míry i ovlivnit tématický rozsah a výpovědní charakter výzkumu.

3.2 Respondenti a jejich výběr

Cílová skupina deseti oslovených respondentů jsou muži ve věku od jednadvaceti do šedesáti sedmi let. Vybírání byli s ohledem na ukotvení ve společnosti ČR metodou „sněhové koule“. Prvý respondent byl získán osobním doporučením, přes jednoho z představitelů Islámské nadace v Praze. Pouze o muže se jedná jednak proto, že je základ syrské komunity v Čechách tvořen převážně bývalými studenty, muži. Dále kvůli získávání nových respondentů, kdy bylo díky možnostem tazatele, kulturním zvyklostem i praktické dostupnosti „českých“ Syřanů jednodušší kontaktovat muže. Ti z respondentů kteří byli požádáni, jestli neznají někoho jiného ze Sýrie nakonec sami doporučili jen další muže.

Všichni z oslovených mají zkušenosti se studiem na vysoké škole, kterou někteří z nich zatím, nebo již v minulosti nedokončili. Rozhodující většina má již své příbuzenské vazby s českým obyvatelstvem. Dva z respondentů mají matku Češku a představují druhou generaci syrských imigrantů vzešlou z syrsko – českých manželství. Pouze jediný nemá

české příbuzné - nikoho ze své rodiny. Žádný z respondentů se v Česku nenarodil a nejmladší tu žije od svých pěti let. Většinou se jedná o bývalé studenty, kteří přijeli na základě stipendijních studijních pobytů organizovaných socialistickou vládou, kteří se posléze v Česku usadili a založili rodiny, ostatní z těchto rodin buď sami pocházejí, nebo k nim mají nějaké příbuzenské vztahy. Skoro všichni se živí, nebo někdy živil, soukromým podnikáním a to většinou v oboru, který vystudovali a bez výjimky sami sebe považují za úspěšné.

Pokud přijmeme teorii sociální stratifikace společnosti Maxe Webera,⁹ pak všichni respondenti zauímají v občanské společnosti České republiky vyšší sociální status (s ohledem na své vzdělání – patří tedy ke střední třídě), a v průběhu své adaptace byly členy participujících skupin ve smyslu názorové (politické) orientace.

Vybraný vzorek, přes svou zdánlivou homogenost a podobnost jednotlivých osudů, splňuje kritérium reprezentativnosti proto, že syrská komunita v Česku je poměrně malá a také proto, že k jejímu vzniku přispěly z vnějšku působící faktory a okolnosti. Ze stejných důvodů lze hovořit i o určitých znacích nasycenosti¹⁰, které vzorek i při relativně malém počtu respondentů vykazoval. Sociální síť Syřanů, kteří již jsou pevně ukotveni v české společnosti byli vybudovány na dnes již nezopakovatelném základě, jejich transformaci v důsledku řízených zásahů v období socialismu a proměnu jejich funkčnosti v důsledku změn proběhlých v syrské komunitě i české společnosti v demokratizačním procesu po roce 1990.

Bylo by jistě možné výzkumný vzorek rozšířit o ženy – Syřanky, manželky nebo dcery Syřanů – a také o Syřany kteří nestudovali vysokou školu, nebo přijeli po roce 1989 čistě za prací, o mladší generaci Arabů původem ze Sýrie s hlubší vazbou na jiné evropské země, bez znalosti češtiny, kteří mnohdy podnikají či pracují v centru Prahy. To by však vyžadovalo větší prostor a rozšíření zkoumaných otázek. Zahrnutí této skupiny imigrantů do výzkumu by mohlo být komplikováno jazykovými schopnostmi potenciálních respondentů, tedy předpokládanou špatnou úrovní jejich češtiny a angličtiny. V jednotlivých osudech těchto lidí by se jistě také těžko hledal nějaký společný jmenovatel, či zobecňující faktor. V rámci zkoumané skupiny respondentů jsme se však snažili zachovat pestrost jak profesní, tak i věkovou a společenskou.

---

⁹ Giddens, Anthony (1999): Sociologie. Praha, Argo, s. 259 – 261.

¹⁰ Disman Miroslav (2006): „Jak se vyrábí sociologická znalost“, UK Praha, str. 115 – „teoretická nasycenost vzorku“ při technice sběru respondentů - sněhové koule. Po určitém počtu rozhovorů se v našem případě při doporučeních na další participanty výzkumu, začne objevovat stejný typ respondentů (opakování stejných příběhů).

3.3 Průběh výzkumu

Výzkum života menšin je možno interpretovat jako kombinaci etnografického, sociologického a psychologického tématu.¹¹ Kvalitativní přístup umožnil zvolená témata během výzkumu vhodně modifikovat tak, aby byly zmíněny a popsány skutečné problémy spojené s životem zkoumané komunity. Volba kvalitativního výzkumu měla také přispět ke zjištění přístupu členů této komunity k české společnosti a její ukotvení v ní.

K získání dat byla v práci využita technika polostrukturovaných rozhovorů, přičemž byl kladen důraz na získání důvěry pramenící z osobního setkání výzkumníka s participanty/respondenty. Pro polostrukturovaná interview byla vytvořena kostra základních tématických okruhů, která byla po přepisu prvních interview a jejich analýze doplněna o nově se objevující témata. Rozhovory byly se souhlasem participantů/respondentů nahrávány na diktafon a poté doslovně přepisovány, mnohdy i s chybami v syntaxi a pravopisu.

Všechny rozhovory byly uskutečněny od dubna do června 2008 v Praze a byly vedeny v češtině. Výběr prostředí pro jednotlivá setkání byl určen okolnostmi seznámení a osobními preferencemi jednotlivých respondentů. Vstup do terénu a kontaktování prvních respondentů bylo z důvodu snahy o získání objektivního pohledu na komunitu, provedeno na více úrovních. První z nich bylo osobní doporučení, kontakt na jednoho z pravidelných návštěvníků modlitebny pražského islámského centra. Linie, která z tohoto setkání vznikla, probíhala také na úrovni doporučení. Dalším vstupem bylo oslovení majitelů některých podnikatelských subjektů, o nichž se tazatel dozvěděl, že jsou Syřané. U tohoto typu kontaktů byl důležitý osobní přístup tazatele, presentace a odůvodnění výzkumu. Respondenti měli tendenci se více vyptávat na účel výzkumu, nakládání s daty a byli méně uvolnění. Rozhovory provedené na úrovni doporučení mezi přáteli měly méně formální atmosféru, trvaly déle a jejich účastníci hovořili otevřeněji. Ve druhém případě byly odpovědi kratší, obecnější a rozhovory byly často ukončeny respondentem, který se ve většině případů omluvil nedostatkem času. Charakter interview se tedy pohyboval mezi polostrukturovaným rozhovorem a vyprávění životního příběhu respondenta. Orientaci vyprávění určoval respondent, byla jeho volbou a tato volba byla výzkumníkem vždy korigována zohledněním vypracované struktury dotazů. V případech, kdy byla reakce participanta/respondenta jen stručná, nebo když bylo v rámci výzkumu zajímavé podrobněji zmínit některé z témat, docházelo ke kladení doplňujících otázek.

---

¹¹ Giddens Anthony (1999): Sociologie. Argo, Praha

Po přepisu prvních rozhovorů došlo k rozhodnutí přehodnotit původní rozhodnutí a kontaktovat také velvyslanectví Syrské arabské republiky v Praze. Proti původnímu předpokladu, že současná Sýrie je autoritativním státem a že informace sdělené oficiálními představiteli SAR budou mít výpovědní hodnotu proklamace oficiálního stanoviska SAR, zde stojí argument značné role, kterou ambasáda v životě syrské komunity hraje a hrála zejména v minulosti. Téměř každý z respondentů se také ve svém vyprávění o „ambasádě“, jak velvyslanectví Syrské arabské republiky shodně nazývají, zmínil.

Jelikož nemám žádné hlubší přátelské či rodinné kontakty ve zkoumané komunitě, všechny rozhovory se tak více méně odehrávaly ve veřejném prostoru a nepřekročily charakter společenského setkání. Přes tuto skutečnost všechny rozhovory proběhly v přátelské atmosféře zájmu a ochoty vypovídat. Ve dvou případech došlo ze strany respondentů k mírným rozpakům, když se dozvěděli, že bude rozhovor zaznamenán na diktafon. Po náležitém zdůvodnění tazatelova postupu a ujištění o anonymitě celého výzkumu však s použitím diktafonu souhlasili. Jednotliví respondenti jsou proto v práci uvedeni pod fiktivními iniciálami, které se nevztahují k jejich jménu, či skutečné identitě.

3.4 Respondenti:

L.E.

Panu L.E. je šedesát dva let a do tehdejšího Československa se dostal přes Německo, kam se vydal v roce 1967 za prací. Při prodlužování vstupních víz syrskou ambasádou v Praze mu bylo úředně nařízeno, aby se vrátil zpět do Sýrie, která byla toho času ve válečném stavu a nastoupil tam na vojnu. Pan L.E. na výzvu nereagoval a tak se v socialistickém státě ocitnul v pozici ilegálního imigranta. Později se mu podařilo svůj pobyt díky získání studentského povolení k pobytu zlegalizovat. V Praze studoval nejprve češtinu pro cizince a po té byl přijat Vysokou školu báňskou v Ostravě, kde získal titul Ing. Po dokončení studií pracoval v tehdejších Československých podnicích zahraničního obchodu, kde se díky svému původu a znalostem jazyka specializoval na země Blízkého východu. Se svou manželkou, Češkou, se seznámil v roce 1968 v Praze a má s ní jednu dceru. Dnes je v důchodu a žije v Praze, je státním občanem České republiky.

U.N.

U.N. je absolventem stavební fakulty ČVUT v Praze a je mu čtyřicet sedm let. Do Československa se dostal na základě stipendijního pobytu, tehdy udělovaného syrským studentům. Po úspěšném ukončení studia v roce 1987 se vrátil zpět do Sýrie. V roce 1990 se však do Česka s úmyslem pokračování v doktorandském studiu vrátil. Je podruhé ženatý. S první manželkou – Češkou má tři děti, o které se však podle svých slov svědomitě stará. Jeho druhá manželka je také Češka. Pan U. N. se žíví podnikáním ve stavebnictví. Do Sýrie jezdí se svými dětmi na návštěvu každý rok, za svůj domov však již považuje Českou republiku.

B.R.

Pan B.R. přijel do Československa v roce 1967 s úmyslem studovat medicínu. Protože se však, podle svých slov neosvědčil, změnil obor na zemědělskou školu. Po ukončení školy v roce 1974 zde pracoval jako tlumočník. Ve svém oboru začal pracovat asi o dva roky později v Lybii, kde se účastnil projektů zavlažování pouště jako mechanizátor. V roce 1982 se vrátil zpátky do Prahy, kde pracoval ve jednom z tehdejších státních statků. Protože ho mimo jiné zajímala i žurnalistika, působil v té době také jako dopisovatel jednoho francouzského časopisu. Po roce 1989 začal soukromě podnikat v gastronomii a dnes je majitelem rodinného hotelu na okraji Prahy. Jako jednomu z prvních Syřanů, mu po revoluci bylo uděleno české státní občanství. Jeho manželka pochází z Čech a má s ní tři dospělé děti, dvě dcery a syna. Dnes je mu šedesát pět let.

D.U.

D.U. získal v Sýrii maturitu a následně podal na Československém zastupitelství v Sýrii žádost o udělení studijního stipendia. Po kladném vyřízení jeho žádosti se v roce 1968 ocitl jako účastník přípravného jazykového kurzu pro budoucí studenty medicíny a tělesné výchovy v Mariánských lázních. Ve třetím ročníku studia na fakultě tělesné výchovy a sportu UK v Praze byl kvůli úrazu nucen ukončit kariéru vrcholového sportovce a začal studovat právo a mezinárodní vztahy na Právnické fakultě UK. Po té nějakou dobu cestoval a žil v Lybii. V roce 1982 získal v Praze doktorát a následně i nabídku učit na universitě v Alžírsku, kde strávil pět let. Po návratu do České republiky mu bylo uděleno státní občanství. Po tragickém úmrtí první manželky Češky, se kterou měl dvě dcery, se podruhé oženil, tentokrát se Syřankou. Se svou druhou ženou má dva syny. Žije s rodinou v Praze je mu šedesát sedm let.

K.V.

Devětatřicetiletý pan K.V. nedokončil studium na VUT v Brně, kam byl přijat v roce 1986. Jeho matka je Češka, která se v Praze seznámila se syrským studentem a odjela s ním do Sýrie, kde žije už čtyřicet let. Od roku 1986 žije v Česku, kromě dvouletého období, kdy musel z rodinných důvodů do Sýrie. Z tohoto pobytu si zpátky do Čech přivezl i svou manželku, která pochází ze Sýrie, ale v Čechách rovněž studovala. Má dvě děti a v Čechách nechce zůstat natrvalo. Zatím zde však zejména díky politické situaci, která mu umožňuje svobodněji žít a podnikat, zůstává. Po své matce je státním občanem České republiky.

C.E.

C.E. absolvoval studium v oboru informačních technologií na ČVUT v Praze a díky závažným rodinným potížím v Sýrii, které souvisí s jeho konverzí k Islámu, natrvalo zůstal v České republice. Panu C.E. je třicet osm let a je zatím svobodný. Živí se podnikáním v oboru, který vystudoval. Vlastní identitu neposuzuje podle národní příslušnosti, ale spíše podle vyznání. U tohoto respondenta je zajímavou zejména skutečnost, že svou duchovní cestu a rodinu, kterou podle vlastních slov získal v náboženské komunitě, našel až v Česku. Dosud není občanem ČR.

S.R.

Pan S.R. studuje první ročník oboru všeobecného lékařství na První lékařské fakultě UK v Praze a je mu dvacet jedna let. Všeobecné lékařství však jak říká považuje za jakýsi nultý ročník a rád by příští rok zkusil přijímací zkoušky na studium stomatologie. S.R. se narodil v Sýrii po tom co jeho rodiče, oba původem Syřané, žili v Alžírsku. V Sýrii žil s matkou od narození, do svých pěti let, kdy oba odjeli do Česka za otcem, bývalým syrským studentem, který zde pracoval. Základní i střední školu tak dokončil v Praze a přes to, že jsou jeho oba rodiče Syřané, považuje se za polovičního Čecha, má také jak syrské, tak i české státní občanství. Zajímá se o svůj původ a netají se kladným vztahem k rodné zemi, do Sýrie jezdí na pravidelné návštěvy.

Z.A.

Pan Z.A. žije v Praze od roku 1983. Jeho cesta do Česka, vedla podobně jako u většiny respondentů přes studium na vysoké škole. Začal studovat na ČVUT v Praze, kde později získal i doktorát. Po skončení studií v roce 1990 začal pracovat jako úředník zahraniční

instituce a v tomto postavení je dodnes. Je také jedním z představitelů Svazu syrských studentů – v současnosti jediné oficiální instituce syrské komunity v Česku. V Sýrii pochází z oblasti, kde žijí křesťané a sám se za něj také považuje. Prožívání vlastní identity je u něj založeno spíše na národní rovině a občanské příslušnosti k SAR. Protože však žije, jak sám říká, v České republice dlouho, cítí se jako doma i v zde. Je ženatý s Češkou a je otcem dvou dcer. Hovoří velmi dobře česky, letos mu bylo čtyřicet sedm let.

R.I.

Pan R.I., majitel malé firmy v centru Prahy, přišel do Česka v roce 1989 a zkoušel studium na vysoké škole, kterého později zanechal. Kvůli rodinným problémům zanechal studia na vysoké škole i doma v Sýrii. Od roku 1990 byl zaměstnancem jedné zahraniční instituce se sídlem v Praze, odkud po deseti letech odešel a začal se věnovat soukromému podnikání. R.I. je mimo jiné také novinářem, externím dopisovatelem několika syrských a arabských agentur. Své články publikuje i na internetu. Novinařinu má, jak říká bohužel spíše jako koníčka, protože v Čechách nemá příležitost psát do novin a neužil by se. Píše tedy zejména o mimořádných událostech v Čechách do médií v arabském světě. Jeho manželka pochází z Čech a mají spolu dvě děti. Je mu čtyřicet tři let.

L.I.

Pětačtyřicetiletý pan L.I. žije v Praze od roku 1997, má zde manželku původem rovněž ze Sýrie, se kterou má čtyři děti. Živí se obchodováním s valutami a v Praze vlastní několik směnárén. Do České republiky přijel díky kontaktům s příbuznými, za účelem podnikání. Jeho strýc i bratr byli studenty v bývalém Československu, bratr zde po ukončení studií také zůstal. L.I. se považuje za Syřana, muslima. Své vyznání však, jak uvádí, praktikuje doma. Kvůli velké pracovní zaneprázdněnosti nenavštěvuje ani mešitu a nemá jiné společenské aktivity. Čas, který mu zbývá po práci, věnuje rodině. Jeho znalost českého jazyka podle vlastních slov dosud není na dostatečné úrovni na to, aby mohl požádat o udělení státního občanství ČR.

4 Syrská komunita v České republice

4.1 Imigrace v České republice

České země patřily v 19. století a až do devadesátých let 20. století mezi země vystěhovalecké. Úřady v Rakousku-Uhersku, se stejně jako úřady v předmnichovském i socialistickém Československu, snažily spíše zabránit emigraci obyvatel. Veškeré hlubší zkušenosti s masovějšími přílivy přistěhovalců do českých zemí by se daly shrnout do dvou přistěhovaleckých vln po obou světových válkách, kdy Československo přijalo ruské a ukrajinské emigranty (20. léta) a kdy se zpátky do vlasti vraceli krajané z východu i západu (především 40. léta). Silnější příliv cizích státních občanů přivedly na území Čech, Moravy a Slezska, také státem řízené imigrace ze „spřátelených“ zemí po roce 1948. Mnoho migrantů přivedly také vnitrostátní regulované přesuny Romů ze Slovenska do českých zemí.

Zásadní obrat v oblasti zahraniční imigrace do Českých zemí znamenaly politické změny po roce 1989. V té době nastala díky vzrůstající atraktivitě Česka jako cílové země potřeba zajistit legislativní rámce a zaujmout oficiální stanoviska vůči imigraci a cizincům. Andrea Baršová a Pavel Barša ve své publikaci „Přistěhovalectví a liberální stát“¹², mimo jiné zmiňují také imigrační a integrační politiky Českého státu od roku 1989 po současnost. Česká republika podle Baršové prošla v oblasti tvorby migračních a přistěhovaleckých politik po roce 1989 zrychleným vývojem, který byl ukončen sladěním postupů s ostatními evropskými zeměmi před přijetím do EU. Podoba přistěhovaleckých politik vlád jednotlivých zemí však v základě pramení ze tří různých přístupů¹³. První z nich tvrdí, že zásahy státu v této oblasti jsou zbytečné na základě teze, že je přistěhovalectví okrajovým jevem, kterým není nutno se zabývat. Druhý přístup je spíše represivního charakteru, cítí přistěhovalectví jako hrozbu a zaměřuje se na udělování dočasných pracovních víz. Přístup poslední je přijetím přistěhovalectví a snaha o jeho pozitivní využití k hospodářskému i kulturnímu obohacení.

Strategie přijetí, která se z hlediska realistického pohledu na dnešní svět zdá jako nejpřijatelnější sestává ze dvou hlavních teorií, asimilace a multikulturalismu. Politiky evropských zemí se stále pohybují – oscilují, mezi těmito dvěma principy. Jejich základ pramení z historické perspektivy britského multikulturalismu, kde spolu různá etnika žijí sice v určité symbióze, ale pořád jen vedle sebe, a z francouzského asimilacionismu, kde je patrná snaha o odstranění etnických rozdílů a prosazování společné roviny založené na francouzském občanství.

---

¹² Baršová Andrea, Barša Pavel (2005): „Přistěhovalectví a liberální stát“, Masarykova universita v Brně, str. 205 - 239

¹³ Tamtéž, str. 244 – 246.

Pobyt příslušníka cizinecké komunity na území jiného státu však není závislý pouze na legislativním rámci. Společenský status, který získá, není určován vztahem ke státu, ale ke společnosti ve které se pohybuje. Cizinec tak může být ve svém okolí považován stále za cizince i dlouho po té, co získal občanství spolu s právy a povinnostmi, které mají všichni ostatní. Stát může prostřednictvím legislativní politiky prosazovat určité kulturní chování, podmiňovat udělení občanství znalostí jazyka a podobně. Skutečné mezilidské vztahy jsou však mnohem více ovlivněny kulturou a tradicemi. Odvíjí se od etnického sebepojetí národa, přičemž by opět podle Baršové¹⁴, mohl hrát při tomto pojetí roli pohled do historie. České země byly po dlouhá staletí součástí nadnárodního státu a jejich obyvatelstvo bývalo jazykově i nábožensky smíšené. Čisté a monokulturní české země jsou podle ní spíše historickou anomálií, trvající od konce druhé světové války do roku 1989. Mezi komunity které přispívaly k větší pestrosti ve složení obyvatelstva našich zemí i v období trvání této „anomálie“ patří i komunita syrská. A to je pouze jeden z důvodů, proč si tato početně nevelká skupina obyvatel zaslouží naši pozornost.

Dodatek pro srovnání intenzity migrace po roce 1989:

Podle českého statistického úřadu¹⁵ bylo k 30. 4. 2008 v České republice evidováno 406 655 cizinců, z toho 163 824 cizinců s trvalým pobytem, 242 831 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů. V roce 1993 jich podle stejného zdroje bylo dohromady kolem 78 000, z toho s trvalým pobytem kolem 46 000 a z některým s dlouhodobých, přes 31 000.

SAR (Syrská arabská republika):

Syrská arabská republika je stát ležící v jihozápadní části Malé Asie. Je řazen k zemím Blízkého východu. Oplývá bohatou historií sahající až do starověku. Sýrie byla v průběhu historie součástí mnoha státních útvarů a svou nezávislost jako stát získala na Francii po rozpadu koloniálního systému v roce 1946. Sýrie je republika, která je podle ústavy socialistickou lidovou demokracií, kde prakticky vládne jedna strana, Baas (Strana arabské socialistické obrody).

Obyvatelstvo Sýrie je z většiny tvořeno příslušníky syrského národa, vyznačujícího se společnou syrskou kulturou a syrským původem. Jako menšiny jsou zde však zastoupeni

---

¹⁴ Baršová Andrea, Barša Pavel (2005): „Přistěhovalectví a liberální stát“, Masarykova universita v Brně, str. 249.

¹⁵ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu, staženo: 2.6.2008

podle vyznání i křesťané, šíité a drúzové či židé (kteří se identifikují nejen v náboženské, ale i etnické příslušnosti). Sýrie je součástí arabského světa a nejrozšířenější náboženskou skupinu zde tvoří Sunitští muslimové. Z nearabských etnik/národností zde žijí Kurdové, Arméni, Čerkesové, Turkmeni, Rómové a Turci. Arabština je také úřední řečí, kterou mluví 91% obyvatelstva.

4.2 Historie Syřanů v České republice (Československu)

Počátek syrské imigrace na území České republiky má svůj základ v bilaterálních mezinárodních smlouvách o vzájemné spolupráci mezi Československou socialistickou republikou a Syrskou arabskou republikou, které byly sjednávány již od roku 1966 a platily až do revoluce v roce 1989. Tyto smlouvy mimo jiné podporovaly udělování stipendijních studijních pobytů pro syrské občany na českých vysokých školách, vesměs technického zaměření. Tehdejší Československo na tomto vývozu „know how“ mohlo profitovat v podobě upřednostňování českých technologií, nebo produktů těžkého průmyslu vyvážených do Sýrie. Syřané zde vedle technických oborů studovali i medicínu, nebo přírodní vědy a na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století jich na různých universitách každý rok bylo až několik set.

D.U.: *„My jsme podali žádost na zastupitelství český, v našich zemích, třeba dejme tomu v Libanonu, Sýrii, Iráku, v Jordánsku jak to je. A to bylo nějaký v té době když jsme přijeli nějaký režim tady, socialistický režim. V současné době už je to změna a rozdíl. Na začátku jsme sledovali jako, rok na kurzu jazyka, museli jsme udělat jazykový kurz. Každý kurs byl třeba – kdo studoval medicínu a tělesnou výchovu tak v Mariánských lázních, kdo zemědělství tak – jak se to jmenuje, vedle Hradce – Zahrádky.“*

Zatímco se většina těchto studentů po ukončení studia vracela zpět do vlasti, někteří se rozhodli zde zůstat a založit rodinu. Určité povědomí o zemi svých studií spojené se znalostí jazyka však zůstalo i u těch, kteří se vrátili. Politické změny roku 1989 a otevření možností soukromého podnikání proto přivedlo některé z nich, nebo jejich rodinné příslušníky zpět.

L.I. : *„Do Česka jsem se dostal v roce tisíc devět set devadesát sedm a je tady hodně příbuzných, kteří studovali v České republice už dávno jo, ukončili, můj strejda tady ukončil architekturu – fakultu. Jo ukončil v roce tisíc devět set šedesát dva. A pořád mluvil o České republice, jak říkám, hezky a to. A vy jste tady najednou měli kapitalismus, tak jsme zkusili založit firmu, tady. Jo a vyšlo to a jsme spokojený tady.“*

Přesný počet Syřanů žijících v České republice v současnosti, není podle tvrzení jednoho z představitelů velvyslanectví Syrské arabské republiky touto institucí evidován.

Podle jejích odhadů se však v současné době pohybuje kolem čtyř set Syřanů. Data cizinecké policie MV ČR k 31.5.2008 Udávají na území České republiky 440 syrských státních občanů s povoleným trvalým a dlouhodobým pobytem. Počet Syřanů, kteří již získali české státní občanství však v tomto počtu zahrnut není.¹⁶

4.3 Struktura a složení Syrské krajanské komunity

Z provedeného terénního výzkumu, pohybu uvnitř komunity při domlouvání rozhovorů i ze samotných interview s respondenty je patrné, že mnozí ze Syřanů, kteří v současné době žijí v České republice má vazbu na bývalé studenty, účastníky programů stipendijních pobytů udělovaných československou vládou občanům spřátelených rozvojových zemí od šedesátých let dvacátého století. Dnešní Syřané jsou nejčastěji právě studenti, kteří se v českých zemích po ukončení studií usadili, a jejich dopívající a dospělé děti, které se stále hlásí ke kulturním tradicím svého otce. Patří mezi ně ovšem i další syrští příbuzní, blízcí i vzdálení, a také známí těchto studentů, jimž byla v ČR zprostředkována práce, nebo sňatek s některým s členů syrské komunity. Z tohoto pohledu disponují „čeští“ Syřané vnitřními vazbami, vybudovanými na rodinných a přátelských vztazích.

R.I.: „*Syřani jako říkám, že jsou lidi, který tady studovali a někteří se vrátili a někteří tu zůstali, někteří jezdí tam a zpátky. Většinou ti co tu zůstali mají jako rodinu, Českou rodinu, manželku, děti, třeba jako já. Mám dvě děti, žiju tady a nemám s tím žádné problémy. Já tu žiju třeba, bylo mi dvacet tři let a teď dvacet let tady žiju. Narodil jsem se v Sýrii a tady žiju dvacet let, takže to je půl a půl tady jako.*“ ...

S.R.: „*V Čechách jsme v podstatě jenom jakoby naše rodina, familie, jenom my, Jinak máme jako přátele, klasický přátele“ ..... „U nás prostě hodně dáváme na tradice, tak hlavně taky většina Syřanů co tu žije, tak má za manželku Češku. Opravdu jen někdo se najde, pár lidí, kdo má Arabku, nebo Syřanku. Protože většinou lidi tady přijeli s tím, že jdou studovat a pak pojedou zpátky, ale pak se jim tady zalíbilo a než člověk stačil mrknout, tak už jsou ženatý.“ ....*

L.I.: „*Jsou hodně tady, hodně Syřani, který už jsou tady dávno. Jó, skončili medicínské fakulty, stomatologii a architekturu, jsou hodně tady...*

---

¹⁶ V roce 2002 bylo uděleno české státní občanství třinácti, v roce 2004 deseti a v roce 2005 pěti Syřanům. Srov. Cizinci v České republice 2006, Praha, Český statistický úřad 2006, s. 63, tab. 1-15.

...Většinou jsou co skončili vysokou školu a nebo obchodní styky. Mají svoje firmy, pekárny, nebo já nevím dováží náhradní díly pro Auto Škoda, jo, většina jsou obchodníci.“

Z.A.: *„Tady jsou hlavně studenti, kteří přijeli do Československa spíš za bývalého režimu, studovali a většina z nich rady zůstávala. Většina z nich se oženila, založili smíšené rodiny a zůstávali. Čili se dá říct, že velká část z nich jsou vzdělání, nebo vysokoškoláci. Jo po devadesátém roce už začali jezdit nějací Syřani třeba za prací, tak , jak jezdí do Evropy, kteří nestudovali, kteří přijíždí za účelem práce nebo pobytu, nebo obchodu, nebo různě, přijíždí z různých důvodů.“*...

.....„Jo oni jsou rozmístněni, jako v Praze máme celkem v poměru jako dost Syřanů. Pak v Brně, pak máme Syřany v Hradci, Plzni, Liberci, v Olomouci, ale většina je v Praze a v Brně.“

Syřané se koncentrují ve velkých městech. Ve vyšším počtu žijí v Praze, Brně, Teplicích. Zde všude vytvářejí svébytné lokální skupiny. Tuto lokální strukturu syrské komunity respondenti znají, stejně jako její rozmístění v ČR. Z řad Syřanů mladší generace zaznívá i kritika, která poukazuje na záporné stránky a slabiny místní syrské komunity, která by podle něj mohla fungovat lépe.

S.R.: *....“Ta komunita tu není pevná jako v jiných zemích. Byl tu jeden známý a ten pracoval na Syrské ambasádě, byl jako novinář a on nám prostě říkal, že byl nějakou dobu na Kypru a říkal že tam je Syrská komunita pevnější, že se ti lidi častěji schází. Tady je ta komunita velice jakoby rozházená. Takhle, ti lidi co se sem dostali, ti Syřani, dost z nich nejsou dobrý lidi jo a to je problém. Většinou prováděli nějaké podvody, když třeba začali dva Syřani na něčem spolupracovat tak jeden začal podvádět druhého a tím ta komunikace praskla. Samozřejmě jsou tady dobrý lidi, to neříkám, jsou tady i vzdělání, kvalitní lékaři, vynikající lékaři dokonce, ale není to tady pevný, tady se dostali špatný lidi na špatný místo. To není tím, že v podstatě, že to nejde tady v Čechách, to ne. Kdyby tady byla řekněme komunita co žije na Kypru a přijela by sem, tak by držela, ti lidi jsou fajn, drží pohromadě, ale tady co přijeli sem tak moc ne jo. Třeba v Německu je ta komunita silnější, je tam taky větší množství Arabů a konkrétně muslimů. Tady v podstatě, že oni se moc nehlásí ke své ambasádě dá se říci jo, protože já nevím jestli znáš jaká je situace v Sýrii, tam máme režim a podle toho taky vyplývá, že většina lidí jsou zde jako politický uprchlíci řekněme.“*

Společnost tvořená generací Syřanů – studentů je spojena podobným příběhem, okolnostmi příjezdu a uznává podobné hodnoty. Rodiče, vesměs absolventi vysokých škol, předávají podobné životní vzorce i svým dětem. Jedná se zejména o důraz na vzdělání a snahu

uspět ve společnosti, která je u druhé generace – dětí studentů patrná. Tato snaha je podtržena a částečně znásobena i vědomím odlišnosti. Když rodiče hovoří o svých často již dospělých dětech, neopomínají zmiňovat školy, které absolvovaly a úspěchy, kterých v životě dosáhly. Do roku 1989 byla syrská komunita v českých zemích téměř výhradně tvořena těmito studenty.

Již při prvních setkáních se členy komunity nás začala zajímat druhá strana, tedy jestli v současnosti v Česku žijí i jiní Syřané, Syřané, kteří nemají rodinné nebo přátelské vazby na syrské studenty naturalizované v ČR. Zajímalo nás, zda vznikla v rámci syrské komunity i jiná vrstva, společenská struktura. Proto jsme ke kostře základních otevřených otázek, témat pro rozhovory přidali dotazy na rozdíl mezi Syřany co do ČR migrovali v minulosti - studenty a těmi, co migrují dnes. Reflexe této rozdílnosti se ukázala naprosto transparentní. Odvíjela se od diferencí v úrovni vzdělání, v zaujaté ekonomické a profesní pozici, v registrované míře poznání pravidel a začlenění se do české společnosti a v hypotetické rovině také ve vizi odlišných etických hodnot. Znamenala však výrazné sebeodlišení „starousedlých“, „kulturně etablovaných“ Syřanů od těch „nových“ syrských imigrantů, kteří přijíždějí do ČR bez předchozích vazeb na ně.

R.I.: *„Když tady řeknete jako Syřan, tak Syřan bere druhého tak, jaký je on sám a většinou to jsou jako slušní studovaný, vzdělaný, takže jako nemají takové problémy. Možná nějaká komunita v Brně, tam jako který přišli a tam pracovali jako na trhu, který nejsou moc vzdělaný, takže jako tam tu komunitu neznám. Ale jako většinu my známe, řeknete mi nějaké jméno a co dělá. Oni většinou, když jako přijede nějaký Syřan k, kterého neznám a pracuje jako, prodává třeba zeleninu, ovoce tak se nemůže vmísit mezi Syřany, kteří mluví o nějaké universitě, nebo o vzdělání, může jako mlčet a poslouchat. To samozřejmě neznamená, že když přijde velká skupina takže zmizí, oni si budou povídat o něčem jiném. Většinou když jsou přátelé mezi Syřany, tak si myslím že nemají žádný problém, že jako – nepotvrdím že jsou nějaký špatný Syřani tady, jsou všichni jako, chápou že ten život jede dál a nemají si myslím že problémy. Pokud přijde nějaký a dělá nějaké problémy, tak oni na něj budou koukat že opravdu jako že ho nevidíme, po straně. Samozřejmě tady Čech taky, když dělá problémy, tak děláte že je neviditelný.“*

Z.A.: *„Ti co přišli dřív, jak jsem vám říkal přišli za účelem studia. Ovšem když někdo přišel a měl osmnáct let, tak se líp aklimatizoval a zvykal si třeba na zvyklosti v té společnosti. Protože znáte to, mladý kluk když jede, tak může víc. Ti co začali jezdit později – není jich hodně, ale většina z nich přišla za prací. Třeba někteří pracovali tady v těch směnárnách v Praze, většina z nich přišla – někteří přišli z Jugoslávie, někteří z jiných, ale nestudovali*

tady. Ti co tu studovali tak jsou víc vžití do českého jako života, do způsobu života. Jsou víc Češi, než Syřani, to se dá říct“ ...

S.R.: *„Tak samozřejmě ti co přijeli po tý revoluci, tak ten zásadní rozdíl je, že každý už má jiný myšlení. Každý má jiný směr myšlení, řekněme ti starší furt mají to že vzpomínají na ten komunismus. Vzpomínají na komunismus, to mě osobně takhle přišlo. Ti moderní žijou s tím časem a já to jinak nechápu, protože.. Řekněme že ti starší trochu jdou s tím vývojem, né že jsou úplně za opicemi, ale pomalu, pomalu. Ti mladší se nakopli rychleji, jsou mladší, takže více energie a víc chtějí dělat a pracujou, jsou hodně do podnikání...*

Ve skupině respondentů je povědomí o existenci ekonomických emigrantů ze Sýrie po roce 1989. Ovšem i ti jsou viděni pohledem odlišujícím „vlastní“ a „druhé“. Do skupiny „vlastních“ by se částečně dal zařadit pan L.I., jehož důvodem pro volbu ČR jako cílové země ekonomické migrace byly příbuzenské vztahy. Proto, a také podle dalších indicií z neformálních rozhovorů se členy komunity se domníváme, že současná ekonomická imigrace může v syrské komunitě v ČR fungovat jak na úrovni rodin a známých – „vlastních“, tak na úrovni širě pojímaného arabského společenství – „druhých“. Tito „druzí“ však v pohledu respondentů a dalších Syřanů s nimiž jsem mluvil, dosud nemají motivaci k intenzivnější migraci do ČR. Česká republika navíc podle výroků respondentů zřejmě dosud není lákavou a vyhledávanou destinací pro ekonomickou emigraci ze zemí Blízkého východu.

S.R.: *....„Česká republika nemá velkou popularitu, není ve světě známá. Když řeknu Česká republika na jihu Libanonu, - kde to je, co to je? Jako řeknu, vedle Německa jo aby si možná řekli aha, něco tam je. Protože Česká republika není populární jo, není známá. Jsou hodně země kam chtějí jakoby ti, ta mladší generace. Je to Německo, Francie, Švédsko, tyto západní země jo, takový ty silnější země než Česká republika řekněme finančně. Česká republika není až zas tak populární, spíš si na to Česko člověk vzpomene když tam má někoho známého, jo, jinak vůbec...*

V pohledu respondentů tedy syrská komunita v ČR v současnosti má dvě vrstvy. Respondenti je odlišují nikoli dobou příchodu, profesní orientací a zaujatým sociálním statutem, nýbrž a především existencí či absencí vazeb na skupinu v České republice naturalizovaných syrských studentů, kteří před rokem 1989 získávali vzdělání na českých vysokých školách.

5 Instituce a společenský život v kontextu komunity

Základ syrské komunity v Česku je tvořen zejména bývalými studenty, kteří byli při svém příjezdu mladíky do dvaceti pěti let. Když odhlédneme od kulturních rozdílů, kterým museli při svém příjezdu čelit, nutnosti zvyknout si na nová společenská pravidla a odhlédneme-li od problémů spojených s výukou jazyka, bylo jejich hlavním úkolem studium. Díky relativně vysoké vytíženosti jim nezbývalo mnoho času na společenský život, který proto podle výpovědí mnohých z nich zpočátku probíhal spíše na kolejích a studentských domovech. Společenský život první generace příchozích je v rámci života určité etnické komunity v přijímací zemi svým způsobem průkopnický. Neexistuje starší generace od které by bylo možno přebírat postoje a stanoviska a komunita se tak vyvíjí a zraje spolu se svými členy.

Během několika desetiletí přítomnosti Syřanů na území Čech a Moravy došlo zároveň ke změnám celospolečenským. Domníváme se, že v případě této komunity je možno vývoj jejích institucí sledovat v určité paralele k osobnímu rozvoji jejích členů, k určitým fázím v jejich životech a také v návaznosti na podmínky a klima v celé společnosti. Jeden z respondentů komentuje první setkání se svými krajany v Česku:

L.E.: „*Se Syřany jsem se seznámil, když jsem dělal jazykový kurs v Holešově v sedmdesátém. Poznal jsem pět, deset lidí, ale na kontakty to už musí být kamarádi. Nebyli už to ty lidi co jsem znal dříve v Sýrii; lidi který jsem tenkrát znal a byli moji krajani, tak ty už jsou pryč. Studovali a pracujou všude ve světě, některý umřeli a některý ještě žijí...*“

Společenský život Syřanů participujících na výzkumu, je v kontextu vlastní příslušnosti poznamenám kategoriemi které zmíníme dále, patří mezi ně oficiální syrské instituce, rodina a náboženské společenství. Tyto kategorie úzce souvisí s vnímáním vlastní identity, které se v průběhu let mohlo vyvíjet a měnit. Tuto otázku ještě zmíníme později.

5.1 Oficiální syrské instituce.

Za téměř jedinou oficiální instituci syrské komunity můžeme označit **Svaz syrských studentů**¹⁷, který podle jednoho z jeho dnešních představitelů vznikl jako organizace, podle tehdejšího zákona o organizacích s mezinárodním prvkem. Jeho vznik byl podmíněn povolením tehdejšího federálního ministerstva vnitra a byl organizován Domem zahraničních

---

¹⁷ Svaz syrských studentů bývá jednotlivými respondenty mnohdy synonymně nazýván i klubem, atd.

styků. Jednalo se o iniciativu původně pocházející z české strany, podobně totiž vznikaly i svazy studentů z jiných zemí. Jako „cizí“ iniciativu, iniciativu, která vyšla zvenčí a nikoli z vlastních řad, vnímají respondenti vznik Svazu syrských studentů dodnes.

Z.A.: ...*“Tam se udělaly¹⁸ svazy pro všechny zahraniční studenty, tam byly domy zahraničních studentů, které právě byly na vztahy studentů ke škole a tak dále, bylo oddělení které se staralo o zahraniční studenty, teď se starají spíš o české studenty co jedou do ciziny – na tom Gorkého. No a tehdy oni organizovali, udělali nějaké formulace pro všechny svazy stejné...”*

L.E.: ..., *No to je ono, to je ten svaz studentů, to dělali syrský studenti od ambasády. Každý arabský stát měl svaz studentů, byli dva, stát měl svůj a ty lidi komunisti měli svůj, až do roku osmdesát devět jak spadnul komunismus tak se to zrušilo a už nebyli. Komunisti – Syřani tady měli sílu. Vyhodili hodně lidí odsud, když nesouhlasí s jejich myšlenkou tak všechny vyhazovali. Syrská komunistická strana a stát poskytovaly stipendium, já jsem studoval na vlastní náklad, protože jsem nebyl ani to, ani to“.*

Stejně tak Svaz syrských studentů dodnes vnímají v jeho jednoznačné politické orientaci – v kontextu doby vzniku a prvotního fungování jako organizaci s vyhraněnou ideologií. Na jedné straně poskytoval jisté kulturní vyžití, platformu na které se mohli tehdejší krajané scházet. Byly pořádány společenské akce, na které mnoho z nich s radostí vzpomíná dodnes. Přesto je uvědomování politického pozadí této instituce ve výročí bývalých studentů patrné. Svaz syrských studentů se v období svého vzniku, v době kdy byli první ze studentů ještě mladí, v mnohém podobal tehdejšímu Socialistickému svazu mládeže.

Pro kulturní a společenskou náplň života syrských studentů v českém, kulturně cizím prostředí měl však Svaz nezastupitelný význam – tak ho alespoň ve svých vzpomínkách hodnotí respondenti. Vytvořil jim prostor pro setkávání s „krajany“, platformu pro vlastní společenský život, kolektivně sdílenou vlastní kulturu a folklorní souborovou činnost. Dal jim také možnost veřejně se prezentovat ve své syrské a arabské kulturní identitě. Ve vzpomínkách respondenti kladou důraz právě na tyto možnosti poskytované Svazem. V reálné době existence byl pro ně institucí zaštiťující autonomní společenský život, v retrospektivě dneška zůstal dobrou vzpomínkou na mládí a počátky života v Praze.

Z.A.: ...*“My jsme měli studenty, vzali jsme je vždycky do kulturního domu na Smíchově, přivezli jsme kroje protože bylo hodně studentů, tak jsme se zeptali kdo je ochoten*

---

¹⁸Dům zahraničních styků, dnešní Dům zahraničních služeb MŠMT - příspěvková organizace, zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, plní úkoly při zajišťování školských, vzdělávacích a dalších styků se zahraničím, podle pokynů ministerstva.

se naučit nějaký tanec. Oni se třeba měsíc, dva připravovali a pak se udělalo vystoupení, to se opravdu třeba setkávalo s odezvou slušnou. Protože ten sál byl pro pět set lidí a byl plný. My jsme někdy nabízeli i nějaké arabské sladkosti, tanec, písničky a takové věci. Pozvali jsme své kolegy ze škol, přítelkyně a ten sál byl plný. Ale protože už nemáme ty studenty, není kdo by tancoval, tak už se to nedělá jo.“ ...

K.V.: *...,Byl Svaz syrských studentů, oni dělali každé rok, jestli pamatujete, myslím že nepamatujete na to, dělali takový zábavy, jo. Třeba já nevím Kubánci dělali kubánskou zábavu, Syřani dělali syrskou zábavu, jo to jsme jezdili na takový zábavy. To bylo hezký, to byla taková kultura, každé jako svoji kulturu tam ukazoval, jak se tančí. To byly hezký srazy, tady ty, jo – řecká zábava. Ale už to zaniklo.“*

B.R.: *Ano to jsme měli soubor, chodili jsme do něj, různé kulturní akce..*

D.U.: *A já jsem byl taky tam s ním v tom. Jsem tancoval. To jako u vás máte polku, my máme „dapke“. To stojí řada chlapů...¹⁹*

B.R.: *To je jako u vás, to je folklór – moravský, český, jak oni tancují dohromady, my máme folklór a to se jmenuje „dapka“, kde se taky drží dohromady ženy i kluci a tancují.*

D.U.: *Nebyli jsme jako profesionálové, my jsme byli jako amatéři. To znamená ti studenti, jeden takový jako umělec to učil druhý a udělali z toho soubor a šaty a všechno.*

B.R.: *My měli moc dobrý akce z toho v té době, jo ale zmizelo během pár let. To nepokračovalo.*

Politická rovina je patrná zejména v souvislosti s dalším, respondenty zmíněným **klubem**, který sdružoval Syřany – sympatizanty socialistických idejí, jimž bývalo studium financováno přímo komunistickou stranou Československa. Byl tedy politickým klubem studentů určité názorové orientace. Tento klub byl zpočátku neoficiálního charakteru a Svaz v něm měl určitou konkurenci. Po té, co se v Sýrii sloučili tamní komunisté s vládnoucí stranou Baas, tento neoficiální klub přešel pod Svaz syrských studentů.

L.E.: *To tenkrát byli syrský komunisti a svaz syrských studentů byli baasisti, ze státu a to je politika a politika je špinavá. Proto já jsem to nechtěl, absolutně ani to, ani to. Já nedělám politiku, já mám lepší vztahy a všechno.*

D.U.: *„No klub, to byl klub. Tenkrát byli dvě organizace. Klub co patřil velvyslanectví (Svaz syrských studentů) a klub co patřil v té době co tady byli chlapi se socialistickými názory (klub podporovaný komunistickou stranou). Liga, nebo klub syřanů....“ ... „To byli komunisti a socialistická strana a bezstraní a bylo národní, národní spolek Syřanů, nebo*

---

¹⁹ Začátek rozhovoru s panem D.U., probíhal jako diskuze za účasti jeho přítele, pana B.R.

něco takového a to patřilo velvyslanectví. Těch bylo pár, v té době měli moc, baasisti, nebo státní a v té době byli slabší. Nakonec ale zhroutili ostatní, že už dlouhou dobu nevstali znovu.“ ... .. „Žádná organizace, ale to bylo nějaké spojení, nějaký klub co udělalo velvyslanectví a liga to byli chlapi co měli názory třeba komunistický nebo socialistický a udělali jiný klub. Tam byl nějaký rozpor mezi dvěma, ale nebylo to tak že by se třeba mlátili, to ne otázka byla kdo udělá třeba víc akcí.“

B.R.: *„No byl problém, protože ta politika hraje roli. Někdo má strach ze státu, někdo na to kašle. Byla opozice Baasisti – vláda a druhá strana, ti se mezi sebou nepotkávali, ti měli strach a ti co chtěli jet do Sýrie taky měli strach. Byli mezi námi tajní agenti, který o každém psali do Sýrie a dělali nám problémy. Byla baasistická vládní strana a komunisti, v té době, já mluvím o začátku jsme byli volný, né proti, ale oni měli svoje Syrský národní shromáždění, nebo něco a my jsme měli klub Syřanů – jako socialistická a komunistická strana dohromady. To se potom všechno zrušilo. Trochu se obnovil nějaký klub Syřanů ale taky teď je slabý.“*

Svaz syrských studentů zažíval největší rozkvět v sedmdesátých letech minulého století, kdy byly počty aktivních studentů ze Sýrie nejvyšší. Tehdejším mladým lidem mohl být i přes svou politickou podstatu určitou platformou pro spojení s domovem a tradicemi. Kulturní akce které tenkrát probíhaly, fungovaly také jako představení vlastní kultury spolužákům a přátelům z Česka, či z jiných zemí. Založit si nějakou jinou organizaci, kde by se mohli tehdejší mladí lidé setkávat bylo totiž v socialistické zemi nemožné.

D.U.: *... „ Na začátku to bylo, podívejte se. My jsme přišli v roce šedesát osm a to tady byla událost – 21. srpna 1968. Já jsem přijel – on přijel přede mnou rok, v roce šedesát sedm. Já, v šedesátém osmém viděl tanky přímo na ulici, kde je teď obchodní dům Kotva, to byl park a tam vedle hotelu Paříž byli tanky, tanky u muzea a tak dále. To bylo něco jiného, tady byl socialistický režim. Takový klub, nebo abychom sdružili studenty, aby měli nějaký zvláštní klub to bylo zakázáno. To muselo být v rámci třeba komunistický strany, nebo třeba SSM, nějakého svazu mládeže nebo tak. Ale nějaký klub jsme měli, ne jako politickou organizaci, ale sociální. Aby ti kluci byli pohromadě a abychom měli třeba společné oslavy svátků, nebo příležitostné oslavy...“*

D.U. vnímá Svaz syrských studentů, v době kdy byl v rozkvětu jako určitou sociální síť, jako pole pro setkávání mladých lidí, kteří byli daleko do svých původních rodin a jejichž společenské sítě v novém působišti dosud nebyly dostatečně vybudovány.

Svazu syrských studentů, ve vzpomínkách často spojovanému s ambasádou, byla od poloviny osmdesátých let často vyčítána nečinnost. Podle indicií které lze z rozhovorů vytušit se můžeme domnívat, že důvody mohou být v osobních preferencích samotných Syřanů. U

těch, kteří do Československa přijeli pouze za účelem studia, tedy splnění určité „mise“, nelze předpokládat nějaký větší stesk po domově, který by je nutil k vyvíjení větších krajanských aktivit. Do druhé skupiny bychom mohli zařadit ty, kteří měli s oficiálními syrskými institucemi nějaké problémy. A to třeba problémy politické, kdy se díky svým názorům nemohli bezpečně vrátit zpět do vlasti. Mohlo jít o vyhnutí se službě v armádě, která je v Sýrii povinná pro všechny muže na dobu tří let, sice se dá vykoupit penězi, ale za poměrně vysokou částku v dolarech, kterou si studenti nebo čerství absolventi z Československa mohli těžko dovolit. Mohlo se také stát, že se jim život v tehdejší Československu zalíbil, získali zde pracovní uplatnění, nebo si zde našli partnerku. Mezi tyto lidi lze počítat i některé z našich respondentů. Jejich účast na krajanských akcích byla v pozdější době omezena vztahem k oficiálním představitelům a také větší snahou o integraci do české společnosti. Mnozí z nich po ukončení studií začali pracovat, popřípadě se starat o rodinu a na studentské krajanské aktivity jim nezbýval čas.

Další fáze působení Svazu syrských studentů nastala po politických změnách roku 1989, po pádu socialistického režimu. Mnozí z původních studentů, kteří se v Česku usadili zde získali státní občanství, některým však bylo uděleno až po roce 1989. Nová doba umožnila mnohým z nich začít podnikat a začíná se objevovat i nový druh imigrace, imigrace ekonomická. Svaz začíná získávat nový rozměr jako instituce, sjednocující bývalé studenty – starousedlíky. Jeden z respondentů, který do Česka přijel až po roce 1989, na otázku ohledně Svazu syrských studentů odpověděl:

R.I.: *...., Tak to je něco jiného. Většinou když se někdo ozve a přijde tady a řekne že chce udělat nějaký jako akce, ukázat jací jsou Syřani, folklór, tak si myslím že to jsou většinou plánované akce. Ne že jako někdo jako přijde a řekne jo pojd'te sem já vám ukázu. To nikdo neudělá. Já pokud vím, tak že jednou za čas ambasáda něco udělá. Někjaký syrský klub který tady existuje to taky jednou za čas zkouší dělat. Ale to je většinou jako kdo je aktivní k tomu, kdo jako chce lidem ukázat, má z toho zisky, třeba jako že ukáže kulturu, že jako pracuje v tom. Ale z druhé strany jako Syrský klub proč má zájem na takových akcích, nebo proč existuje syrský klub, mezi Syřany.“*

Oficiální představitel svazu pan **Z.A.:**

... „Zůstalo to jakoby tradice, třeba jednou za rok uděláme takové setkání, že se sejdou Syrští studenti – většina, za účasti ambasády tady v tom sálu, ale říkám vám, dnes jich není ani třicet jo. Nedávno jsme udělali výroční setkání a bylo nás tam asi dvacet.“...

..... „Dřív jich bývalo tři sta. Ale většina z nich, jak vám říkám, oni dostudovali a pak se oženili a zůstávali tady. Žijí tady a mají rodiny. Po roce devadesát málo kdo se vrátil do

Sýrie, před rokem devadesát, nebo osmdesát devět, se vraceli domů a dokonce se s nimi vracely i české manželky, v Sýrii je také celkem početná česká komunita. Jsou to převážně české ženy, které se provdaly za Syřany a vrátily se s nimi. Pak po roce osmdesát devět, kdy se otevřela společnost našli uplatnění, mohli pracovat, tak většina spíš zůstávala, než aby odešli...“

Pan **R.I.** pokračuje:

... „Jako je pravda, že je Syrský klub tady. Možná že máte informace. Které vám dali na ambasádě, že jako to je ta komunita, která jako je malá, ale oni se mezi sebou schází. Ale já myslím, že je to trošku jinak, než jako když řeknete komunita jako třeba Vietnamská komunita. Většina lidí tady má k sobě blíž než ti Syřani mezi sebou jako. Já co tady znám Syřany co třeba jako studovali, jednou za čas i mě zavolaj, sedneme třeba na nějaký jako večer, nebo povídání a to je jako málo toto. Jinak většina Syřanů co já znám, teda co znám já. Nevím jestli se nějaký Syřani neschází víc. Ale co já vím, je že nikdo moc nemá čas. každý má rodinu a když si udělá čas jednou za čas, tak to je opravdu jako čas..“

Jeden ze starších studentů „starousedlíků“:

Syrský klub – **B.R.**: *... „No, po revoluci je slabý a vůbec neukazuje sílu ani možnosti. Syrský klub je pro ty, kteří tady žijou, né pro ty co tu studujou, nebo pracujou. Jako Syřany, kteří tady jako v azylu, jako Češi – všichni už tady mají občanství. No tak máme tohle, ale to není úspěšné – díky politikům. Je to jediný stát, který opravdu, neangažujeme se v tom silně a nemáme sílu, protože lidi mají strach. O ty doma, co a jak, a mají strach mezi sebou, protože jsme měli diktátorský režim. Tedy dřív, teď už je díky Bohu lepší. Už je volnější, už i kvůli Syřanům, kteří byli v azylu politickým, nebo i jiným a teď se vrátili domu a sympatizují s těma Syřanama. Ti co mají šanci se vrátit domů jsou nový dech a nové možnosti, které jsme jsme, kterých před pěti, deseti lety nebylo.“*

Svaz syrských studentů je podle výše uvedených skutečností institucí, která je se syrskou komunitou a její historií v Česku úzce spjata. Domníváme se, že důležitější než její samotná činnost, nebo aktivity, je vztah a postoje které zaujímá vůči Syřanům žijícím v Česku a také vztah, jaký mají tito Syřané vůči němu. Tyto vztahy jsou jakousi reflexí na vývoj a složení syrské komunity. Vznikl jako platforma sdružující mládež, která se ocitla v cizí zemi s jinou kulturou, svým způsobem napomáhal kultuře k její presentaci většinové, v té době spíše monokulturní společnosti. Při dozrávání a „dospívání“ některých ze členů syrské komunity fungoval jako instituce vůči které se mohou emancipovat, prokázat svou nezávislost a zhodnotit úspěchy jakých dosáhli při integraci do nové společnosti. Zatímco jiným mohl pomoci k dosažení cíle, získání diplomu a návratu domů. V zatím posledních fázích své

existence se při absenci většího množství současných studentů²⁰ může stát i místem pro setkávání nejstarších členů komunity, kteří o to projeví zájem. Pro některé z nich může znamenat způsob, kde se na oficiální rovině smířit se státem, ze kterého před lety odešli.

Současný úpadek Svazu studentů je ze strany Syřanů připisován pasivitě ambasády a vedení svazu, oslovený představitel svazu ho zase přičítá nezájmu samotných Syřanů. Iniciativa by podle něj měla přijít právě od nich. **Z.A.**, za syrský klub: ... „*No tak musí být někdo, kdo jako, musí být zájem. Ambasáda v tomhle směru nevyvíjí žádnou činnost, říká, že to je věc Syřanů, kteří jsou tady. Pokud chtějí mít klub jako takový. Aby existovali jako Řekové kteří tady něco mají, nebo Libanonci, ale to záleží na těch Syřanech, kteří jsou tady, nechceme se do nich míchat, aby neřikali, že třeba ambasáda nám vnutila toho, či onoho. Ale osobně si myslím že klub by měl být, měl by být nějaký klub který reprezentuje Syřany, třeba jak vám říkám – aby reprezentoval jejich kulturu. Nebo aby obhájil naše lidi, kdyby třeba někdo napsal něco obecně v novinách na Syřany, nebo snažil se pošpinit jméno Syřanů bezdůvodně.*“

B.R., na adresu klubu: ... „*Ten klub jsme před asi pěti lety, jsme to udělali – Syřani s pomocí velvyslanectví, ale dneska už se znovu neobnovil. Vzniklo to tak, že jsme si mezi sebou zavolali, kamarádi zavolali na velvyslanectví, shromáždili e-maily, udělali volby, zvolili nějaké představené a tak dále. Ale dosud nejsme schopni to obnovit, udělat nové volby, udělat novou organizaci Syřanů, zatím je to takový... Je tam předseda, ale předseda sám, který nic nedělá, o nic nemá zájem a je to takový, je to špatný. My mezi sebou také jen kritizujeme, ale ještě jsme neudělali ani jeden krok pro tu obnovu.*“

Příslušnost ke Svazu studentů mohla být pro některé respondenty tím, co Pierre Bourdieu nazývá „sociálním (společenským) kapitálem“. Síť sociálních vztahů, kterou získali v mládí a která je založena na vzájemné znalosti a uznání s postupujícími léty stále trvá a napomáhá tak k reprodukci kapitálu ekonomického a kulturního.

5.2 Náboženské společenství

Vzájemné veřejné setkávání příslušníků syrské komunity z řad muslimů na náboženské rovině, bylo prakticky možné až po roce 1989. V námi sledované skupině obyvatelstva zde náboženskou rovinu vnímáme konkrétně jako navštěvování mešity, či jiného modlitebního místa a s tím spojený společenský život. Sýrie je sice zemí, kde vedle sebe koexistuje mnoho různých náboženství a vyznání, v případě Syřanů účastnících se našeho

---

²⁰ Jeden z představitelů Velvyslanectví Syrské arabské republiky (z důvodů zachování anonymity výzkumu nejmenovaný) jejich počet v květnu 2008 odhadl na „něco kolem třiceti“.

výzkumu a jejich společenského života však hrají výraznější roli pouze většinoví muslimští Sunité. Mezi respondenty jsou zastoupeni i křesťané a bezvěrci, ti se ale na náboženské rovině v rámci komunity nijak nerealizují.

Organizací která spojuje muslimské Sunity v Praze je Islámská nadace v Praze²¹, která vznikla počátkem devadesátých let 20. století. Podle informací z jejich webových stránek vedla k jejímu založení již první společná páteční kázání, probíhající od roku 1989. Jedná se o neziskovou organizaci jejímž úkolem je provoz Islámského centra v Praze, charitativní činnost a osvěta v záležitostech islámu. Setkává se zde komunita muslimů pocházející z různých částí světa a jsou mezi nimi i někteří Čeští konvertité. Syřští muslimové se dnes pravidelně scházejí v modlitebně této organizace v centru Prahy, nebo v mešitě na Černém mostě.

Možnost vyznávat svou víru zcela otevřeně a svobodně, účastnit se veřejných bohoslužeb, byla pro Syřany žijící v socialistickém Československu kvůli politice nemyslitelná. Mnozí z nich proto praktikovali islám doma v soukromí.

U.N.: „*Takhle, to náboženství to se týká, co praktikujete, to je prakticky osobní věc. To je osobní. Vy se modlíte, modlíte se doma a žádný komunista vás nesleduje“.....“Komunisti zakazovali, to náboženství, jakékoliv náboženství bylo zakázané. To je teď rozhodně lepší, demokracie, volnost prostě, svoboda slova“...*

L.E.: „*Podívejte se, hodně lidí to náboženství nedodržuje- náboženství, kdo se narodí muslim, není muslim. Jsou lidi kteří jsou dobrý, opravdu – já od roku šedesát sedm nepiju, nejím vepřový maso a držím ramadán doma, ale žiju normálně jako, sám pro sebe. Držím to - i na universitě, když jsme diskutovali o tom, stále si pamatuju co mi říkal ten prorektor na báňské, že co je můj islám? Když oni přednáší komunismus a marxismus, Češi na to chodili každý týden. Když jsme o tom diskutovali a oni se ptali a co váš islám? No a já říkám- to je nejlepší, když si vezmete to nejlepší z komunismu, nejlepší z kapitalismu, tak to je islám. Opravdu, jenom věřím v Boha...“*

Otevření společných modliteben na začátku devadesátých let 20. století znamenalo kromě rozšíření základních svobod jednotlivců, také rozšíření vnímání jejich osobní identity na praktické rovině (o čemž bude zmínka v jedné z dalších kapitol). Ze společenského hlediska v rámci institucí, je však důležité zmínit modlitebny jako určitou konkurenci, která vznikla v rámci syrské komunity zejména Svazu syrských studentů, organizovanému ambasádou. Hovoří o tom pan **Z.A.** : „*Za komunistů tady nikdo nepomyslel na náboženství,*

---

²¹ Islámská nadace v Praze, <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

ted' registruju že většina Syřanů začala cítit, že oni jsou nějakého vyznání, udělali tady mešitu a začali se chodit modlit. Před tím za komunistů to nebylo. Většina z nich začala dodržovat ramadán, modlit se jo, to jsou věřící, ale nejsou radikálové. To je jenom třeba jako křesťan když jde do kostela, kde se pomodlí a tím to končí, ale není zase radikální ve svém myšlení, nebo není členem nějaké sekty, nebo něco takového jo...“

Svaz syrských studentů sdružoval své členy z hlediska národní a státní příslušnosti, kterou širěji pojaté společenství souvěrců – muslimů nepotřebuje.

Z.A.:... „*Ted' když vznikla mešita, já jsem vám říkal že jsem křesťan, čili já tam ani nechodím. Mám ale pocit, nebo slyším, že oni se schází v mešitě. Tam už se ale neschází jako Syřani, ale jako muslimové, tam jsou Alžířané, jsou tam Jemenci, jo a je to trošku občas i nebezpečí, protože mezi nima nevíte který je jenom věřící a který spíš má fanatický názory, ale to si nedovedu představit, protože mezi nima nejsem. Ale tam už se stýkají, už mají půdu k tomu přímému styku a jsou tam každý pátek. Čili a tohle právě vynahrzovalo existenci takových spolků národních, které by mohly zahrnovat třeba mě jako křesťana a druhého jako muslima a tak dále, ale spojuje nás že jsme Syřani. Oni se v té mešitě už schází jako muslimové, tam jsou Albánci třeba, Kosovci, Pákistánci, jo ale je to na náboženské bázi. Já osobně bych preferoval, kdyby byly kluby na národní bázi. Jako třeba vy jste Čech, kdybyste studoval v Německu, tak se s někým sejdete jako Čech, né jako Moravák, nebo třeba jako katolík, nebo protestant, pravoslavný a tak dále. Tak se radši sejdete s někým jako Čech, bez ohledu na to jestli Čech z Moravy nebo...“*

Konkurence která zde vznikla ambasádou podporovanému Svazu v podobě náboženského společenství může být pochopena jednak jako reakce na uvolnění celospolečenského klimatu, demokratizaci společnosti. Lidé, kteří po dlouhá léta praktikovali islám v ústraní získali možnost svobodně projevit své vyznání. Mezilidské vztahy uvnitř dobrovolného společenství souvěrců jsou jistě také pocíťovány jako upřímnější a vřelejší, než jak tomu může být ze strany instituce, která v určité míře stále reprezentuje režim v rodné zemi. A to i přes skutečnost, že většina původních studentů už má České státní občanství, jezdí i s rodinami do Sýrie na pravidelné návštěvy a syrských úřadů se již nemusí obávat.

Zajímavou myšlenku spojenou s islámem a přistěhovalci vyjádřil italský politolog Giovanni Sartori.²² Domnívá se, že trauma způsobené přistěhováním se do jiné společnosti může mít za následek radikální odmítnutí jejích pravidel. V případě emigranta z muslimských zemí může podle Sartoriho dojít k nepochopení hodnot západní civilizace a následného

---

²² Sartori Giovanni (2005): „Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci“, Dokořán, Praha

připojení k některé z islámských fundamentalistických organizací vystupujících proti západní kultuře jako celku. Nám se v této souvislosti zdála velmi zajímavou osobní zkušenost jednoho z respondentů, pana C.E., který přesto že se narodil v Sýrii, tak k islámu konvertoval až po příjezdu do Česka.

C.E. : *„To je zajímavý, já jsem žil tam skoro osmnáct let, ale to bylo prostě dětství. Když mi bylo jako osmnáct a dvacet a když jsem tady chodil na universitu a potkal jako přátele, začalo mě zajímat co to je, co mě nutí jako přemýšlet a věděl jsem že ty názory nepochází ze mě“ ... .. „A tam jako, (na jazykovém kursu při příjezdu do Čech) protože všichni, nikdo tam neměl rodinu a všichni jsme byli jako přátelé, bydleli v jedné budově, tykali jsme si a to bylo jako důležité pro mě. Nejde o jazyk, nejde o kulturu, ale o spojení v životě, o spojení se všemi, i když považuji někoho že je to cokoliv. Může slyšet o mě cokoliv, musím plánovat, abych se sešel se všemi lidmi. To je síla proroka abych to v sobě našel.“*

Sartori dále hovoří o první generaci přistěhovalců, jako o skupině, které se v evropských zemích nepodařilo integrovat, většinou z důvodů jazykových. Nám se při analýze provedených rozhovorů naopak zdá, že již první generace syrských studentů přijala za své mnohé z české kultury a za Čechy se dokonce částečně považují. Domníváme se, že je tomu tak jednak proto, že námi sledovaná skupina do nové země přijela většinou za vzděláním a ne jako ekonomičtí imigranti o kterých zřejmě hovoří Sartori. Režim do kterého přijeli v té době, také zcela nepředstavoval západní civilizaci – kapitalismus. Sýrie je nakonec také zemí, jejíž politická orientace není založena na náboženství, je zemí nábožensky pluralitní a více méně sekularizovanou. Ani pan C.E. tedy není podle nás typickým příkladem Sartoriho „zatvrzelého“ imigranta se kterým by mohli manipulovat fundamentalisté.

Význam islámských organizací pro život našich respondentů je podle indicií z terénního výzkumu až na výjimky, mezi které patří pan C.E., spíše společenského charakteru. Syrští muslimové žijící v Praze totiž své vyznání praktikovali už dříve za socialistického režimu, kdy existence modlitebních center nebyla možná. Návštěvy mešity v současnosti vnímají především jako možnost setkávání s arabským světem a identita muslima u nich nijak výrazně nekoliduje, či nepřevyšuje identitu Syřana.

Praktikování svého vyznání zakládají na dodržování pěti pilířů islámu a společných pátečních modlitbách, které jsou zároveň společenskou událostí, místem setkávání muslimské komunity. Osobní preference - volba mezi dvěma, v současné době se v Praze nacházejícími centry, je založena na osobních kontaktech a společenských sítích každého z nich. Islámské centrum jsme při průběhu výzkumu shledali spíše komornějším než mešitu, kde dochází k setkání většího množství věřících, mnohdy bez osobních a přátelských vazeb.

5.3 Rodina a přátelé.

Mezi témata, která byly v rozhovorech zmíněna snad všemi respondenty bez výjimky patří rodinné a přátelské vztahy. Někteří z účastníků výzkumu, téma rodiny použili i při uvádění rozdílů mezi českou a syrskou společností obecně. V arabských zemích, či zemích Blízkého východu stále existuje tradičně pojatá širší rodina, která zahrnuje i vzdálenější příbuzenstvo, bratrance, sestřenice, strýce a tety. Rodina zde má kromě společenské úlohy rovněž úlohu ekonomickou. V případě že by se některý člen širší rodiny ocitl v nouzi, může počítat s pomocnou rukou příbuzných, na oplátku je jeho morální povinností pomoci jinému, pokud to situace vyžaduje. Toto pojetí se liší od pojetí rodiny české, která má blíže k rodině západoevropské, nukleární. Širší příbuzenstvo k sobě obvykle nemívá tak blízké vztahy a reciproční pravidlo pomocné ruky je zde nahrazeno státními institucemi, sociálními dávkami, které jsou placeny z veřejných rozpočtů, daní a v současnosti také neziskovými, (charitativními) organizacemi. Mezi atributy tradiční rodiny mimo to patří i některými z respondentů zmiňovaná úcta k rodičům a určitá pravidla chování, respekt ke starším. Pan L.E. pokazuje na rodinu, jako na základní hodnotu společnosti.

L.E.: *...,Rodina, musí být rodina. Rodina už v Evropě neexistuje. Nevážíte si maminky a tatínka, neposloucháte, já musím poslouchat. Rodina je základ národa. Moje dcera mě poslouchá, já na ní netlačím, co je dobré nebo špatné, kam jedeš kde skončíš? Chceš abych přišel, počkal na tebe? Zavolám ti. Já toho nenechám, to je dcera! I když je velká, ale rodina musí držet pohromadě. Kdyby každá rodina držela pohromadě, tak máte nejlepší národ. Jakmile se rodina rozbije a děti udávají rodiče, to je katastrofa“ ...*

Pan D.U. zase, když hovoří o vnímané národnostní identitě svých dětí.

D.U.: *... „Naše děti a jako Češi, to je podle mého názoru rozdíl. Nemůže být jako čistý Čech a nemůže být čistý Syřan, pozor. On má ty city takové naše, jako sentimentální nebo něco, protože vztah u nás je jako daleko silnější – pevný, v rodině jako celkem. Třeba, moje maminka, už zemřela – jeho, (poukazuje na jednoho z dalších respondentů) ještě žije a třeba jí políbí ruku. Hodně lidí od nás co jsou doktoři, nebo jsou ženatí, pořád nemůžou kouřit před tatínkem. To je respekt, tradice, rozumíte. Hodně věcí jsme tady ztratili, protože u nás je slovo, ten řekne já to prodám a je konec. Tady to neexistuje – musí být nějaká smlouva. Hodně věcí tam máme jako svých, protože naše země je stará.“ ...*

Významnou rodinnou hodnotu, která je současně závazkem zmiňuje pan **K.V.:** *„U nás ty rodiny se drží pohromadě, kamarádi se drží pohromadě, pomáhají si navzájem ať je to cokoliv. Ať je to nemoc, cokoliv. Tak si pomáhají. Jste nemocnej, jste, třeba ležíte v nemocnici, tak máte celou rodinu před sebou a kamarády, to se neutrhnou tam návštěvy*

třeba. Dokonce třeba může matka, nebo manželka, nebo sestra spát u vás ve stejném pokoji, jako v té nemocnici aby se o vás starala. Protože manželka se o vás bude starat lépe než zdravotní sestra, která vás nezná, třeba.“

O principech vzájemné pomoci v rámci rodiny mluví i nejmladší z respondentů, pan **S.R.:** *„Jako samozřejmě mám třeba bratrance kterej jel do Německa a tam se strejda samozřejmě ze začátku o něj musel postarat. On teď studuje dodělává si školu a přitom zároveň pracoval. Teď pracuje i na ambasádě, on je totiž Libanonec, takže pracuje na Libanonské ambasádě. V podstatě když někdo přijede, tak musíme první pomoci, samozřejmě. Zajistit bydlení do té doby než on se sám vybuduje. My né že vezmem, hele chlape tady máš co hledáš, postarej se sám o sebe jo. Tady máš svět a Honzo, do světa mazej. To ne, samozřejmě tu musí být pomoc. Proto se tomu říká rodina.“*

Bez uvádění konkrétních výroků z dalších rozhovorů můžeme usoudit, že jedním z míst, kde se v praxi realizuje předávání kulturní tradice i přes nedostatek prostoru na poli veřejném, nebo právě díky němu, je rodina. Syrští studenti, kteří založili rodiny a rozhodli se pro život v Česku, ve větší či menší míře předávají svým dětem model tradiční rodiny, který sami znají z domova. Rozdíly mezi českým a syrským pojetím rodiny jsou podle názorů některých z oslovených Syřanů v její funkčnosti, Češi se ze vzdálenějšími příbuznými stýkají zřídka, většinou jen při formálních příležitostech, jako jsou svatby a pohřby. Syřané takové styky udržují, vzájemně se navštěvují a jimi vnímaná, či spíše funkční rodina je proto větší. V syrských rodinách také platí závaznější pravidla, která začínají projevováním větší úcty vůči rodičům či starším, zahrnují povinnost podílet se na ekonomickém životě rodiny, rodiče se snaží zajistit nejlepší možnosti pro své děti. Mnohdy jim proto zasahují do jejich osobních rozhodnutí ohledně výběru školy či budoucího povolání. Děti mají morální povinnost se ve stáří postarat o své rodiče, které by navíc měli i v dospělosti poslouchat. Styky v rámci širšího příbuzenstva vytváří sociální síť, kterou je možno v případě potřeby využít v praktickém životě. Tato síť je budována na tradici závazku pomoci – překračuje státní hranice přijímací i výchozí země a je realizována na základě rodin, bez ohledu na státní příslušnost jednotlivých členů. Jedná se o úspěšnou strategii pro zařazení do nové společnosti. Na základě teorie P. Bourdieu mohou být takové svazky vnímány jako „sociální kapitál“. U imigrantů ze zemí blízkého východu tento druh kapitálu nahrazuje kapitál ekonomický a usnadňuje orientaci v novém prostředí. Znamená výhodu i v tom směru, že moderních zemích západního světa zaměřených na jednotlivce a jeho individuální schopnosti, význam rodin a vzájemné pomoci jejich členů zvolna mizí.

Většina Syřanů, účastníků rozhovorů má již má v Česku kořeny, žijí zde dlouhou dobu, mají zde rodiny. Jejich pojetí rodiny a jisté rozčarování nad úpadkem rodiny tradiční může pocházet i ze společnosti české a změn, kterými prochází. Je překvapující, že někteří účastníci výzkumu (respondenti z řad starší generace) spojovali klady rodinných tradic s režimem v socialistickém Československu. Společenské klima obou, jinak kulturně zcela rozdílných zemí, mohlo v té době spojovat i společné vědomí zajetí v totalitním režimu. U některých z účastníků výzkumu mohlo být spojování rodinných tradic a kladných životních hodnot s komunistickou minulostí, vyvoláno návratem ke svobodnému trhu a hodnotám západního světa po roce 1989.

Rodina, má v životě námi sledované komunity velký význam samozřejmě i proto, že se jedná o integrující se menšinu. Člověk, který se snaží stát členem jiné společnosti, než ze které pochází může jistě často prožívat pocity odcizení, únavy, či marnosti. Protiváhu k těmto pocitům může vytvořit stabilní a harmonické rodinné prostředí, kde se může cítit jako mezi svými a čerpat potřebnou energii.

R.I.: „*Co já vím, opravdu jako osobně znám, že každý Syřan je rád, když má rodinu, funguje jeho práce, že může žít, ale nebude chodit jako sociál a říkat že nemá práci, nebo jsem chudák a tak. Ještě jsem neslyšel že to nějaký Syřan dělá, protože všichni jsou jako že říkají, když jsme v cizině a jenom jíme a budeme chodit na sociálku, tak můžeme zůstat doma. Anebo co já jako vím, tak že každý dělá maximum aby tu byl úspěšný.*“

Z.A.: „*Třeba i české rodiny se navštěvují spíš o svátcích, nebo když jdou na pohřeb nebo něco takového, ale nestýkají tak často a bez zábrany, jen tak z ničeho nic. Abyste třeba jestli máte sourozence, když budete bydlet každý sám, tak jen tak nepřijdete ani k bratrovy bez ohlášení. U nás jo, ale tady se musí plánovat, zvlášť když už má svoji rodinu, on bydlí tam, vy bydlíte tady, tak aby jste si navzájem navštívili tak musí být nějaký důvod a ne aby jste šel jen tak , že jdete na kafe k bratrovi. To také není tak otevřené.*“

D.U.: „*Vztahy mezi lidma jsou rozdílné, třeba respekt v rodině, to je tradiční. Můj kluk, je mu dejme tomu osmnáct, nebo dvacet, nebo dvacet jedna a on musí – jedno kolik, musí zaplatit, musí pracovat, musí účastnit se – podílet na domácnosti, jinak to neexistuje. Ne aby tatínka jenom využíval – to je rozdíl. Proč, to je otázka civilizace, rozumíte. U nás byly společnosti ještě více zemědělské, ale teď jsou spíše průmyslové, je tu otázka pokroku a rozvoje i u nás teď začínají změny. Ale ne rychle.*“

B.R.: „*Rodina je veliká, absolutně, někoho jsem viděl naposledy když mu bylo pět let, teď je mu čtyřicet. A to už, rád je vidím a to, navštívit, mít s nima kontakt, sledovat jejich zprávy, radosti, smutek, všechno možný, ale doma jsem tady. Nehodlám tam žít, nehodlám*

tam ani umřít. Moje děti jsou jiné žijou tady, mluví trochu arabsky. Moje dcera tady poznala Syřana, vzala si ho a teď mají dvě děti. Je to jako sousedi, když je někdo Syřan, tak to nezmizí....“

Snaha o zmapování institucí které by reprezentovaly syrskou komunitu v České republice a společenský život v rámci komunity nás prostřednictvím rozhovorů s respondenty zavedla do několika výše zmíněných úrovní. Institucí oficiální zde byl Svaz syrských studentů, který vznikl sloučením původně dvou organizací pořádajících různé akce pro tehdy poměrně velkou skupinu mladých studentů. Tato instituce prošla určitým vývojem, na jehož konci se stala spíše místem pro setkávání starší generace bývalých studentů a Syřanů žijících v Česku již delší dobu. Svou původní funkci svaz ztratil díky nedostatku nových studentů, po ukončení stipendijních programů udělovaných Československou vládou. Novým místem pro vzájemné setkávání muslimů se po liberalizaci české společnosti částečně stalo Islámské centrum se svou modlitebnou a mešita. Zdaleka ne všichni zde žijící Syřané jsou praktikujícími muslimy, existenci modlitebny a mešity jako místa pro vzájemné setkávání však zmínili všichni z respondentů, bez výjimky vnímají její funkci přátelské skupiny vybudované na bázi generačních a společenských zájmů. Každý z nich, pak také nějakým způsobem zmínil význam, jaký pro tuto skupinu obyvatelstva sehrává rodina. Na její úrovni zde v mezigeneračním setkávání širšího příbuzenstva a přátel, probíhá udržování a předávání tradičních hodnot, dochází k vytváření sociálních a přátelských sítí uvnitř komunity.

Na změny v preferencích míst pro vzájemné setkávání, se úzce vážou i různá životní stádía účastníků výzkumu, jejich zájmy a společenské postavení. Při rozhovorech s českými Syřany došlo k otevření několika dalších témat, která se pokusíme popsat v další části práce. Jedná se zejména o chápání vlastní identity, reflexe prostředí většinové společnosti a také změny, kterými tato společnost v posledních desetiletích prošla.

6 Sebeidentifikace Syřanů (členů Syrské komunity) v Praze

Původním tématem této práce byl zejména společenský život skupiny obyvatel, kterou spojuje příslušnost k syrské komunitě v České republice. Již při počátečních informacích získaných z terénu a také z následně provedených prvních rozhovorů bylo zjištěno, že se jedná o komunitu, která je zde zastoupena relativně malým počtem obyvatel a jejíž, příchod do Česka, se váže určité specifické okolnosti, zčásti politického charakteru. Sociální diversita mezi členy této komunity není veliká. Při sběru informací prostřednictvím rozhovorů byla, spíše jako vedlejší produkt, často zmiňována otázka vnímání vlastní identity, vztah jednotlivců k vlastní identitě, individuálně prožívané syřanství. Po analýze výpovědí obsažených v rozhovorech, vyvstaly některé základní roviny, z jejichž perspektivy může být u respondentů Syřanů, vlastní etnická identita vnímána. Jedná se o identitu národní, náboženskou a pocit příslušnosti k širšímu, arabskému světu.

6.1 Syřané, čeští Syřané

Syřanem je někdo, kdo pochází ze Sýrie – občan Sýrie. Jedná se o identitu určenou především příslušností k určitému národnímu státu. V Syrské arabské republice tato rovina znamená příslušnost ke státu, který v roce 1946 získal nezávislost na Francii, mezi jejíž kolonie do té doby patřil, nebo k historickému syrskému etniku (syrská etnická skupina odvozující svůj původ již od starověkých Asyřanů), na jehož identitě je tento národní stát vybudován. U syrského komunity v Česku je a byla národní koncepce vnímání vlastní identity prosazována oficiálními institucemi, zejména Velvyslanectvím syrské arabské republiky v Praze. Můžeme se domnívat, že v politickém systému v Sýrii je upřednostňování příslušnosti k národnímu státu cestou, jak překlenout náboženskou a národnostní rozličnost a vyhnout se jisté konkurenci ze strany islámu. Zajímavou skutečnost, potvrzující tuto „vládní linii“, zmínil pan C.E.: *„Všichni Syřani, všichni to je pravidlo, věří. Oni jim usnadnili cestu sem, aby byli nevěřící. Jo, to je u nás skrytý zákon. Oni jako vyberou. Oni mě nechali přijet sem kvůli tomu, že jsem Drúz, kdyby o mě tam věděli že jsem muslim, tak by mě sem nepustili. Ale to nikomu neříkejte. To je prostě diktátorský systém a oni tam prostě podporují nevěřící, podle toho vybírají. Já měl šanci se sem dostat kvůli tomu že vypadám jako Drúz, jsem tam doma i když jsem jako měl v sobě už něco.“*

Současnou politickou situaci v Sýrii někteří z respondentů ve svých výpovědích hodnotí mnohdy kritickým způsobem.²³

Syrská identita sice prokazuje současné politické reprezentaci v Sýrii určitou službu, jak je uvedeno výše. Mimo to je však stále nejsilnějším spojujícím základem pro vnímání osobní příslušnosti našich respondentů. Na struktuře národních států je ostatně postavena velká část současného světa, lidé se cítí být především občany svých zemí. Téměř všichni z oslovených pánů se stále cítí být Syřany, někteří se tuto identitu se snaží probouzet i u svých dětí narozených v Česku, se kterými se podle možností snaží do své vlasti jezdit alespoň na návštěvy. Pan **K.V.** sice nechá své děti studovat v Čechách, bude však podle svých slov dbát na to, aby se dobře naučili arabsky a neztratili tak kontakt s komunitou. **R.I.** o svých dvou dětech, šest a deset let starých, které má s českou manželkou tvrdí, že „*to mají v sobě*“, „*na dvacet pět, nebo třicet procent mají zájem vidět druhý svět, i když jsou ještě malí*“. **B.R.** a **L.E.** mají již dospělé děti, které jsou si svého původu vědomi, ale považují se již za Čechy. Oba dva tuto skutečnost vysvětlují tím, že když byli děti malé, tak do Sýrie nemohli. **Z.A.** má dvě dcery, jednu dospělou, u které podle svých slov neměl čas nějak probouzet vztah k rodné zemi. U dcery mladší se však o to snaží a udržuje proto kontakty s příbuznými v Sýrii. **D.U.** má dva syny kteří od útlého věku žijí v Praze, oba však mluví plyně arabsky a jsou v pravidelném kontaktu se svými syrskými příbuznými.

Mezi otázky kterým se při rozhovorech s příslušníky syrského etnika, žijícího již delší dobu mimo svou vlast těžko vyhýbá, je otázka do jaké míry již přijali za svá pravidla a zvyky svého nového domova, jaký mají vztah k zemi, kde mnozí z nich prožili větší část svého života a které jsou už většinou občany. Účastníky výzkumu lze z tohoto hlediska rozdělit na původní studenty, kteří v Česku s přestávkami žijí již od šedesátých – sedmdesátých let,

---

²³ **S.R.:** „*Tady si třeba noviny párkrát štouchnou do vlády a není problém, smí se to, ale u nás ne, u nás je hned z toho problém. Je z toho malér*“... .. „*Takhle, jako všichni Syřani tohle ví a všichni Syřané taky s tím nesouhlasí, jo to je podle mě asi jediná věc, která je v jednom spojuje. Samozřejmě najdou se i ti stoupení presidenta jo, ale já o nich nevím, takhle jako většinou ti co pracují na ambasádě musí být jakoby stoupení, i když ho nemají rádi, musí to dělat navenek. Pak jsou opravdu ti co ho mají rádi, protože on hlavně pochází z menší komunity v Sýrii. U nás máš buď křesťanskou, sunitskou, je tam šíitská a i ta je menšina ve který je právě on ten Assad. Ta jeho menšina je velice malá a právě ta ovládá veškerý děj v Sýrii. To je ten problém jo, je to malá skupina, nejvíc je sunitů, ale třeba na ambasádách když najdeš nějakého sunitu tak to je málo. Najdeš tam hodně křesťanů, najdeš tam právě ty jeho stoupence. Prostě ty místa si získá a vede ta jejich komunita. Třeba bezpečnostní služba – všechno oni. A bezpečnostní služba to je, u nás když člověk řekne bezpečnostní služba, tak člověk má husí kůži a moc už se mu nechce mluvit jako jo.*“

přichází po roce 1989 a zástupce druhé generace, děti Syřanů kteří českou zkušenost vnímají od útlého věku.

Pan **L.E.** : „*No tak víte, já žil dvaadvacet let v Čechách a dvacet v Sýrii... .. Já jsem víc Čech než Syřan, když jsem v Sýrii tak vypadám jako cizinec. To je pro ty cizince nejhorší. Když budete dvacet let v Anglii, tak stejně nebudete Angličan, oni vás mezi sebe nepustí. Furt jste jako Čech, ale ti Češi už vás neberou jako Čecha.*“

L.E. se proto, že strávil většinu svého života v Česku, ztotožňuje s nově přijatou a žitou, identitou českou. Když cestuje do ciziny, považuje se tam, podle vlastních slov spíše za Čecha. Přesto však později přiznává, že je většinovou společností mnohdy stále považován za cizince. Podobně smýšlí i pan **B.R.**, který z politických důvodů do vlasti přes třicet let nesměl a proto se tam už cítí jako cizinec. Své kořeny má už v Česku. Tito nejstarší respondenti sami sebe považují z velké míry za Čechy. Jejich cizí původ však při sociálních interakcích ve společnosti bývá často odhalen, zejména kvůli stále rozpoznatelnému cizímu přízvuku. Jsou proto v situaci jakýchsi věčných cizinců, žijí úděl první generace přistěhovalců. Jejich děti, které absolvovali základní školu v Česku se ve většinové společnosti ztratí. I když se stále považují za Syřany, jsou Syřany skrytými. Za cizince by naopak mohli být považováni v Sýrii, pokud nemluví dobře arabsky. **S.R.** „*jede souběžně*“ považuje se napůl za Čecha a napůl za Syřana, jeho oba rodiče jsou Syřané. V Sýrii by ale žít nemohl, protože by musel „*začínat od znova*“. Mladí kteří nemají motivaci, mohou na svou původní identitu zapomenout, jako je tomu u dětí **Z.A.**, **B.R.**, či **L.E.**.

6.2 Arabská komunita, muslimové

Jedná se o kategorie umožňující sebeidentifikaci syrského etnika na širší, nadnárodní rovině. Arabský svět čítá okolo tří set milionů obyvatel z různých zemí, kteří se přes rozdílná nářečí domluví stejným jazykem a jejichž většinovým náboženstvím je islám. Giovanni Sartori²⁴ vystupuje s teorií náboženství – islámu, jako ochranného prostředku imigrantů první generace. Islám, jako veřejné a kolektivní náboženství podle něj stmeluje všechny souvěrce nejen po stránce duchovní, ale i společenské. Pomáhá překonat pocity odcizení v novém prostředí. Podle Sartoriho může na druhé straně vést i odstředujícím tendencím a vymezení se vůči většinové, nemuslimské společnosti.

Příslušnost k arabskému společenství má stmelující charakter, který se může projevit zejména při životě v zahraničí. **K.V.**: „*Třeba já nevím, například jdete ze Sýrie, jedete do*

---

²⁴ Sartori Giovanni (2005): „Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci“, Dokořán, Praha

Saudské Arábie a tam vám nikdo nepomůže, ale zase naopak v cizině třeba ten ze Saudské Arábie pomůže jo, protože je to v cizině, řekne si ten člověk nikoho nemá, nebo to. Pomůže mu spíš, než u nás.“ Společný jazyk a podobná kultura rozšiřuje síť potenciálních kontaktů. Podle pana **D.U.** má Sýrie historicky nejblíže k Libanonu, Iráku, Jordánsku a Palestině. Pan **B.R.** to potvrzuje: *„Já vám řeknu, Syřani a Libanonci, to jsou lidé kteří odedávna mají vztah k cizím společnostem. Kulturně jsou trochu jinde než třeba v Saudské Arábii.“* Někteří respondenti v rozhovorech naznačili vnímání určité hierarchie mezi Araby a distanc od těch, kteří mají ve společnosti špatnou pověst. **R.I.:** *„...,tak já když sedím s vámi, tak řeknu že jsem Syřan, kdybych řekl Arab, tak to je takové jako.. Když prodávají Arabové na Václaváku třeba drogy, tak to poškozujou tady“.* **Z.A.:** *„Určitě se necítíme blíž třeba k Alžíránům, kteří prodávají drogy na ulicích, jo abychom říkali, že jsme stejní tak to jako v žádném případě.“*

Identitu národní a arabskou přesahuje příslušnost k islámu. Na otázku, zda si Syřané v Česku vzájemně pomáhají odpověděl pan **C.E.** takto: *„Já to necítím, já cítím že jsem muslim. Cítím že jsem muslim a žiju jako muslim. Jestli je někdo ze Sýrie, nebo z Česka, jako vidím lidi jako dva druhy. Vím že tenhle je ze Sýrie, ten z Jemenu a ten z Česka, ale vidím dva druhy lidí a to jsou srdce, bílý srdce, nebo černý... .. „kdo má stejný srdce jak já a to je můj bratr, i když on jako se narodil tady a mluví česky a já arabsky jo, měli bychom se stýkat. Jenom dívat se, ne na rasy, ne na rody, ne na jazyky a to jsem našel v islámu. V islámu všichni lidi, jsou si rovni.“*

Muslimský a arabský diskurs začal hrát v Česku výraznější roli spolu s liberalizací společnosti po roce 1989 a následném otevření hranic. Počet Arabů, kteří zde žijí se z původních studentů a jejich rodin rozšířil o ekonomické a politické imigranty. Svobodný trh přilákal mnohé podnikatele a rozvoj cestovního ruchu přispěl k tomu, že se Česká republika stala jednou z oblíbených destinací pro turisty z arabských zemí, kteří pravidelně navštěvují zejména lázeňská města na severu a západě Čech. Vztah k islámu mohl být ve většinové společnosti ovlivněn zápornými konotacemi spojenými s událostmi USA v září 2001 a následným tažením proti terorismu.

Skupina našich syrských respondentů zastává patrně díky dlouhé době, kterou zde většina z nich žije spíše konzervativnější postoje. Za Araby se sice stále považují, zároveň se však snaží distancovat od Arabů, kteří nespádají do jejich „kategorie“ – usedlých a vzdělaných podnikatelů, kteří stále respektují svůj původ a tradice, ale jejich domov je už tady. Ti z nich, kteří jsou muslimové, své náboženství praktikovali doma v soukromí už za socialismu. Svoboda vyznání jim umožnila setkávat se s ostatními muslimy veřejně a obohatila tak jejich společenský život. Z jejich výpovědí však nejsou cítit náznaky potřeby

vymezit se prostřednictvím náboženství vůči majoritě a dělení na my a oni, jak naznačuje Sartori.

7 Reflexe na prostředí a změny v české společnosti

7.1 Vize společenského klimatu před a po roce 1989

Při setkáních s účastníky výzkumu byla velmi často zmiňována minulost. Sedm z nich přišlo do Československa ještě před rokem 1989, tři před rokem 1970. Československo bylo v šedesátých letech dvacátého století v zemích třetího světa prezentováno jako jedna z výkladních skříní socialismu. Hlavními argumenty pro to byl, v té době rozvinutý a světové konkurence schopný, zejména těžký průmysl, kvalitní školství a zdravotnictví, které bylo zdarma a poměrně vysoká životní úroveň. Zahraniční politika byla v rámci bipolárně rozděleného světa v období studené války diktována ze Sovětského svazu, který se snažil získat spojence ve třetím světě. Satelitní země východního bloku v rámci této strategie mimo jiné, poskytovaly občanům tak zvaných spřátelených zemí, zdarma studijní pobyty. Základ syrské komunity v Česku je tvořen právě těmito studenty, kteří zde posléze zůstali a založili rodiny.

Tendence porovnávat život za socialismu a dnes se spontánně objevila už při prvním z provedených interview, u pana L.E. Protože se však vyskytla i u dalších, zejména starších respondentů, rozhodli jsme se tuto skutečnost zohlednit ve zvláštní kapitole.

Potřeba vyjádřit ke společenským změnám, které v ČR (Československu) nastartoval rok 1998, se ukázala svým způsobem prvoplánovou. V tomto kontextu srovnání současnosti a minulosti, viděné vzpomínkami, které poznamenala selekce a zapomínání, mělo tři postojové vrstvy: a) vrstvu konfrontace let 60. a 70. a současnosti – vybudovanou na srovnání dvou morálek a na úvahách o protíváze sociálních jistot a osobní svobody,

b) vrstvu konfrontace let 80. a dneška – vybudovanou na srovnání sociálního rozvrstvení společnosti v epoše socialismu a v současnosti a na rozvaze o dopadech sociální rovnosti a nerovnosti společnosti, a konečně

c) vrstvu konfrontace názorů generace rodičů a vlastních stanovisek.

Tyto postojové vrstvy se jednoznačně vázaly na stáří respondenta a dobu jeho příchodu do Československa, a nikoli na jeho politické názory nebo úspěšnost v podnikání.

Srovnání společenského vývoje v předlistopadovém Československu a v České republice se koncentrovalo k pěti tématům: mravní podobě české společnosti, kriminalitě a bezpečnosti lokálního prostředí, k nepřijatelným hospodářským praktikám, k životním jistotám a k osobní svobodě jako jedné z vysokých hodnot člověka. Tato témata respondenti spontánně rozvíjeli. Oni iniciovali jejich nastolení a oni u nich setrvali. Uveďme příkladem.

Pan L.E. při otázce jak se poznal se svou ženou, zmiňuje určitý pokles mravů v dnešní společnosti v porovnání s minulostí. „*Dříve to nebylo jak dnes, dříve člověk nemohl jen tak mluvit s holkou. Ani dát jen tak ruku do ruky, lidi měli alespoň charakter dříve. Opravdu, i ti Češi mezi sebou byli charakterní, dříve. Pět procent bylo špatných i dříve, ale devadesát pět procent byli charakterní. Ty rande to bylo jinak, člověk musí vážit, musí všechno. To nejde jako dnes když se nezná a hned v posteli, opravdu to byla jiná doba, jiný lidi, jiné hodnoty.*“

V kritice současnosti pokračuje i dále: „*Ale opravdu, jistoty co byly tady, teď nemáte ty jistoty. Co bylo v Česku, ty dobrý věci – zkazilo. Hele, demokracie to je kec. Svobodný státy, Amerika, tam není demokracie, demokracie je v Evropě. V Americe zabijou člověka když jede místo sedmdesát mil osmdesát, tak ho klidně zabijou, to není demokracie. Tady bylo, tady všechno – Československo bylo ráj na zemi pro děcka. Jó, chyběla svoboda a já jsem diskutoval s hodně komunisty.*“ Nevýhodu socialismu spatřuje v nedostatku svobody jednotlivce a závislosti státu na Sovětském svazu, dnešku vytýká nedostatek sociálních jistot. „*Já myslím, že pro ty lidi je to horší. Ti lidi dělají otroky pro západ. Tady jsou všechno cizí firmy, podívejte na ČSOB. Lidi jsou dnes otroci, dám za to hlavu že jo. Jsou lidi který dělají dvanáct hodin a neplatí jim ani korunu navíc, když se vám to nelíbí tak vás hned vyhodí, nebo vám neprodlouží kontrakt. Dříve byly jistoty a lidi uměli.*“

D.U. - v podobném duchu: „*Vztahy mezi lidma jsou rozdílné, třeba před tím, když tu byli komunisti to tak nebylo. Nebyla společnost jak říkají – volného trhu, to je všechno bylo podle státu. Podívejte kolik lidí si vzalo peníze od banky a nevrátili to. Kolik? To byli miliony, je tady potřeba zákon který je pevný.*“ ... „*Československo mělo (za komunistů) sedm set tisíc krav na mléko. Za rok všechno prodali. Byl jsem v Českých Budějovicích v mlékárně, měli tam já nevím – patnáct tisíc tun sušeného mléka. Za tři měsíce to prodali všechno Nestlé, do Holandska.*“ ... „*... Na luxusní zboží to bylo špatný, ale na základní věci. Na věci pro děti, to bylo zadarmo v té době*“ ... „*Ten Klaus, všichni teďko, vedení strany, kde studovali? Studovali tady za komunismu a kolik zaplatili? Ani korunu. Všechno, léky zadarmo, zdravotnictví zadarmo, škola zadarmo. Já nevím, já pamatuju že jsem zaplatil osmdesát korun měsíčně dětem na jídlo do školky. Byly nejlepší potraviny.*“

B.R. , když hovoří o rozdílu mezi Syřany kteří do Česka jezdili „za socialismu“ a dnes: „*My jsme přišli studovat, v té době. Teďko přijdou pracovat a mají jiný zájmy. Samozřejmě jsou Syřani kteří tu stále studují, ale jejich zájmy a i Česká společnost se změnila. Nejenom oni. Dříve společnost byla úplně něco jiného než dneska, i Češi, opravdu s nima ten kontakt byl bližší.*“

Výpovědi těchto „prvních“ studentů, kteří v Česku strávili mnohdy i dvě třetiny svého života, se v mnohém podobají názorům mnoha českých, spíše levicově smýšlejících starších lidí. Důvodem může být, jak se domníváme skutečnost, že díky svému vzdělání dosáhli ve společnosti lepšího postavení a výrazněji se jich nedotkla politická perzekuce. Česká společnost byla i v té době z hlediska sociálních jistot a životní úrovně pokročilejší než společnost v Sýrii. Jistou roli mohla hrát i skutečnost, že vzpomínali na dobu svého mládí. Sociální jistoty, nižší kriminalitu a lepší vztahy mezi lidmi před rokem 1989, ve svých výpovědích uvádějí i někteří z mladších respondentů. **K.V.:** „*No takhle, za komunistů to bylo lepší. Protože každej, jak cizinec, tak Čech měl zázemí. To znamená že měl kde bydlet, kde dělat, musel dělat někde. Neexistovalo aby někdo byl bez práce, byl zdravotně pojištěn, sociálně pojištěn jo a ted' vznikly takový strašný rozdily mezi lidma. Úplně jiný vrstvy, to znamená úplně bohatý, ti milionáři, pak vznikla vrstva těch bezdomovců a bez práce a toto a to je špatný. Ten komunismus to tak nějak udržoval takové jako spíš, na takové stejné úrovni.*“

S.R., který je z oslovených Syřanů nejmladší a podobné názory zná z domova, shrnuje: „*Já třeba od táty slyším že oni byli dobrý, byli fajn a od Čechů že to byli hrozný svine.*“ ... .. „*Třeba za komunistů, i hodně vyprávěli rodiče, že třeba bylo míň problémů co se týče kriminality, drog, řekněme ty vnitřní problémy. Bylo tady míň vražd, to věbéčko to tady drželo pěkně jako, ale pak řekněme máme čtyřicet let aby vládla jedna strana? To je trošku na hlavu jo, to uznejme.*“

Domníváme se, že výše nastíněné názory se v ničem neliší od mezigenerační diskuse, která probíhá v české společnosti i na obecné rovině. To může být důkazem pro skutečnost, že původní syrští studenti jsou již plně adaptováni do české společnosti a cítí se být její součástí, jak to i sami v předchozích kapitolách deklarují. Druhá generace určitým způsobem reflektuje názory svých rodičů, které obohacuje o vlastní zkušenost ve společnosti. Syřané, kteří situaci před rokem 1989 nezažili a nemají ani nepřímou zkušenost přes příbuzné, toto téma nezmiňují. Pokud ano, děje se tak jen s odstupem a bez zaujímání osobních názorů, nebo hodnotících komentářů.

K.V., na jedné straně hovoří o výhodách systému sociálních jistot v socialistickém Československu, na straně druhé však kritizuje zhoršení mezilidských vztahů s odkazem na romantickou vizi občanské společnosti první Československé republiky, jak mu o ní vyprávěla matka, Češka: „*za první republiky jste si všichni pomáhali navzájem, Češi, to se celá ulice znala. Ted' člověk bydlí v paneláku, bydlí tam deset roků a nezná sousedy jo, nezná kdo bydlí nad ním a kdo bydlí pod ním. Ale před tím se znali všichni třeba jo. Pomáhali si navzájem, to mi vyprávěla všechno třeba mamka jo. Dávalo se ve všech obchodech na dluh,*

ted' to neexistuje, možná to existuje v nějakých zapadlých vesnicích jo, ale všichni si pomáhali. Kdo měl problém, kdo měl toto, tak všichni mu pomáhali. Tady je už takovej hyenismus že lidi jsou schopní okrást někoho na vozejku, tak to je, kde jsme?

L.I., který socialismus v Československu nezažil, ale vzpomíná na vyprávění svého strýce: *„Já jsem vám říkal, že můj strejda pořád mluvil o Čechách, že je spokojený a tak. A tady byl levný život, ne jako ted', ted' to je drahý.“*..

Změny, které v české společnosti „po revoluci“ nastaly přirovnává ke změnám zvolna probíhajícím i v Sýrii (postupná liberalizace trhu, globalizace) .. *„ Já jsem tady nebyl za komunistů, já nevím. Ale to je všude, jakmile začne export – import, některý lidi jdou dolů, některý nahoru, to je všude ten rozdíl. Lidi který jsou chytrý a umí pracovat, tak to zvládnou, ale lidi kteří mají slabou hlavu, tak to nezvládnou, je to pravda nebo není?“*.. .. *„ Tak u nás to bylo v Sýrii jako u vás za komunismu, bylo zakázáno například dovoz banánů. Ted', dělejte si co chcete. Ale potřebujete nějakou praxi jo. Aby vám nikdo nekonkuroval v cenách, jedno musíte sledovat, kde je nejlepší, nejkvalitnější zboží a dá se prodat rychle. V Sýrii už ted'ko povolili skoro pro všechny věci dovážení, dovolili abychom dováželi pivo bez alkoholu, ted' to povolili. To je byznys. Povolili dovážení některých léků.“*

Pro pochopení života společnosti je důležitá znalost souvislostí, mnohdy spojených s minulostí. Znalost „českého kontextu“ je předávána v rodinách v podobě kulturního a symbolického kapitálu²⁵. Cizinecká komunita která je schopna reflektovat situaci ve většinové společnosti, vykazuje značnou míru adaptace. Syřané, kteří jsou schopni hodnotit socialistickou minulost v Československu, se tak mohou vymezovat od svých krajanů, kteří toho schopni nejsou. Tyto, na české prostředí již zadaptované Syřany, bychom proto mohli nazvat „českými Syřany“.

7.2 Syřané a Češi

V této části bych rád zmínil rovinu setkání syrské komunity s českou majoritou. Postřehy Syřanů žijících v Česku, jejich názory na zdejší společnost, reflexi na chování Čechů k cizincům dnes a dříve, vztahy zde žijících Syřanů s Čechy a také úhel pohledu z kterého tuto problematiku vnímají (někteří z respondentů se kvůli již značné míře provázanosti s českým prostředím nacházejí zároveň na obou stranách pomyslného „my a oni“).

O hodnocení některých institucí české společnosti příslušníky syrské komunity pojednávám již výše, v kapitole o rodině. Zjištěné skutečnosti zde zčásti potvrzují výzkum

---

²⁵ Bourdieu, Pierre (1998): Teorie jednání, Karolinum, Praha

provedený S. Hoškovou.²⁶ Nukleární pojetí české rodiny může v arabských imigrantech zvyklých na užší společensko – rodinné vztahy vyvolat pocit uzavřenosti a nepřístupnosti české společnosti jako celku.

Mezi negativní vlastnosti Čechů, které účastníci výzkumu zmiňují v rozhovorech patří závist, skutečnost že „dosud“ neumí žít s cizinci, nebo že je ve společnosti ve velké míře rozšířená nepoctivost. Kritika ovšem zazněla i na snadnost, s níž se Češi dají zmanipulovat – speciálně médii. Všechny tyto negativní vlastnosti Čechů byly respondenty viděny z úhlu pohledu osobní zkušenosti respondenta a kolektivní zkušenosti příslušníků syrské komunity. Oba pohledy ve výkladu respondentů opět budovaly na srovnání situace před rokem 1989 a situace současné.

U.N.: *„Takhle ti Češi se musí naučit žít s cizincema, oni to neumí. Češi jsou hrozně závistiví, to je známá věc a to cítím jako s ohledem na přátele, to jako vidím. Znáte to sám, oni závidí. Dřív za komunistů záviděli cizincům co mají jó, že mají volnost cestovat. Ted'nezávidí, ale Češi mají takový pocit, že jestli přijdou cizinci, tak budou mít jejich pracovní místa – jejich místa.*

B.R.: *„Ale tady podnikat, v jakémkoliv oboru podle mého není jednoduché, proč? Protože za komunistů lidi měli všechno a neměli, někteří si mysleli že jsi všechno mohou dovolit. A dnes ještě není ta generace, která třeba jako v západním Německu, která ví, že když kradu tak majitel zkrachuje a já také přijdu o práci. Ale tady né, ukradnu tohle, svedu na druhého, třetího, čtvrtého a tak dále... Ještě to není ono, ale jednou tohle zmizí.“*

Je nutno zmínit, že většina názorů na českou společnost a na osobnostní charakterové vlastnosti Čechů, které respondenti vyslovili v průběhu interview (rozhovorů), byla spíše pozitivního charakteru. O záporných vlastnostech Čechů hovořili více až v neformálních rozhovorech po vypnutí záznamového zařízení a po té, co na ně byly výslovně dotazováni.

Pozitivní hodnocení českého kontextu se soustřeďovalo k otázce kulturní úrovně (zájmu o kulturu), pracovní dovednosti a kreativity, neagresivnosti a překvapivě také vysoké míry tolerance vůči etnickým jiným (malý ohlas rasismu v ČR). Často se týkalo minulosti:

L.E.: *„Češi jsou pracovití, tady je větší úroveň jako kultura. Musíte pochopit že Češi byli kulturní. Vy nevíte a lidi hodně neví, že vy jste měli kulturu lepší než ve Francii, nebo v Anglii, věřte mi. Ani v Anglii nemáte tolik divadel jako tady, tady lidi žili perfektně. Měli malý platy, ale každý týden byli v divadle.“ ... (za socialismu)*

---

²⁶ Hošková Simona (2002): „Integrace Arabů v Praze, v Liberci a v Plzni“, in Uherek, Hošková, Otčenášek (eds.): „Úspěšné a neúspěšné strategie integrace cizinců“, Etnologický ústav AV ČR, Praha

... „Český hlavy byly, můžu říct nechytrější lidi v Evropě. Vy jste byl v Anglii – tam ti blbci umí jen anglicky a když narazí na nějaký problém, tak neumí. Češi ten problém vyřeší hned.“

Týkalo se však i přítomnosti: **U.N.:** „Já si myslím že žít v Čechách jako, to je ještě slušný, na rozdíl od jinejch zemí. Jako podívejte se třeba v Dánsku, v Německu. Co dělají ve Francii, tady je to ještě, - to je ještě klídek, protože Češi jsou mírumilovný lidi, nejsou to agresivní lidi. To je fakt, jako tohleto – toho si já vážím a znám to dokonale od těch lidí. Nejsou problémoví.“

Z.A.: „Já vždy říkám o české společnosti, že tady byli demokratické volby, síly, které se uchýlovaly k rasismu, Sládek a podobně, tak propadly. To je důkazem toho, že ta společnost není taková jak se občas o ní baví. Češi versus Romové a podobně. Myslím si že když tady někdo a to vždycky vykládám právě našim studentům, když s nima mluvím. Když se někdo tady chová slušně, tak to Češi berou a chovají se k němu slušně. Když někdo bude třeba arogantní tak ho neakceptují i kdyby byl Čech“.

Příslušníci syrské komunity jsou si vědomi možnosti existence stereotypního posuzování etnických menšin ze strany majoritní společnosti a generalizování na základě lapsů a prohřešků, kterých se dopouštějí jednotlivci. „Čeští Syřané“ a Syřané kteří se snaží být přijati českou majoritou proto hovoří o Arabech, či Syřanech participujících na některých ilegálních aktivitách, kteří tak kazí pověst celé komunity. Od těchto aktivit i jejich nositelů se distancují. Stereotypní posuzování majority ovšem nepřijímají a odsuzují – ať již se obrací ke kterékoli z jich identit: Syřana, Araba nebo muslima. Z negativních a generalizujících postojů ze strany majority, je dále zmínován i v západním světě rozšířený strach z muslimského fundamentalismu a hrozby terorismu, objevující se po 11. září 2001.

K.V.: „Nemluvím teď jenom o Syřanech, ale o celé arabské komunitě, jsou někteří, kteří kradou. Jak ukazovali minulý týden ty Alžířany, nebo to. To je špatná vizitka, to je strašně špatná vizitka. To my jsme taky proti nim“

Z.A.: „Ale bohužel třeba je vidět pár radikálů, kteří udělají něco špatně, jsou u nás odsouzeni, ale pak mají takovou nálepku všichni lidi. To je blbý že jo. Nejvíce se odrazilo a nejvíce trpíme tím co se stalo v září, to je věc kterou odsoudíme ne jako osobně, ale která je proti našemu přesvědčení. My jsme se proti těm lidem stavěli od samého začátku. Jak udělá někdo něco takového, tak mi všichni co jsme tu na to doplatíme. To je jako kdyby chytli nějakého českého pašeráka drog někde v Thajsku a pak si myslí že celý český národ je národ pašeráků drog.“

S.R.: „Prostě musíš pochopit, že to²⁷ udělali tihle lidi a oni nereprezentují všechnu islámskou komunitu. A sami muslimové řekli, my jsme proti 11. září, to není řešení, řešení situace.“

Vinnu za uvedené negativní pohledy respondenti připisují jednak právě v záporném světle se zviditelňujícím jednotlivcům. Připisují je však v druhé řadě i nedostatečné kvalitě a objektivitě českých médií.

R.I.: „Média tady bohužel jako, s šedesáti procent pravda a to je když řeknu ČT 1, nebo nějaký známý. A ostatní to není ani z třiceti procent pravda. Například já co znám jako trošku nějaké novináře, kteří třeba například píše co se děje v Iráku, nebo v Sýrii – já jsem překvapený, jak může redaktor psát nějaký neznámý. On ani nezná, co se děje.“

S.R.: „Česká média v zahraničních informacích mají málo informací. Lidi co se týče médií, když vidí nějaký názor, tak ho hned vezmou. Oni si neudělají svůj ucelený, na základě nějakých faktů. Oni si vezmou nějakou hotovou názor. To je u Čechů podle mě chyba. Já nevím jestli si jednou slyšel, že v České televizi jednou byla nějaká reportáž, kdy šli se skrytou kamerou do mešity a nakombinovali úplně zkreslenou reportáž a ne realitu. Kdyby se zeptali toho imáma a řekli mu, on by neřekl ne, ale proč ta skrytá kamera. Oni hlavně šli s tím, že chtějí vstoupit do islámu a že by chtěli více informací. Tak on prostě jim podal ty základní informace co dělá muslim, on jim neřekl nic špatného. Akorát oni to pak sestříhali, když říká nějakou větu, že islám není jenom že mu sloužíme, ale musíme konat činy.“

Účastníci výzkumu se vesměs shodují na skutečnosti, že popularita v Česku žijících Arabů a muslimů, není u většinové společnosti v současné době na vysoké úrovni. Svým dílem to může být i měnícím se vztahem k cizincům obecně. Respondenti kteří pamatují socialistické Československo vidí v této oblasti podstatné zhoršení situace. Autoritativní režim komunistické strany tehdy nepřipouštěl možnost zapojení arabských a muslimských imigrantů do významnějších ilegálních aktivit. Těchto imigrantů zde bylo také mnohem méně. Většinou přicházeli za účelem studia a byli kontrolováni i ze strany úřadů vlastních. Česká společnost žijící v sevření a izolaci nebyla na větší množství cizinců zvyklá a přijímala je spíše jako pozitivní zpestření - exotiku (viz. Hošková výše). V neposlední řadě pak globálním tématem doby, byla zejména studená válka a politický dialog mezi východem a západem. O islámském fundamentalismu, hrozbě teroristických útoků, či problémech spojených s migrací ze zemí třetího světa, se v této části Evropy mnoho nevědělo.

---

²⁷ teroristické útoky na WTC v NY, USA, 11.9.2001

Mezi strategie jak čelit negativnímu posuzování majoritou může patřit jednak odsouzení jedinců, kteří kazí „dobré jméno komunity“ – distancování se do nich. Tato strategie může vést ke vzniku určitého druhu elitářství, které lze v syrské komunitě ze strany původních studentů do jisté míry vysledovat. Strategií k překonání negativních postojů majority může jí být i přijetí právních norem a kulturních pravidel většinové společnosti, spolu s postupnou asimilací. Jeden z respondentů hovořil o strategii „zneviditelnění“ ve společnosti ČR. Strategií, kterou respondenti formulovali jako potenciálně úspěšnou, je samozřejmě osvěta a rozvíjení chápání, či znalostí o jiných kulturách u majority. Tím se ale tato práce nezabývá. Ke komplexnímu posouzení problematiky by rovněž bylo třeba definovat většinovou společnost z pohledu respondentů. Pan **D.U.** v tomto směru hovoří o „chlapech z hospody“, podle nichž (jejich názorů) nelze posuzovat společnost jako celek.

Větší část Syřanů, kteří se účastnili výzkumu se díky své provázanosti s českým prostředím, délce svého života prožitého v Česku, nebo díky českému občanství, cítí více či méně také jako Češi.

B.R.: *„Já tam kde žiju, v té společnosti se necítím jako cizinec. Žiju opravdu jako všichni ostatní a jsem skoro bych řekl ze tří čtvrtin Čech, než Syřan. To proto že jsem byl celou dobu tady.“*

L.E.: *„Já byl poslaný do Alžíru, pak do Maroka, do Saudské Arábie pracovat. Já se cítím jako Čech, který tam jede pracovat. Všichni moji staří kamarádi ze Sýrie (krajaní) jsou v Kanadě, nebo v Americe, v Emirátech nebo Saudské Arábii. V Sýrii už mám jenom příbuzný.“*

D.U.: *„Žijeme v Čechách jako Češi, čekáme ve frontě jako Češi, mluvíme s nima. Znáš třeba deset lidí, kteří řídí Čechy a co mají proti nim? Vůbec nic.“*

Zajímavým pohledem na otázku dvojí paralelní identity Čecha a Syřana a prožívání a této dvojí identity ve vazbě na konkrétní situaci je výpověď pana **K.V.**, který je po matce Čech. Na problematiku stereotypního posuzování a generalizace cizinců majoritou odpovídá jako Syřan, člen komunity – *„...nechci házet vinu na Čechy, ale myslím si že máme vinu aj my, nebo naše komunita tím, že jak jsem říkal, někdo udělal něco špatného a všichni to hází do jednoho pytle, takže všichni jsou špatní.“* Později při posuzování poctivosti Čechů, je sám Čechem, identifikuje se jako občan ČR a Čech: *„My tady v Česku, jestli to můžu říct, jako my tady v Česku. Češi, než dospějem k tomu co oni opravdu znají, nebo vědí, nebo dělají v tom Německu, ve Švýcarsku, tak říkám to bude trvat padesát roků.“*

Dvojznačnost svého postavení komentuje později sám i takto: *„Ať jdu kamkoliv, ať jdu vyřídit cokoli, tak mě berou jako cizince. I když mám občanství už od narození po mamce – rodný*

list, ale cítím se tady cizí.“ ... „Jestli máte něco zaplatit státu, tak jste český občan, ale když chcete něco vy od státu, tak jste pro ně cizinec. To je tady ten největší problém.“

Dělení lidí podle národností na „my a oni“ kritizuje C.E.: *„Mě se taková řeč nelíbí když jako řeknu my, tak mi řekněte kdo jsou to my? A oni, kdo jsou oni? Jestli myslíte že Češi jsou oni a Arabové jsou my, tak s tím já nesouhlasím, protože mezi Araby, kteří mě vyhnali z domova a mezi Araby kteří mě chtěli zabít, tak s nimi necítím jako řešení. Měli bychom zapomenout jako na tyto hranice a na to rozdělování.“*

Syrská komunita v Česku není početná. Díky svému exotickému původu, velké vzdálenosti Sýrie od českých hranic a neexistenci žádných hlubších historických spojitostí mezi oběma národy není vztah k jejím členům zatížen minulostí. Přístup Čechů k Syřanům byl v dobách příchodu prvních z nich, možná vřelejší a otevřenější. Dnes je situace komplikována fobiemi ze stále rostoucí imigrace, nebo obecnou nedůvěrou k lidem z arabských či muslimských zemí. Na druhé straně však čeští Syřané dávno nejsou pouze exotickými studenty. Oni sami, i jejich děti se staly součástí české společnosti, která se díky imigraci bude stávat čím dál rozmanitější a barvitější.

8 Závěr

Sonda do společenského života Syřanů v České republice, realizovaného v rámci syrské komunity jako výraz „krajanské“ sounáležitosti a kulturní osobitosti, nám představila některé z názorů a komentářů části jedné z cizineckých komunit, kterou podle znalosti českého kulturního prostředí, české společenské reality a českého jazyka můžeme považovat za více méně integrovanou do většinové společnosti.

Přes značnou míru integrace si syrská komunita, hodnoceno postoji vybrané skupiny respondentů, uchovává svůj specifický „habitus“ Syřana přizpůsobený na podmínky života v České republice. Ekonomický kapitál zakládají na svém dobrém pracovním uplatnění v české společnosti. Deklarují se jako muži ekonomicky i pracovní úspěšní, kteří disponují uměním podnikat, jako muži, kteří jsou v této své pozici respektováni syrskou komunitou i českým okolím. Svůj kulturní kapitál zakládají především na míře dosaženého vzdělání, které staví jádro syrské komunity (tedy výchozí syrskou komunitu v ČR) – na rozdíl od jiných cizineckých komunit – na vysokou vzdělanostní úroveň. Kulturním kapitálem je pro sledovanou skupinu Syřanů i Islám. Tímto kapitálem se ovšem zařazují do komunity muslimů v ČR. Svůj sociální kapitál pak budují především na přátelských a příbuzenských skupinách Syřanů. Tyto skupiny jim vytvářejí trvalou sociální síť, a to i pro ty Syřany, kteří uzavřeli mezeitnické sňatky. Na této vztahové bázi především zakládají strategie směřující k udržování syrské identity.

Charakteristickým rysem společenského života Syřanů, v současnosti realizovaného na „krajanské“ bázi, je absence výraznějších spolkových aktivit. Spolkové aktivity stojí na okraji, ač intenzivní a plastické vzpomínky respondentů na v Praze prožitá 60. až 80. léta dokládají jejich ústřední pozici v tehdejší životě syrských studentů, tedy těch, kteří vytvořili jádro syrské komunity v českých zemích. Naše snaha o proniknutí do syrských krajanských institucí vedla ke zjištění, že jich vzhledem k původním předpokladům není mnoho. Společenský život této skupiny obyvatel se více než na úrovni spolkové, odehrává v rodinách, nebo v rámci širěji pojímaného muslimského, či arabského společenství. V současném českém kontextu to může být zapříčiněno i relativně malým počtem zde žijících Syřanů vůbec, marginálním podílem na celkové ekonomické imigraci po roce 1989 a snahou o integraci, namísto exkluze. Na rozdíl od jiných, v Česku etablovaných cizineckých skupin a menšin v současnosti postrádáme oficiálními kruhy podporovanou instituci, která by sdružovala krajany a starala se o presentaci syrské kultury v České republice. Svaz syrských studentů který tuto funkci zčásti plnil v minulosti, je dnes spíše výlučným klubem pro skupinu

nejstarších krajanů, kteří se vzájemně znají, ale k vyvíjení větších aktivit nemají čas, nebo zájem.

Nezastupitelný význam ve společenské životě Syřanů mají kamarádské skupiny, konstituované především na společné výchozí pozici Syřana – studenta, Syřana – dlouhodobě žijícího v českých zemích a Syřana – člena příbuzenské nebo garanční skupiny (fungující na přátelství a sousedství v zemi původu).

Počet v České republice oficiálně žijících Syřanů nepřevyšuje několik set. První generace syrských imigrantů ze 60. až 80. let minulého století se více méně integrovala do české společnosti. Přestože se tito Syřané přihlašují ke své syrské a v širším kontextu i arabské identitě, jejich postoje prolíná vědomí sounáležitosti s občanskou společností ČR. Někteří dokonce již přijali dvojí národní/etnickou identitu – identitu syrskou a českou. Druhá generace se i přes skutečnost, že si stále uvědomuje své kořeny a mnohdy má díky rodičům vřelý vztah k původní vlasti, je integrována ve většinové společnosti.

Současná Česká republika, oproti minulosti neudrzuje se Syrskou arabskou republikou žádné nadstandardní vztahy, které by mohly být zdrojem řízené imigrace. Česká republika rovněž není atraktivním cílem pro potenciální ekonomické imigranty ze Sýrie. Dalo by se tedy říci, že syrská komunita se „konzervuje“, početně se více méně nerozrůstá. Je však u nás na ústupu? Vplyne do komunity arabské?

Na závěr této práce jsme se rozhodli zařadit zamyšlení nad budoucností syrské komunity v ČR tak, jak ji vidí samotní účastníci výzkumu.

V úvahách nad další perspektivou syrské komunity v ČR respondenti v zásadě poukázali na čtyři podmiňující skutečnosti, které limitují její další rozvoj: a) nepříznivá imigrační politika ČR, která nedává vizi budoucnosti, b) stárnutí komunity, c) asimilace druhé generace imigrantů a d) nevytvoření vlastních sociálních sítí na bázi syrské etnické/národní příslušnosti – a to ani ve vazbě na zemi původu, ani ve vazbě na etický závazek ekonomicky úspěšných pomoci méně úspěšným krajanům. Příkladem těchto úvah jsou výroky: .

Pan **K.V.** zdůvodňuje nedostatečný zájem imigrantů o Českou republiku v přístupu k cizincům a v tomto ohledu srovnává situaci zde, se situací v jiných evropských zemích: „*... Podle toho co jsme viděli v Německu, třeba, co jsme se bavili s kolegy nebo se známými v Německu, tak je to úplně jiný. Právě naopak, oni pomůžou těm cizincům víc, než Němcům. ... „V Belgii, ve Švédsku, v Norsku, to je všechno obráceně. To oni právě pomáhají, shání jim bydlení, učí je. Každý cizinec, kterej je třeba v Norsku například, tak musí se učit norský jazyk. Takže on je povinen chodit na kurzy, teď mu vyberou v čem je dobřej, co chce*

dělat. Například má rád auta jo, tak ho nechají vyučit jako automechanika. Má rád elektriku, tak ho vyučí jako elektrikáře. Rozumíte, oni mu dají já nevím deset oborů, aby si z toho vybral a aby se naučil žít v té společnosti. A né mu to jako zakazovat, né zakazovat, ale nedat mu tu možnost. Jak mu nedají tu možnost, tak to je úplně špatný, protože on bude hledat zase jiný způsob, jiné živobytí. A to znamená, že bude dělat buď podvody, nebo bude krást, nebo cokoliv jinýho. Tohle je špatný, oni tam nemají problémy právě proto, že oni musí tam mít co dělat, musí chodit na kursy. Jak je, má už nějaký papír, nebo diplom, že je vyučený stolař, nebo automechanik, nebo elektrikář, tak ho zaměstnají a musí chodit do práce. A to je právě to dobrý v tom. To je dobrá věc, protože jako oni ho drží, tam.“

O budoucnosti syrské komunity v Česku pan **S.R.:** *„Jako, abych řekl pravdu, syrská komunita v Čechách už je hlavně ta stará, ta mladá tady už moc není, jo to je jedna důležitá věc. Já asi opravdu jsem rarita mezi syrskou komunitou jo, že nějak jakoby jsem, co tady žije delší dobu. Hodně lidí už tady nejezdí ani sem, jako ti mladí. Protože tady nevidí tu svoji budoucnost no. Že ono je možný že pokud ti starší umřou nebo někam odjedou, tak tady skoro žádná nebude, a nebo hrozně málo. Takže může dojít jakoby k rozpadu, ale to je opravdu jenom teorie no. Jedině že by teď ti staří, měli ty jejich děti a ty by jako šli jako ve jménu tý syrský komunity. Ale vzhledem k tomu že většina těch Syřanů má za manželky Češky, tak ty děti si přijdou jako Češi, než jako Syřani. Ta matka tam hraje velký vliv. Já jsem vesměs rarita, protože mám oba rodiče ze Sýrie, takových případů je tady více, ale spočítáš je na prstech jedné ruky. Není tu tedy nějaká velká expanze.“*

Z.A.: Syrská komunita: *„Spíš se rozpouští, menšina jako taková, že by třeba měli silné vazby na sebe, nebo si pomáhali, třeba - já ti pomůžu abys dostal tuhle práci, nebo tak to jako v žádném případě. Oni zase ta syrská komunita to je, pár jedinců už mají nějaký kapitál, ale je to zanedbatelný jako když to chcete porovnat, jako většina už žije ten český život. U nás je život otevřenější, lidé se víc navštěvují, víc se stýkají, chodí i bez ohlášení. Třeba když jste v Sýrii, tak jsou kolem, zaklepou a jdou na kafe. Zvlášť mimo velká města.“*

R.I.: Syrská komunita: *„Nebude, protože co vím, tak jako ti co tady žijou tak například, dá se říct, že je u nás líp, než tady. Jenom ta situace u nás na Blízkém východě není dobrá a tady když je dvě stě Syřanů tak to v budoucnosti bude dvacet. Ani nemají zájem sem jezdit žít, dřív tady studovali. Teď většinou když někdo chce, tak jede do Evropy jako opravdu, třeba do Německa. Tady jako v budoucnu nebude víc, než třicet, nebo čtyřicet Syřanů maximum a v budoucnu už vůbec.“*

Syrskou komunitu nelze označit jako typickou cizineckou komunitu žijící v ČR ani z hlediska počtu jejích členů, ani z hlediska hlubších historických vazeb. Syřany vzhledem

k jejich částečné náboženské a národnostní rozmanitosti, rovněž nelze zjednodušeně zahrnout ani mezi Araby, ani mezi muslimy. Vzorek respondentů účastnících se tohoto výzkumu je do jisté míry reprezentativní, v žádném případě však není určující pro všechny Syřany žijící v ČR. Komunita syrských studentů o kterých je zde řeč zejména, má z hlediska pohledu na imigraci v ČR význam, který je vyjádřen již v premise na začátku práce. Syrští studenti, kteří do Česka přicházeli od šedesátých do osmdesátých let dvacátého století a rozhodli se tu zůstat, do jisté míry patřili mezi průkopníky, kteří i v dobách socialismu udržovali v české společnosti povědomí o rozmanitosti lidských kultur a společném soužití, či vzájemném respektu mezi různými národy a národnostmi. Někteří z těchto studentů se během necelého půl století stali nedílnou součástí české společnosti a do jisté míry tak mohou být příkladem úspěšné integrace i pro imigraci v budoucnu. I to jsou důvody k tomu, aby nám syrská komunita v České republice stála za pozornost.

Pan **K.V.** zdůvodňuje nedostatečný zájem imigrantů o Českou republiku v přístupu k cizincům a v tomto ohledu srovnává situaci zde, se situací v jiných evropských zemích.

... „*V Německu ne. Podle toho co jsme viděli v Německu, třeba, co jsme se bavili s kolegy nebo se známými v Německu, tak je to úplně jiný. Právě naopak, oni pomůžou těm cizincům víc, než Němcům.*“

„Je to obráceně?“

„*Je to obráceně. V Belgii, ve Švédsku, v Norsku, to je všechno obráceně. To oni právě pomáhají, shání jim bydlení, učí je. Každý cizinec, kterej je třeba v Norsku například, tak musí se učit norský jo, norský jazyk. Takže on je povinen chodit na kurzy, teď mu vyberou v čem je dobrej, co chce dělat. Například má rád auta jo, tak ho nechají vyučit jako automechanika. Má rád elektriku, tak ho vyučí jako elektrikáře. Rozumíte, oni mu dají já nevím deset oborů, aby si z toho vybral a aby se naučil žít v té společnosti. A né mu to jako zakazovat, né zakazovat, ale nedat mu tu možnost. Jak mu nedají tu možnost, tak to je úplně špatný, protože on bude hledat zase jiný způsob, jiné živobytí. A to znamená, že bude dělat buď podvody, nebo bude krást, nebo cokoliv jinýho. Tohle je špatný, oni tam nemají problémy právě proto, že oni musí tam mít co dělat, musí chodit na kursy. Jak je, má už nějaký papír, nebo diplom, že je vyučený stolař, nebo automechanik, nebo elektrikář, tak ho zaměstnají a musí chodit do práce. A to je právě to dobrý v tom. To je dobrá věc, protože jako oni ho drží, tam.*“

O budoucnosti syrské komunity v Česku:

S.R.: *Jako, abych řekl pravdu, syrská komunita v Čechách už je hlavně ta stará, ta mladá tady už moc není, jo to je jedna důležitá věc. Já asi opravdu jsem rarita mezi syrskou komunitou jo, že nějak jakoby jsem, co tady žije delší dobu. Hodně lidí už tady nejezdí ani sem, jako ti mladí. Protože tady nevidí tu svoji budoucnost no. Že ono je možný že pokud ti starší umřou nebo někam odjedou, tak tady skoro žádná nebude, a nebo hrozně málo. Takže může dojít jakoby k rozpadu, ale to je opravdu jenom teorie no. Jedině že by teď ti staří, měli ty jejich děti a ty by jako šli jako ve jménu tý syrský komunity. Ale vzhledem k tomu že většina těch Syřanů má za manželky Češky, tak ty děti si přijdou jako Češi, než jako Syřani. Ta matka tam hraje velký vliv. Já jsem vesměs rarita, protože mám oba rodiče ze Sýrie, takových případů je tady více, ale spočítáš je na prstech jedné ruky. Není tu tedy nějaká velká expanze.*

Z.A.: *Syrská komunita: „Spíš se rozpouští, menšina jako taková, že by třeba měli silné vazby na sebe, nebo si pomáhali, třeba - já ti pomůžu abys dostal tuhle práci, nebo tak to jako v žádném případě. Oni zase ta syrská komunita to je, pár jedinců už mají nějaký kapitál, ale je to zanedbatelný jako když to chcete porovnat, jako většina už žije ten český život. U nás je život otevřenější, lidé se víc navštěvují, víc se stýkají, chodí i bez ohlášení. Třeba když jste v Sýrii, tak jsou kolem, zaklepou a jdou na kafe. Zvlášť mimo velká města.“*

R.I.: *Syrská komunita: „Nebude, protože co vím, tak jako ti co tady žijou tak například, dá se říct že je u nás líp, než tady. Jenom ta situace u nás na Blízkém východě není dobrá a tady když je dvě stě Syřanů tak to v budoucnosti bude dvacet. Ani nemají zájem sem jezdit žít, dřív tady studovali. Teď většinou když někdo chce, tak jede do Evropy jako opravdu, třeba do Německa. Tady jako v budoucnu nebude víc, než třicet, nebo čtyřicet Syřanů maximum a v budoucnu už vůbec.“*

Syrskou komunitu nelze označit jako typickou cizineckou komunitu žijící v ČR ani z hlediska počtu jejích členů, ani z hlediska hlubších historických vazeb. Syřany vzhledem k jejich částečné náboženské a národnostní rozmanitosti, rovněž nelze zjednodušeně zahrnout ani mezi Araby, ani mezi muslimy. Vzorek respondentů účastnících se tohoto výzkumu je do jisté míry reprezentativní, v žádném případě však není určující pro všechny Syřany žijící v ČR. Komunita syrských studentů o kterých je zde řeč zejména, má z hlediska pohledu na imigraci v ČR význam, který je vyjádřen již v premise na začátku práce. Syrští studenti, kteří do Česka přicházeli od šedesátých do osmdesátých let dvacátého století a rozhodli se tu zůstat, do jisté míry patřili mezi průkopníky, kteří i v dobách socialismu udržovali v české společnosti povědomí o rozmanitosti lidských kultur a společném soužití, či vzájemném respektu mezi různými národy a národnostmi. Někteří z těchto studentů se během necelého

půl století stali nedílnou součástí české společnosti a do jisté míry tak mohou být příkladem úspěšné integrace i pro imigraci v budoucnu. I to jsou důvody k tomu, aby nám syrská komunita v České republice stála za pozornost.

9 Použitá literatura

- Bačová, V.: Etnická identita, in: Čermák I. – Hřebíčková, M. – Macek, P. (eds.) (2003): Agrese, identita, osobnost, Psychologický ústav AV ČR – Sdružení SCAN, Brno – Tišnov, s. 231-248
- Barša, Pavel (2001): Západ a islamismus, CSDK, Brno
- Baršová, Andrea – Barša, Pavel (2005): „Přistěhovalectví a liberální stát“, Masarykova universita v Brně, Brno
- Barnes, J.A. (1972): Social Network, Reading
- Bečka, Jiří – M
Disman, Miroslav (2006): „Jak se vyrábí sociologická znalost“, UK, Praha
- Eriksen, Thomas Hilland (2007): Antropologie multikulturní společnosti. Praha
- Giddens Anthony (1999): Sociologie. Argo, Praha
- Harrington A. a kol. (2006): Moderní sociální teorie, Portál, Praha
- Hošková Simona (2002): „Integrace Arabů v Praze, v Liberci a v Plzni“, in Uherek, Hošková, Otčenášek (eds.): „Úspěšné a neúspěšné strategie integrace cizinců“, Etnologický ústav AV ČR, Praha
- Kantarová, Kateřina (2004): „Syrská komunita v České republice“, diplomová práce FF UK, Praha
- Kantarová, Kateřina (2006): „Syrská komunita v České republice“, in: Bittnerová, Dana – Moravcová, Mirjam (eds.): Etnické komunity v české společnosti, ERMAT, Praha, s. 168 – 199
- endel, Miloš (1998): Islám a české země, Votobia, Praha
- Bittnerová, Dana – Moravcová, Mirjam (2005): Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a cizineckých komunit. Sofis, Praha
- Bourdieu, Pierre (1998): Teorie jednání, Karolinum, Praha
- Cizinci v české republice (2006). Český statistický úřad. Praha
- Dahrendorf, Ralf (1991): „Úvahy o revoluci v Evropě“, Nakladatelství Evropského kulturního klubu, Praha
- Derianová, Lenka (2003): Situace Arabů v Plzni, in: Integrace cizinců na území České republiky, Praha, AVČR, s. 185 – 215.
- Dějiny Univerzity Karlovy v Praze, d. IV. (1996), Karolinum, Praha

Lewis, Bernard (1997): Dějiny Blízkého východu, Lidové Noviny, Praha

Loewenstein, B.W. (1999): My a ti druzí, Doplněk, Praha

Sartori Giovanni (2005): „Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci“, Dokořán, Praha

Velký sociologický slovník, d. II; 1996, Praha

Weber, Max (1998): Metodologie, sociologie, politika, Oikoymenh, Praha

Internetové odkazy:

<http://www.czso.cz>

<http://www.mvcr.cz>

<http://www.praha.muslim.cz>

10 Přílohy

10.1 Přepisy rozhovorů s respondenty

S panem L.E. jsme se potkali v centru Prahy, v kavárně poblíž islámského centra, které pravidelně navštěvuje. Byl velmi přátelský a otevřený. Na ujistění že zaznamenaná data nebudou zveřejněna a jeho identita bude skryta pod změněnými iniciály reagoval žertem, že se nikdy nikoho nebál a nemá také co skrývat.

Rád bych se Vás zeptal, kolik Vám je let a jaké je Vaše vzdělání.

Měl jsem teď dvašedesát let, před deseti dny sedmnáctého dubna už dvašedesát let, čtyřicet šest jsem se narodil. A vzdělání, inženýr, báňský inženýr Ostrava HGF Ostrava, hornická geologická fakulta.

Mohl by jste mi od začátku vyprávět, jak jste se dostal do České Republiky, tehdejšího Československa – jak se to vlastně seběhlo.

Tehdy v šedesátém sedmém hodně lidí chtělo pracovat v Německu – Němci dávali každému pracovní vízum, jak se tam stěhovali ti Turci. A já jsem byl mezi nimi, jsem šel, měl jsem maturitu pracoval v Sýrii jako dělník a nějaké administrativní práce, ušetřil peníze a jel jsem do Německa pracovat. Šedesát sedm v Česku bylo hezky, zeleno, krásný počasí líbilo se mi to tady, holky byly hezký. Dostal jsem to a najednou jsem viděl že můj pas už tři měsíce potřeboval prodloužit a já jsem to nevěděl, ty zákony člověk neví když je mladý. Bylo mi dvacet roků a poprvé jsem dostal pas. Šel jsem na ambasádu že, potřebuji prodloužit pas a oni mi řekli, „jó výborný vy jste mladý tak přijďte za týden“. Přijdu za týden, mám škrtnutý pas a ať se vrátím zpátky, protože šedesát sedm byla válka tam, jme válčili s Izraelem, ať jedu do Sýrie na vojnu. Tak já jsem, no kašlal na ambasádu a zůstal jsem tady rok a půl načerno. Komunistický stát a načerno! No to už nemůžu jet - když se vrátím tak v Sýrii je to blbý, pro rodinu. Až nakonec jsem se potom dostal přes nějaký známý tak a byl jsem u vašeho ministra, omylem. Říkal jsem si tak co, mě vyhodí, vyhodí šel jsem do budovy kde sídlí a vrátný mě vyhodil třikrát. Když jsem se tam dostal tak jsem nevěděl, že člověk musí klepat tam, kde je sekretariát. Měl jsem tenkrát sílu, vypadal jinak, vlasy, knír- jinak a ten ministr asi počtvrté otevřel dveře a já jsem mu řekl „do you speak english?“ on koukal jako blbec tak říkám „Parlez-vous français?“ a kdyby řekl ano tak já řeknu že ne, že já umím jenom tyhle slova. On řekl moment a vzal mě do sekretariátu, v sekretariátu mysleli, že já jsem přijel za ministrem. Všichni mi šli na ruku. No teď co - chci studovat, dali mi průkaz a teď můžesh studovat na Karlově universitě, no a tak jsem byl na Karlově universitě na češtinu, to bylo taky kvůli trvalému pobytu, najednou jsem dostal povolení k pobytu a vybral jsem si báňskou školu v Ostravě.

Máte manželku nebo jste svobodný?

Né hned v šedesátém osmém jsem se seznámil s manželkou byla inženýrka, pracovala v ČKD, dukla pak se odstěhovala do Ostravy a já v sedmdesátém čtvrtém skončil studium v Ostravě.

Odkud pochází vaše manželka?

Manželka pochází z Poličky, ale studovala v Praze a byla celou dobu v Praze. Její dědeček – žila pár let s dědečkem v Krnově byl inženýr na dráze, ale pochází z Poličky.

Jak jste se s manželkou poznali?

Tady v Praze jsme se potkali, už nevím kde to bylo. Dříve to nebylo jak dnes, dříve člověk nemohl jen tak mluvit s holkou. Ani dát jen tak ruku do ruky, lidi měli alespoň charakter dříve. Opravdu, i ti Češi mezi sebou byli charakterní, dříve. Pět procent bylo špatných i dříve, ale devadesát pět procent byli charakterní. Ty rande to bylo jinak, člověk

musí vážit, musí všechno. To nejde jako dnes když se nezná a hned v posteli, opravdu to byla jiná doba, jiní lidi, jiné hodnoty. Chodili jsme spolu rok, než se odstěhovala do Ostravy, pak pracovala v Báňských projektech v Ostravě no.

Máte děti?

Mám holku, dceru – je advokát Mgr., než odešla na mateřskou pracovala na ministerstvu financí. Její manžel pracuje na ministerstvu zemědělství – advokát, JUDR. Měl jsem syna který zemřel, chyba nemocnice v Ostravě prosím – to už je pryč.

Cítí se vaše dcera stále trochu jako Syřanka?

Ně! Češka, Češka. Protože mi jsme nemohli je do Sýrie, kvůli mé vojně. Dřív jsme museli na vojnu a já jsem tam proto nemohl až do pětadesátého roku. Pak jsem za sebe zaplatil vojnu, dal všechno do pořádku, dostal český pas a už jsem jel – normálně. To byla katastrofa, tyhle státy, nejhorší je že nechají mladý utéct.

Když jste začínal v Čechách, existovaly tu nějaké společnosti, komunity? Setkával jste se s Syřany, nebo vůbec ne?

Se Syřany jsem se seznámil když jsem dělal jazykový kurs v Holešově v sedmdesátém. Poznal jsem pět, deset lidí, ale na kontakty to už musí být kamarádi. Nebyli už to ti lidi co jsem znal dřív v Sýrii. Lidi který jsem tenkrát znal a byli moji krajaní, tak ty už jsou pryč. Studovali a pracujou všude ve světě, některý umřeli a některý ještě žijí.

Měl jste teda dřív jenom pár kamarádů kolem sebe, nebo jste navštěvoval nějaký spolek vyloženě Syrský, nebo tak?

Ně to dřív nebylo tak. Dřív byli komunisti, byli na koleji..

Já mám na mysli třeba tehdejší svaz Syrských studentů, nebo...

To tenkrát byli syrský komunisti a svaz syrských studentů byli baasisti, ze státu a to je politika a politika je špinavá. Proto já jsem to nechtěl, absolutně ani to, ani to. Já nedělám politiku, já mám lepší vztahy a všechno.

Já ještě vím, že existoval nějaký syrský folklórní soubor, písní a tanců?

No to je ono, to je ten svaz studentů, to dělali syrský studenti od ambasády. Každý arabský stát měl svaz studentů, byli dva- stát měl svůj a ty lidi komunisti měli svůj, až do roku osmdesát devět jak spadnul komunismus tak se to zrušilo a už nebyli. Komunisti – Syřani tady měli sílu. Vyhodili hodně lidí odsud, když nesouhlasí s jejich myšlenkou tak všechny vyhazovali. Syrská komunistická strana a stát poskytovali stipendium, já jsem studoval na vlastní náklad, protože jsem nebyl ani to, ani to.

Jak to tenkrát bylo s náboženstvím? Vy jste věřící – jak se to tenkrát líbilo komunistům?

Podívejte se, hodně lidí to náboženství nedodrží- náboženství, kdo se narodí muslim, není muslim. Jsou lidi kteří jsou dobrý, opravdu – já od roku šedesát sedm nepiju, ,nejím vepřový maso a držím ramadán doma, ale žiju normálně jako, sám pro sebe. Držím to - i na universitě, když jsme diskutovali o tom, stále si pamatuju co mi říkal ten prorektor na báňské, že „co je můj islám, když oni přednáší komunismus a marxismus?“ Češi na to chodili každý týden. Když jsme o tom diskutovali a oni se ptali a co váš islám? No a já říkám- to je nejlepší, když si vezmete to nejlepší z komunismu, nejlepší z kapitalismu, tak to je islám. Opravdu, jenom věřím v Boha to je ta třetí věc. Ale opravdu, jistoty co byly tady, teď nemáte ty jistoty. Co bylo v Česku, ty dobrý věci – zkazilo. Hele, demokracie to je kec. Svobodný státy, Amerika, tam není demokracie, demokracie je v Evropě. V Americe zabijou člověka když jede místo sedmdesát mil osmdesát, tak ho klidně zabijou, to není demokracie. Tady bylo, tady všechno – Československo bylo ráj na zemi pro děcka. Jó, chyběla svoboda a já jsem diskutoval s hodně komunisty. Oni říkali- moc nemluv, my jsme okupovaný Ruskem. Ale jinak ty jistoty co tady byly, podívejte se na lidi co dnes pracujou. Z těch Čechů jsou otrokyně a otroci, když bude jeden den nemocný tak ho vyhodí. Tenkrát byli lidi tři dny nemocní a dostali

hned volno z práce. Dnes když budou chtít být pátek, sobotu a neděli na horách aby mohli – nechci být sprostý, tak ho z práce vyhodí.

Ale zase dřív spousta věcí nebylo...

Moment, to nebylo. Ale hlavně chyběla svoboda, vy jste byli okupovaný Ruskem, ale byla jistota. Všichni studovali - i Klaus, zadarmo za komunistický peníze a byli měsíc v Japonsku a ještě dostali stipendium. Já vím že chyběla svoboda, ale v šedesátém osmém mohl člověk dělat co chce. Opravdu, věřte mi. I ti komunisti co byli, podívejte, Češi udají sami sebe. V šedesátém osmém jsem měl kolem sebe hodně kamarádů, komunisty i nekomunisty. Já jsem říkal manželce, chceš být ministrem –jdi na václavák a řekni –, ať žijou Rusové“. Chceš, aby tě zavřeli – tak řekni- „Ivani, jděte pryč“. Ten svět byl rozdělený, za to nikdo nemůže, takhle to bohužel bylo. Američani i Francouzi řekli- nedáme ani kapku krve pro český národ, když Hitler okupoval Karlovy Vary. Podívejte se na historii, Evropa vás prodala zadarmo. Věřte mi já znám historii, neříkám že bylo všechno dobrý, ale byli jistoty. Školství, děcka, zdravotnictví, akorát že nebyly peníze, protože Rusko vzalo všechny peníze.

Chovali se vůči Vám – jako cizinci, lidé v Čechách jinak?

Lidi tenkrát měli rodinný charakter, teď máte zákon, že když je holce čtrnáct roků a zavilá- haló, mě tady někdo fackuje, tak hned jede pryč. Co to je? Rodina, musí být rodina. Rodina už v Evropě neexistuje. Nevážíte si maminky a tatínka, neposloucháte, já musím poslouchat. Rodina je základ národa. Moje dcera mě poslouchá, já na ní netlačím, co je dobré nebo špatné. „Kam jedeš? Kde skončíš? Chceš abych přišel, počkal na tebe? Zavolám ti.“ Já toho nenechám, to je dcera, i když je velká, ale rodina musí držet pohromadě. Kdyby každá rodina držela pohromadě, tak máte nejlepší národ. Jakmile se rodina rozbije a děti udávají rodiče, to je katastrofa. Tady fakt byl ráj na zemi, ty peníze které sypaly do Ruska, kdyby si je nechali jen pro sebe, tak to tu je nebohatší stát na světě! Československo produkovalo osmdesát pět procent všeho, co bylo třeba.

Teď jste mě trochu překvapil, spíš bych od Vás jako od věřícího čekal, že budete naopak..

Nejsem komunista – pozor.

Že naopak řeknete, že to je lepší dnes.

Ně, lidi chodili do kostela, třeba na Slovensku chodili lidi hodně do kostela. I v Česku. Já jsem studoval v Ostravě a tam chodili lidi do kostela každou neděli. Já jsem viděl, jak v neděli ráno všichni odchází do kostela. Teď tam nikdo nechodí, nikdo v nic nevěří, jenom v peníze. Dříve bylo víc věřících. Všichni byli pohostinní, kamkoli přijdete, tak – „jé, vy jste odsud, pojdte k nám“. Fakt, měl jsem hodně přátel. Dnes nikdo nemá čas na nikoho. Teď má každý v hlavě kolik má zaplatit za plyn, elektřinu a všechno a jenom starosti a starosti. A prostě ČEZ, vydělává, oni jsou k smíchu. On napíše v novinách, že letos vydělá dvanáct miliard – letos a zvyšuje cenu o deset procent. Proč? To je- kradeš, kradeš, kradeš! Největší blbost co udělal Klaus je privatizace, první a druhá, věřte mi. Ty továrny mohly být.. – víte proč je dnes koruna silná?

Zlepšuje se ekonomika...

Kdo vám říká?Kdo vám říká?Koruna nic není. To máte: Česká spořitelna je rakouská, ČSOB je belgická, Komerční banka je Societe Generale, francouzská. Já jsem v Alžíru pracoval s francouzy hodně. Oni mi říkali, mi jsme jsem přišli vydělávat peníze a neutratit ani korunu. Všichni západní cizinci tady kradou –vydělávají peníze, ale ty peníze jdou domů. Domů jedou. Myslíte že Volkswagen nechá všechny peníze tady? Když přesunou všechny peníze tam, třeba pět miliard, tak má pět miliard korun. Kurs zvyšují soukromé banky, ne Česká národní banka. Věřte mi, oni hrajou tak, jak chtějí – ty velký podniky, jako v kapitalismu. Hele, ČSOB letos vydělala šest miliard a kde jsou peníze? Venku.

Když je tu bohatá zahraniční firma, tak tu platí daně a to je dobře, ne?

Ježíšmarjá, prosím vás, víte kolik tady oni zdání? Oni to ví nahoře. Ty podniky, který jsou ve světě, „Societe“ a všechno, který jsou vytvořený jinde tak to jinde zdání. Kalousek tomu rozumí, dělá ministra financí. Zeptejte se ho, kolik vzal provize když byl náměstek ministra obrany? Za Italskou firmu. Vy to nevíte, já to vím. Já studoval s lidmi, kteří studovali s jinými lidmi, já vím kolik, já vím kdo mu dal tu tašku.

Já bych se ještě zeptal...

Moment, já bych ještě zopakoval. Já nejsem komunista a v životě jsem nebyl komunista. Jenom říkám, nebylo všechno špatný, jako teď, teď více špatného než dobrého. Dříve když Češi něco prodali, tak to bylo kvalitní, jogurt, mléko, máslo. Je pravda, že bylo osmnáct metrů fronta, ale to dělali lidi mezi sebou, protože on si to schoval, aby dostal něco za něco bokem.

Bylo všeho málo...

Ničeho nebylo málo, věřte mi. Všeho bylo dost, ale lidi si to schovávali a dávali známému. Já jsem taky jako známý dostal, styděl jsem se za to, ale ta paní říkala „jó, miláčku tady máte“. Já jsem nechtěl, styděl se, byl jsem takhle zpoceny. Lidi to takhle dělali mezi sebou, ten chtěl něco, džiny.. takhle to dříve bohužel bylo.

Já se ještě zeptám, abychom se vrátili, jestli jste měl, když jste přijel tady nějaké kontakty, jestli jste využil krajských kontaktů? Nebo jste se probíjel na vlastní pěst.

Já když jsem studoval v Ostravě, tak jsme byli čtyři cizinci. To mezi šesti sty bylo málo, já pak dostal prospěchový stipendium, to znamená že jsem se denně musel tak učit, že jsem neměl čas na nikoho. My jsme studovali opravdu tvrdě, já měl průměr 1,2-1,3, kvůli osmi stům korunám měsíčně. Navíc jsem měl brigádu ve Vítkovicích, v dolech, fíral jsem – neměl jsem na nic čas.

Vy jste všechno studoval v češtině?

Ano, všechno v češtině, byl jsem první člověk který měl všechno za jedna z chemie, fyziky a všechno.

Jak rychle jste se naučil česky?

Česky jsem se tady naučil na ulici, když jsem se schovával před policajty, proto jsem nechodil ani do kavárny, ani do hospody- tam bylo všude plno policajtů. Chodil jsem na ulici a do obchodních domů, chodil jsem na přednášky toho – Černýho a Smrkovskýho, protože mezi nimi nebyli policajti, moc jsem nerozuměl a tleskal jsem jako oni. Já chodil většinou mezi Čechy. Když mluvím tak mám trošku chyby kvůli tomu, že... když jsem byl na kurzu v Holešově tak už jsem začal mluvit a mluvil jsem rychleji, než jsem přemýšlel o gramatice, druhý pád, třetí pád... po třech měsících češtiny jsme byli v technických oborech nejlepší. V Sýrii byla výborná maturita. Teď už moc ne. Dříve jsme měli maturitu jako francouzskou maturitu, v technickém směru jsme byli velice silní, opravdu dobrý. Chemie, fyzika a matematika tu byla pro mě, jako když jsem se učil v Sýrii na maturitu. Tady byla maturita, jako naše desátá –jedenáctá třída. První rok ve škole bylo jako polovina naší maturity a pak se teprve pokračovalo. Báňská škola byla tenkrát výborná. Díky praxi mohu říci, že jsem byl na stejné úrovni jako ti nejlepší z Francie, nebo z Turecka. Ze začátku má každý nový inženýr strach, ale když člověk jde, tak ta škola dá sebevědomí pokračovat.

Dnes ještě pracujete?

Už jsem bohužel v důchodu, ta revoluce pro mě přišla špatně. Mohla přijít o deset let dříve, nebo později. Protože když už máte padesát- pětapadesát roků, tak Vás nikdo nevezme do práce, i když máte praxi a všechno. Bohužel, i když jsem byl jediný na ministerstvu zahraničního obchodu který znal poměry v arabských státech. Potřeboval mě Strojimport, byl jsem zástupce Motokovu, Mototechny, byl jsem hodně roků zástupce kovu. Potom Skloexport Liberec, v Alžírě jsem řídil dvacet tři delegátů. Všichni potrebovali práci, znal jsem hodně lidí, šikovný lidi. Na zahraničním obchodě byli šikovný lidi, neříkám všichni, zase. Byli ale lidi

opravdu na úrovni. A hlavně, to vy neznáte – tady byla věc známá po celém světě. Český zlatý ruce, to už neexistuje. To už neplatí – kde jsou učiliště?

O ty dneska není zájem..

Hele, z Geoindustrie, byl největší podnik pro geologii. Když ten dělník v Alžíru pracoval, zírali na něj Američani i Japonci. Ten dělník v přístavu byl šofér, svářeč, mechanik – opravdu, dělal všechno, neexistovalo slovo ne. Když jsme pracovali s Japonci v cementárně kterou oni stavěli, byl jeden pán, šéf vrtáků. Říkám mu pojď se mnou – oni neuměli jazyk. Japonec něco zkoušel půl hodiny a ten člověk jenom udělal, stejným knoflíkem- takhle. Oni opravdu zírali na ty zlatý český ruce, věřte mi. Český hlavy byly, můžu říct nechytrější lidi v Evropě. Vy jste byl v Anglii – tam ti blbci umí jen anglicky a když narazí na nějaký problém, tak neumí. Češi ten problém vyřeší hned.

Teď to není, kdo se naučí od tatínka umí, ale učiliště už nejsou. Teď je hlavní manažer, co to je manažer? Tašku, telefon, auto. Tady byla francouzská firma, byl jsem tam kvůli práci, protože jsem je znal z Alžíru. Říkali no, „máte praxi- výborný vás potřebujem“, „ale já vás nemůžu vzít“. Proč? „Já potřebuju mladý Čechy, rok, dva roky a potom je kopnu do prdele, vyhodím“, takhle mě řekl. Ale vás nemůžu vyhodit, protože vy mě ještě zbijete a to víte že jo. Ty mladý dostanou telefon a auto- jezdí, ale to není práce. Lidi dneska místo učilišť mají obchodní akademie, ale to není světové. Můžete mi říct, co je tady českého? Nic. Já teď dostal poptávku na český elektromotory FHZ – kupte tenhle motor, měl jsem ho deset roků, ale on už neexistuje. Je siemens, já byl v továrně, nejlepší značky už nejsou. Mohli nechat ty značky a pokračovat. Jiskra v Táboře – byli nejlepší, mohli pokračovat a ty peníze dávat na stavbu učilišť a všeho. Český boty, přísahám, deset roků – fungujou moje noha už tohle a boty jsou stále. To byly boty za osmdesát- sto korun, vím že platy byly tenkrát dva, tři tisíce, ale lidi byli spokojenější. Dnes tady kapitalismus, lidi v Černošicích teď koupili barák za šestnáct miliónů, holka která má osmnáct roků má auto, který stojí milion a půl- dva miliony. Odkud to je? To jsou kradené peníze, který jdou takhle rychle, ale co ostatní – normální lidi. Tady co bylo českého, celý arabský svět chce, v Československu byl nejlepší průmysl. ČKD a Škoda postavili nejlepší elektrárny v celém arabském světě, dieselové motory ČKD byly všude, jejich kvalita byla na sto procent. V Dubaji mě teď požádal jeden pán, chtěl řezačku, měl na papíru napsáno 1928 Adast, rozumíte, Adast už neexistuje. Neexistuje Adast, vzalo ho Blansko – ale to už není ten materiál.

Takže myslíte, že je to v Čechách horší než dříve?

Já myslím, že pro ty lidi je to horší. Ti lidi dělají otroky pro západ. Tady jsou všechno cizí firmy, podívejte na ČSOB. Lidi jsou dnes otroci, dám za to hlavu že jo. Jsou lidi který dělají dvanáct hodin a neplatí jim ani korunu navíc, když se vám to nelíbí tak vás hned vyhodí, nebo vám neprodlouží kontrakt. Dříve byly jistoty a lidi uměli.

Já bych se ještě zeptal, že když jste věřící člověk, tak jestli byla dříve (ještě před revolucí) nějaká možnost se sejít k modlitbě, jestli tu byly mešity...

Ne byly mešity, vůbec. To náboženství kdo drží, drží, jak jsem vám říkal byli komunisti a ti žrali vepřový a vypili pivo a byli ožralí a všechno. Komunisti dávali hodně peněz a jak vycházeli ty noviny hodně lidi pracovali s nimi. Člověk když nemá charakter v tý rodině, nemá charakter v tý rodině. Já nedržím ani tak ani tak, já držím srdce a boha a mám pokoj, jsem doma sám, manželka je křesťanka a je mi to fuk. Nebo je mi jí líto, protože já vím že ta moje cesta je lepší. Dcera by chtěla být po mě, tak i když nedrží, tak jsme ji naučili alespoň slova. Někdy a nelhat, to jsou vlastnosti s kterými jsem pracoval všude a mě všichni všude žádali- absolutně. Mluvit pravdu a nemusíte mít strach nikde, ani před sebou nemusíte, opravdu. Když člověk mluví pravdu tak vyřeší problém hned, jak začne kecat, tak bude kecat celý život, protože kec musí skrýt druhý kec – hotovo. Věřte mi, to je nejlepší.

Potkáváte třeba dnes nějaké krajany ze Sýrie, nebo máte o to vůbec zájem?

Ale jó, potkávám ale víte...

Žádají vás lidé o pomoc, protože už tady žijete dlouho?

Jsou, některý co potřebují pomoc, třeba ten Alžířan potřebuje pomoc nějaký obchody udělám, tam, tam mám známý – aby udělal obchod, on dělá krystal.

Jak na vás třeba seženou kontakt, jak o vás vědí, když sem přijedou?

No tak já chodím sem, do mešity, mě znají a znají tady mezi sebou že jsem pracoval v českých podnicích, zahraniční obchod. Pět roků Strojexport tady na Václaváku v třetím patře. Já jsem jako cizinec nesměl pracovat v zahraničním obchodě, pracoval jsem v Geoindustrii a Geoindustrie dělala zahraniční obchod, takový ten trik. Protože mě znali a potřebovali mě tak jsem byl zaměstnanec Geoindustrie, která půjčila mě na nějakou smlouvu Pragoexportu a ten kšeft v Alžírě jsem dělal já, pak stejně ve Strojexportu. V Emirátech jsem vytvořil Kovogroup construction a pomáhal českým firmám, aby začali v Emirátech a měl jsem sponzora synovce presidenta a všechno, ale česká povaha. Poslali jednoho člověka který neumí nic, jenom krade a teď je v Dubaji zástupce Czech trade. Jak krade? V arabštině je napsáno dvacet čtyři durhamů jenom a on před to dával dvojku, ale ani neumí napsat v arabštině slovo dvacet čtyři. Ten člověk ale nic nedělá, proto jsem skončil s nima. Mám starý známosti, starý lidi nejsou špatný.

Myslíte že je nějaký rozdíl mezi Syřany co jsem jezdili za komunistů a co sem jezdí dnes?

Jo, je velký rozdíl. Ti co jezdí teď jsou lidi kteří už nejsou, jako, lehce ten život dostali do ruky. Mají víc peněz, nedělají nic – jenom holky a všechno. Já mluvím o všech, nejenom o Syřanech, mají ten život trochu lehčí než dříve. Přišli sem, hned mají svobodu, mají všechno, chodí pít, to dříve jsme nemohli. Věřte mi, dříve chodili normálně lidi jako bavili jsme se – „ahoj, dobrý den“, vážili jsme se mezi sebou, to nebylo jako teď. Teď já vidím ty kluky, „ahoj, ahoj“ a hned je v posteli s ní. Dříve tohle vůbec nebylo, věřte mi. Dříve když jsem potkal někoho, pozdravil jsem holku, byl jsem tak zpocený že jsem nemohl. Já jsem myslel, že se celý svět dívá na mě. My jsme tak naučený- nemohli jsme.

Já bych spíš odhadoval, že dnes budou lidi co sem jezdí víc věřící, že to bude obráceně....

Prosím vás to co řekl Bush když padnul Sovětský svaz, Sovětský svaz ať padne, ale mohli to udělat trochu jinak. Držet ty státy mezi sebou. Československo pro Sovětský svaz a arabský svět bylo to nejlepší. Rusové vás milovali. Rusové byli větší chudáci než vy. Já rozdělím politiku a lidi, politika je špinavá všude. Ale lidi, mohli jste teď prodávat všechno do Ruska, mohli jste si žít lepší než Švýcarsko dneska. Oni vás milovali, věřte mi.

Životní úroveň jde v Čechách stejně pořád nahoru..

Jde, ale co? Nic není český, budete muset poslouchat. Dvakrát bude stávka v Mladé Boleslavi a ten podnik tu továrnu odveze někam jinam. Ty Němci to odvezou jinam, do Rumunska, nebo Turecka. Už nezáleží na těch lidech.

To stejně udělají až tu pro ně bude drahá pracovní síla...

Ale né, protože Češi jsou pracovití, tady větší úroveň jako kultura. Musíte pochopit že Češi byli kulturní. Vy nevíte a lidi hodně neví, že vy jste měli kulturu lepší než ve Francii, nebo v Anglii, věřte mi. Ani v Anglii nemáte tolik divadel jako tady, tady lidi žili perfektně. Měli malý platy, ale každý týden byli v divadle. Kdo teď chodí do divadla? Kdo má čas? Tady lidi žili kulturně. Za tu práci co lidi tenkrát dělali, za ty dvě hodiny co pracovali pro stát, žili perfektně. Když dělal pro stát hodinu, tak dělal a stačilo to, kdyby dělal osm hodin tak by tu byla úroveň jako v nebi. Zeptejte se vaší rodiny, kdo tady dělal? Přišli ráno do práce, uvařili kávu, v deset šli na svačinku, ve dvanáct byl oběd a v půl druhý už začali balit, že jdou domů. Když mezitím udělal něco, tak je to hotový. Jó dělníci ve Vítkovicích, jak jsme fáráli, dělali jako blbci.

Ti měli hodně peněz...

Nebylo moc, já jsem dělal brigádu ve Vítkovicích a čistil jsem komíny a všechno maltový pece a dostal jsem sto korun za den, dvě stě za osm hodin – dělal jsem od šesti do deseti. Hele když jsem studoval tady, byli jsme na exkursi, všechno zadarmo a ještě nám dali peníze, který stát tohle v životě udělá? Který stát dá studentům jídlo za dvě koruny šedesát? Tramvajenka třicet pět korun na celý měsíc, kolej stála padesát, kdo to dělá pro ty studenty? Teď platíte sedm tisíc, jídlo, kolik platíte? Tramvajenku máte pět set a ještě bůhvíco. Jo byli platy dva tisíce, dva osm set, ale ti lidi fakt žili, zeptejte se doma, já nemluvim o té svobodě, zeptejte se doma?

Jezdíte ještě do Sýrie?

Já jezdím každý rok. Teď začne létat ČSA do Sýrie a hned patnáctého jedu tam. Mám tam maminku a bratry a všechno. Ani jeden z mých bratrů v životě nebyl tady, tatínek nechtěl. Aby je to sem nezlákalo a nezůstali tady.

Chcete se tam někdy vrátit?

Ne, já už se nemůžu vrátit. Já už tam po dvačtyřiceti letech nemám známý.

Politicky už tam ale problémy nemáte?

Nemám, já vám říkal vojnu jsem zaplatil už jsem v klidu, nemám problémy ani tady, ani tam. Když vidím něco co mohu zlepšit tak jo, ale politika je špinavá. Systém který Amerika nastavila u nás změnil charakter lidí. Dříve v Sýrii, to ještě existuje v Dubaji v Emirátech, když auto necháme otevřený nikdo ho nevezme.

Jaká část ve vás je podle vás Syrská a jaká Česká? Třeba v procentech. Žijete v Čechách mnohem déle než třeba já.

No tak víte, já žil dvačtyřicet roků v Čechách a dvacet v Sýrii. Tady je krásná země, věřte mi.

A kolik by to bylo na ty procenta?

Já jsem víc Čech než Syřan, když jsem v Sýrii tak vypadám jako cizinec. To je pro ty cizince nejhorší. Když budete dvacet roků v Anglii, tak stejně nebudete Angličan, oni vás mezi sebe nepustí. Furt jste jako Čech, ale ti Češi už vás neberou jako Čecha. V Anglii je ten systém trochu lepší. Protože už je x let před vámi, padesát roků, v tý svobodě.

Berou vás tady lidi jako Čecha, nebo jako cizince?

Některý jó a některý né.

Potkáváte se s tím že vás lidi berou jako cizince?

Jo potkávám, ale je mi to fuk. Nemůžu změnit myšlení těch lidí, protože oni tak vyrostli. Já myslím, že teď už v celém světě člověk je tam, kde pracuje a je spokojený, do toho státu patří.

Bylo to z tohoto hlediska lepší před revolucí, nebo teď?

Před revolucí si vás lidi vážili více, vy jste si vážil lidí a lidi si vážili vás. A když jste diskutovali nějaký problém, ptali se, lidi vám ochotně pomohli. Jakoukoli pomoc. Když byla na ulici bouračka, tak se každý ptal, jestli nepotřebujete pomoc. Teď máte bouračku, stojíte ukazujete prst a všichni jezdí a nepomůžou. Dříve jste dali ruku a hned dvě auta, chcete něco, potřebujete něco? Lidi se změnili, dříve si mezi sebou pomáhali. Teď se musíte starat sám o sebe. A člověk sám nezmůže nic, sám člověk netleskne, potřebuje druhého. Věřte mi, potřebuje druhého. To je můj názor no.

S kým se vlastně scházíte...

S kamarády kteří potřebují pomoc, z Čechy kteří jsou kolem mě, co jsme spolu pracovali v Alžíru a víc nic. Samozřejmě rodina, každý den. Samozřejmě sousedi, to je všechno dobrý. A pár lidí co se mnou pracovalo v Alžíru, jsou všichni v důchodu, tak se navštěvujeme. Máme přátele v Ostravě, kteří jsou jako vybraná rodina, my jezdíme tam a oni jezdí sem, to není špatné.

Máte v rámci arabského světa bližší vztah k Syřanům, než k ostatním Arabům?

Já byl poslaný do Alžíru, pak do Maroka, do Saudské Arábie pracovat. Já se cítím jako Čech, který tam jede pracovat. Všichni moji staří kamarádi ze Sýrie (krajani) jsou v Kanadě, nebo v Americe, v Emirátech nebo Saudské Arábii. V Sýrii už mám jenom příbuzný. Víte, my máme velké rodiny, příbuzný který jsou tam, navštěvuju strejdy a tety.

Existuje mezi Araby v Praze vzájemná pomoc?

Existuje, ale já pomáhám každému, věřte mi každému, jestli to je- přijde někdo že chce něco, já pomáhám, je mi fuk. Pomáhám každému kdo chce, i Čechům. Jako teď například ty podniky v Alžíru, nebo v Sýrii když někdo potřebuje, kam jede, co má dělat aby tam nedělal chyby. Každý stát to má trochu jinak, registrace, klasifikace podniků aby neplatil jinak daně, nebo aby tady neměl penále. Pomáhám každému, je mi jedno –nepotřebuji z toho nic. Protože já věřím v Boha a Bůh mi to nezapomene. Věřte mi, co děláte dobře- najdete dobře. A k tomu nepotřebujete třetího člověka, jenom vaše svědomí a Boha. Nepotřebujete ani kněze, nepotřebujete toho –Vlka, on je stejný jako já, stejně jako papež, dělá stejný chyby. Věříme ve tři náboženství – starý zákon, křesťanství a islám. Všichni proroci, až k Mohamedovi.....

Pan U.N. podniká ve stavebnictví a setkání s ním proběhlo v rychlosti. Jeho postoj byl vstřícný, charakter interview se však díky rychlosti jeho reakcí místo narativního vyprávění, posunul spíše do roviny strukturovaného rozhovoru. Na upozornění o anonymitě výzkumu reagoval slovy, že se ničeho nebojí. Přestože celé setkání bylo kratší, jeho reakce podle mého názoru neztrácejí na své výpovědní hodnotě a proto s nimi budu nadále pracovat.

Nejprve bych se vás rád zeptal kolik vám je let a jaké je vaše vzdělání?

Mě je čtyřicet sedm let a moje vzdělání je vysokoškolský. Stavební fakulta, na ČVUT jsem to absolvoval.

Mohl byste mi od začátku vyprávět jak jste se vůbec dostal do Čech?

U nás v Sýrii se vždycky dělal výběr těch nejlepších studentů, který by mohli jet studovat do ciziny. Já jsem podal papíry a byl jsem vybrán do Československa, tehdejšího. Bylo to v roce devatenáct set osmdesát. Tak jsem, dostal se a dělal jsem jazykovou školu v Teplicích, jak jsem vám říkal a pak jsem se dostal na vysokou školu sem do Prahy. Absolvoval jsem vysokou školu v roce devatenáct set osmdesát sedm. Pak jsem odjel domů, po vysoké škole dělal jsem tam tři roky. Pak v roce devatenáct set osmdesát devět – devadesát jsem přijel zpátky na doktorandské studium a zůstal jsem tady. To byla moje cesta.

Jste svobodný, nebo máte ženu?

Jsem ženatý a mám tři děti.

Manželka je Češka? Jak jste se poznali?

Já jsem podruhé ženatý, s první manželkou mám tři děti, s druhou nemám žádné dítě. Tak jsme se seznámili v podstatě, já nevím to bylo už, asi v kině jsme se seznámili tenkrát si pamatuju. Jsem šel na nějaký hezký film tak jsem ji viděl a ... to bylo v roce devatenáct set osmdesát dva. Ještě za komunistů. Jak jsme se vrátili ze Sýrie, tak jsme tady nějak po revoluci, jak tady byli nějaký ty problémy která revoluce přinesla na ty lidi, v podstatě tak jsme byli trochu ovlivněný tím vývojem. Tak jsme se rozešli no.

Jak staré máte děti?

Mám dvacet čtyři roků, šestnáct roků a osm roků.

Ti starší, jsou Sýřani, nebo Češi?

Jsou Češi, všichni jsou Češi. Ale jezdím s nima každý rok do Sýrie, oni mluví i arabsky a cítí se tam i sem. Já je nezanedbávám, prostě mám nějaký povinnosti který plním víc, než musím a rád to dělám. Kvůli dětem to udělám radši než to, se flákat někde po městě. A takhle to běží dál. Pak jsem se oženil znova a s novou manželkou ještě nemám žádné děti. Je také Češka. Já už se cítím jako Čech.

Když jste přijel, měl jste nějaké kontakty, uměl jste česky?

Česky vůbec ne, já jsem uměl anglicky a rusky no. Tenkrát nás sem přivezli, bylo tady nějaký úřad, oddělení které mělo na starosti zahraniční studenty. Tak nás vzali tam a dali nám adresu, jízdenku na vlak a nějaké ty informace prstě. My jsme jeli do Teplic tenkrát, si pamatuju, jeli jsme kolem páté hodiny večer a přišlo docela tehdy. Tak hned nás vzali a začali prostě jsme se učit no. Bydleli jsme v Čapkově ulici osmnáct, si pamatuju. Jak jsme bydleli tak škola byla kousek dál a tak jsme chodili pěšky.

Znáte nějaké krajanské organizace?...svaz Syrských studentů?...

Svaz Syrských studentů tady byl. Ještě je, ale už je tady málo studentů, takže ta jeho platnost podle mě je hodně omezená, než dříve.

Setkáváte se se Syřany, nebo je něco jiného, kde byste je potkával?

Setkávám se s lidma, s kterýma já nevím, rozumím si jak společensky tak nábožensky, tak i co se týká pracovního oboru. Dělán stavby tak dělám pro – je mi jedno jestli to jsou Syřané, nekoukám na to. My jsme tady já nevím pět kamarádů a scházíme se tak jednou za týden, v pátek po modlitbě tak se sejdeme, pokecáme si, dáme si oběd a tak v sedm hodin každý jde domu. Ale jinak co se týká jiného sektoru života, jako tak když se vidím s někým tak si popovídám, určitě rád vidím i naše členy jako, ty známí a.. Je mi to jedno, jako mám známý i kamarády i mezi Čechama, s kterýma jezdím i na dovolenou, s kterýma taky plánuju i různé takové akce. Totéž i s Araby, bez ohledu na to jestli jsou Syřani, nebo..

Kolik je ve Vás ještě Syřana?

Takhle, to ve vás nezmizí tohleto - jako co máte v sobě toho Syřana, nebo toho Čecha vašeho i když tam bude sto let jako, to budete cítit pořád že jste nějakým způsobem Syřan. Cítím se že jsem Syřanem, cítím stejnou měrou že jsem Čechem. Řeknu vám na rovinu že když jedu někam do zahraničí, což jako já cestuju často. Když jsem byl v zahraničí tak se mi stýskalo po domově, myslel jsem přímo jako do Prahy, nestýská se mi když někam jedu jako po Sýrii, ne stýská se mi domu sem, protože já jsem jako opravdu tady od osmnácti let. To je jako víc než půlka mého života, co jsem tady. Mám už tu nějaké zázemí, počítám s tím že tady jsem a budu.

Myslíte si, že se nějak změnil přístup k cizincům před revolucí a dnes?

Takhle, jako Čechů jo?

Ano,... poznávají na vás lidé že jste cizinec?

Na mě to nepoznají, to je ta moje výhoda, jako že já necítím ty problémy co... takhle, když já mluvím tak poznají že jsem cizinec. Já nemám češtinu jako Češi, je to s akcentem trošku jo jako tam je to znát, ale berou mě úplně stejně bez problému ti Češi. Nekoukají na mě jako že jsem cizinec nebo to. Já vám řeknu, když cizinec je tady a pracuje, prostě takhle řádně pracuje, platí sociální, platí zdravotní, žije normálně řádným životem, tak já si myslím že mu tady nic nehrozí. Jó, on se prosadí mezi téma lidma, má svoje místo. A já si myslím že to je tak správně, že to děláte dobře.

Bylo to dřív lepší, nebo horší?

Takhle ti Češi se musí naučit žít s cizincema, oni to neumí. Češi jsou hrozně závistiví, to je známá věc a to cítím jako s ohledem na přátele, to jako vidím. Znáte to sám, oni závidí. Dřív za komunistů záviděli cizincům co mají jó, že mají volnost cestovat. Ted'nezávidí, ale Češi mají takový pocit, že jestli přijdou cizinci, tak budou mít jejich pracovní místa – jejich místa. Co oni by měli mít ti Češi, si myslím jako, takhle to se změnilo. Já si myslím že žít v Čechách jako, to je ještě slušný, na rozdíl od jinejch zemí. Jako podívejte se třeba v Dánsku, v Německu. Co dělají ve Francii, tady je to ještě, .. To je ještě klídek, protože Češi jsou mírumilovný lidi, nejsou to agresivní lidi. To je fakt, jako tohleto – toho si já vážím a znám to dokonale od těch lidí. Nejsou problémoví.

Pomáháte třeba někomu když přijede ze Sýrie, obrací se na vás někdo s žádostí o pomoc?

Obrací se, obrací se a já pomáhám, když prostě můžu. Jak co se týká já nevím legalizace pobytu, nebo – jo když budu moci a budu to umět, jako finančně, nebo jakoukoliv pomoc na kterou budu moci.

Změnili se Syřané co sem jezdili dřív a dnes?

Nevím, já znám ty lidi co jezdili dřív a už nejezdí, protože se změnil život prakticky v Čechách a už je to stejný jako v Evropě. Ale ti Syřani jsou furt stejní. Spíš se to změnilo tady no. V Sýrii se nic nezměnilo, ani ti lidi se nezměnili.

Nebylo to dříve horší třeba s ohledem k náboženství?

Takhle, to náboženství to se týká, co praktikujete, to je prakticky osobní věc. To je osobní. Vy se modlíte, modlíte se doma a žádný komunista vás nesleduje.

Oni to nezakazovali?

Komunisti zakazovali, to náboženství, jakékoliv náboženství bylo zakázané. To je teď rozhodně lepší, demokracie, volnost prostě, svoboda slova. Tohleto je jiný, je to lepší, mnohem lepší to se nedá porovnat. Ale dřív, já říkám jako to se týká toho, že dřív byla větší jistota pro toho občana. Pro toho člověka tam byla větší jistota, co se týká práce, bydlení a já nevím zdravotní pojištění. Mělo to nízkou úroveň, jo, nebylo to jak teď. Ale říkám zase na druhou stranu – když tady jste šikovný jo, a umíte se prosadit, jste šikovný a chcete dělat. Tak tady se prosadíte a budete se mít výborně. Lepší než dřív. Já jsem absolutně spokojený. Já mám práci, pracuju. Jsem spokojený doma, dělám taky práci pro Čechy, Araby bez rozdílu a nemám problém.

S panem **B.R.** jsem se setkal přes osobní doporučení jiného z respondentů v hotelu na okraji Prahy, kterého je majitelem. Rozhovor proběhl v příjemné a přátelské atmosféře.

Rád bych se vás zeptal kolik je vám let a jaké je vaše vzdělání?

Je mi..., já jsem studoval tady zemědělskou školu – obor mechanizátor. Přiletěl jsem v šedesátém sedmém a v té době jsem měl studovat medicínu, samozřejmě jsem se neosvědčil a tak jsem změnil obor na zemědělskou školu. Ukončil jsem ji v sedmdesát čtyři. Po ukončení školy jsem pracoval tady jako tlumočnick, asi kolem roku a půl – roku, nebo tak nějak a potom jsem letěl do Lybie na práci a tam jsem pracoval šest let, jako mechanizátor územního projektu na zavlažování pouště, tam jsem skončil v roce osmdesát jedna, osmdesát dva. Po návratu zpátky jsem pracoval ve Státním statku hlavního města Praha, asi tři roky. Po skončení jsem dělal – protože já se zajímal o novinářství, jako i ze Sýrie, jako. Dělal jsem jako dopisovatele pro francouzský časopis Paegas. To byla jenom taková soukromá práce, nějakým způsobem až do revoluce. Když tady byla změna, začal jsem podnikat. Nejdříve v lahůdkách a takový a až dneska jsem majitel tady hotelu, já a celá rodina tady pracujeme, díky Bohu je to v pořádku a podnikání jde. Nemůžu říct že to je nejlepší, ale je to dobrý.

Rád bych se zeptal, jestli jste sem ze Sýrie přišel z vlastní vůle, nebo kvůli politice?..

No kvůli, jak jste říkal, politice. Já jsem se tam angažoval v sociální straně, která byla v opozici a jako poradili mě, abych šel pryč. Jako strana, přes komunistickou stranu, měli vztah mezi sebou, tak mi poslali do města Teplic, abych studoval tady na universitě. Neodcházelo se mi zle, v té době u nás byl takový nepořádek.

A znal jste tady někoho už před tím? Nebo jste při svém příjezdu do v Čechách nikoho neznal?

Nó, protože byli všechno tady taky pár kamarádů, který tu studovali taky přes komunisty. A bylo pět míst pro sociální stranu, který je vždycky sem, nebo do Bulharska, nebo do Ruska a tak. Já jsem využil tu možnost studovat tady a přede mnou tu bylo asi deset lidí, které jsem znal z mého města, nebo ze Sýrie.

Takže jste měl kontakty vlastně už ze Sýrie?

Byli nějaké kontakty..

Jste ženatý?

S manželkou jsem se seznámil zrovna na čaji v Astře, v té době, to je už přes třicet pět let. No tak jsme se seznámili zrovna a chodili spolu pět let, když jsme skončili školu, tak jsme se vzali.

Pochází z Čech?....

Češka ...

Máte děti?

Mám tři děti, mám holku třicet jedna, kluka – třicet let, za pár měsíců a nejmladší holka má osmnáct.

Jak se vaše děti vnímají? Jako Češi, nebo Syřané?

Já vám řeknu moji situaci, já tam kde žiju, v té společnosti se necítím jako cizinec. Žiju opravdu jako všichni ostatní a jsem skoro bych řekl ze tři čtvrtin Čech, než Syřan. To proto že jsem byl celou dobu tady, situace u nás nebyla růžová, byly politické problémy, nemohl jsem se vrátit domů. Skoro třicet pět let jsem se nemohl vrátit domů, až vloni. No tak já jsem opravdu se v téhle společnosti cítil víc Čechem, než Arab.

Existují, nebo existovali dříve nějaké třeba krajanské spolky, kde se Syřané potkávali?

No mi se vždycky setkáváme jako takové skupiny, kamarádi, kteří jsou rozdělení podle věku..

Vím, že existoval Syrský studentský klub...

No za komunistů jsme měli Syrský klub a potom byl taky druhý klub, který patřil státu. Za komunismu jsme se tak trochu rvali, jako nebyli sympatie i Syřani mezi sebou. Angažovali se ve všech možných akcích, kulturních, společenských a jako celkem, jako Syřani, já nepamatuji že bysme byli jako problematický. My jsme se vždy míchali se všemi národy co tu studovaly, měli jsem s nimi spojení. Oslavy, výměna kultury, bylo mezi námi moc společenských akcí.

Byl nějaký problém mezi Syrskými spolky?

No byl problém, protože ta politika hraje roli. Někdo má strach ze státu, někdo na to kašle. Byla opozice baasisti – vláda a druhá strana, ti se mezi sebou nepotkávali, ti měli strach a ti co chtěli jet do Sýrie taky měli strach. Byli mezi námi tajní agenti, který o každém psali do Sýrie a dělali nám problémy. Byla baasistická vládní strana a komunisti, v té době, já mluvím o začátku jsme byli volný, né proti, ale oni měli svoje Syrský národní shromáždění, nebo něco a my jsme měli klub Syřanů – jako socialistická a komunistická strana dohromady. To se potom všechno zrušilo. Trochu se obnovil nějaký klub Syřanů ale taky teď je slabý.

Po revoluci?

No, po revoluci je slabý a vůbec neukazuje sílu ani možnosti. Syrský klub je pro ty, kteří tady žijou, né pro ty co tu studují, nebo pracují. Jako Syřany, kteří tady jako v azylu, jako Češi – všichni už tady mají občanství. No tak máme tohle, ale to není úspěšné – díky politikům. Je to jediný stát, který opravdu, neangažujeme se v tom silně a nemáme sílu, protože lidi mají strach. O ty doma, co a jak, a mají strach mezi sebou, protože jsme měli diktátorský režim. Tedy dřív, teď už je díky Bohu lepší. Už je volnější, už i kvůli Syřanům, kteří byli v azylu politickým, nebo i jiným a teď se vrátili domu a sympatizují s těma Syřanama. Ti co mají šanci se vrátit domů jsou nový dech a nové možnosti, které jsme jsme, kterých před pěti, deseti lety nebylo.

Kdo vedl ty syrské kluby?

Ten klub jsme před asi pěti lety, jsme to udělali – Syřani s pomocí velvyslanectví, ale dneska už se znovu neobnovil. Vzniklo to tak, že jsme si mezi sebou zavolali, kamarádi zavolali na velvyslanectví, shromáždili e-maily, udělali volby, zvolili nějaké představené a tak dále. Ale dosud nejsme schopni to obnovit, udělat nové volby, udělat novou organizaci Syřanů, zatím je to takový... Je tam předseda, ale předseda sám, který nic nedělá, o nic nemá zájem a je to takový, je to špatný. My mezi sebou také jen kritizujeme, ale ještě jsme neudělali ani jeden krok pro tu obnovu.

Myslíte že je rozdíl mezi Syřany kteří sem přijížděli před revolucí a kteří sem jezdí dnes?

Je a moc. Je úplný rozdíl. My jsme přišli studovat, v té době. Teďko přijdou pracovat a mají jiný zájmy. Samozřejmě jsou Syřani kteří tu stále studují, ale jejich zájmy a i Česká společnost se změnila. Nejenom oni. Dříve společnost byla úplně něco jiného než ..i Češi, opravdu s nima ten kontakt byl bližší. Teďko Syřani který přijdou, se setkají s nějakými problémy, začínají pracovat, láká je práce, láká je vydělávat peníze a tak dále. Už to nejsou ti, co jsme byli my. My jsme tady studovali, skončili studia, nebo normálně jako každý jiný pracovali, měli jsme rodinu starali se o ní, byli jako každý druhý. Nebyli žádné rozdíly. Někteří, kteří jeli do Německa, nebo do Afriky či Asie, rádi vydělávali peníze. Měli rodinu tady, pak se vrátili zpátky. Ti starší jako já, kteří studovali za komunismu se většinou vrátili zpátky sem a žijou tady, protože tady mají rodinu – manželky a děti. Většina se vrátila zpátky sem. Taky protože už tam nemohou žít. Manželky a děti zvyklé na evropské možnosti a tam nemohli najít ten silný důvod, aby tam mohli zůstat.

A ti mladší co sem přijíždí se pak vracejí?

Ti mladí, kteří tady, já opravdu nemůžu vůbec o tom mluvit, protože já nejsem a nebyl v kontaktu a ani neznám jejich psychologii, jako psychický nápady a všechno. Co ale vidím na ulici teďka, pár Arabů třeba z Egypta, nebo z Tunisu a Alžíru, nebo takový opravdu, my tohle neznáme. Takový lidi. Opravdu my jsme neviditelný ve společnosti. Teď ta mládež opravdu, škoda že jsou opravdu viditelný jo. Jsou někteří i úspěšní, studují, skončí školu, vrátí se domu jó nemluví obecně. Ale někteří z nich, řekněme polovina jsou neúspěšní Protože ta společnost, my když jsme byli tady, dělali jsme brigády – třeba v létě. Většina měla stipendium, my jsme ve společnosti byli jako každý. Teď když chce tak dělá kšefty, nebo já nevím, láká ho podnikat, rodiče mu pošlou peníze a on začne podnikat. A takový a takový a to je něco jiného. My tohle dřív neznali. Byli mezi námi nějaký veksláci nebo to, ale na ty jsme ukazovali prstem, byli viditelní. Vždy bylo pár lidí kteří měli problémy, bili viditelní, nikteří byli vyhození a tak dále..

Žádají vás hodně o pomoc? Protože už tady jste dlouho, podnikáte, máte zázemí...

No díky Bohu já jsem dělal v Libyi, vydělával peníze, pak se vrátil zpátky a začal podnikat. Dělal jsem v lahůdkách, měl jsem lahůdky na Vinohradech a patnáct lidí mě okradlo asi o čtyři a půl milionu. Potom jsem otevřel hotel, věděl jsem že se musím starat sám s rodinou, jinak že nemám šanci. Tak tady teď jsme s rodinou a sousedy, díky bohu nemáme žádné problémy, v klidu to funguje, mám hosty- žádný problém. Ale tady podnikat, v jakémkoliv oboru podle mého není jednoduché, proč? Protože za komunistů lidi měli všechno a neměli, někteří si mysleli že jsi všechno mohou dovolit. A dnes ještě není ta generace, která třeba jako v západním Německu, která ví, že když kradu tak majitel zkrachuje a já také přijdu o práci. Ale tady né, ukradnu tohle, svedu na druhého, třetího, čtvrtého a tak dále... Ještě to není ono, ale jednou tohle zmizí. Každý už ví že musí hledat tu práci, už je i technika která člověku pomůže. Lidi už začali podnikat, Češi i cizinci, jsou úspěšní a bez problému.

No, jinak co bych řekl. Arabové, buď v celku, nebo Syřani ..

Rozlišujete mezi Araby a Syřany?

Já vám řeknu, Syřani a Libanonci, to jsou lidé kteří odedávna mají vztah k cizím společnostem. Kulturně jsou trochu jinde než třeba v Saudské Arábii. Většina Syřanů tady podniká, čistě a úspěšně. Většina z nich, protože vědí z domova že obchodník musí být čestný- jinak to nejde- dva kroky a spadne. A také většina Syřanů má obchodního ducha .. Základ ve většině arabských zemí je rodina. Rodina a širší příbuzný to je hlavní. Co se ale týče širšího podnikání tak Libanonci a Syřani tady teď mají podniky, jsou úspěšní v krystalu, restauracích, hotelích a v podnikání – stavebniny, jako ve všech směrech. Mohu vám poradit abyste se obrátil na jednoho Syřana.... Vydává zde knihy, překlady z Arabštiny do Češtiny a obráceně. To je velice důležitá pomoc...

Rád bych se zeptal jak to máte s náboženstvím, jestli ....

Já jsem člověk, který se o to nezajímal od malinka. Bůh mé rodiny.. jsem muslim, ale tahle otázka u mě v životě nebyla ani otázka. Jó, když jsem byl malý, nebo než jsem přišel studovat. Mezi mnou a ... (jmenuje svého přítele).... je rozdíl. On se modlí, drží náboženství a tak dále. On je taky hodný kluk, podniká v klidu, takovým jednoduchým způsobem, ale k náboženství má bližší vztah, já ne. Já jsem opravdu již odmalinka ze Sýrie to náboženství, já nevím – každý má svůj názor, ale náboženství mi neříká nic.

Jako i v Čechách jsou lidi, kteří chodí do kostela, ale většina jako ne. Ale tohle neovlivnilo mě že jsem žil v Evropě, nebo v Čechách to tady ne. To jsou moje myšlenky od malička. Jako rád čtu o islámu, křesťanech, o Židech, rád se něco dozvím. Nikoho neodmítám, ale nechám tu otázku jako že není pro mě ani aktuální abych já řekl názor takový, špatný, nebo nešpatný.

Protože není v inteligenci člověka, aby mohl tyto věci posoudit. Tak tím to pro mě není otázka, lidi soudím podle charakteru, vztahu k jiným a sobě, rodině.

Kolik procent ve Vás je Syřana a kolik Čecha? Po těch letech?

Já by sem řekl víc Čecha, protože jsem tady prožil celé mládí a střední věk. Já celkem sleduji zprávy z domova, sleduji všechno. Bylo mi zakazováno třicet čtyři let - vůbec jsem tam nesměl. Jezdil jsem na výlety do Arabských zemí v okolí Sýrie a to zanechalo ve mně takový odpor. Tak jako jsem říkal, když se nezajímají o mě, já se nezajímám o ně. Jsem tady, tady budu žít, mít rodinu a jinak mi to je jedno. Až budu moci, tak pojedu klidně navštívit rodinu, ale – třeba teď jedu na návštěvu na měsíc a po měsíci se musím vrátit, protože mám kořeny tady. Mám tu děti, mám tu práci – všechno. Řekl bych tedy tři čtvrtě.

Myslíte si že Vaše děti nebo vnoučata budou pořád trochu Syřani, nebo už to v nich zmizí?

Budou nejen vnuci, ale i pravnuci. To je v člověku. Podívejte na Ameriku, někteří jsou tam už dvě stě let a pořád říkají že jsou Češi. Podle jména, ale i sami se tak cítí, vždycky jsou rádi že jejich děda pochází z téhle a téhle vesnice a jede se tam podívat a zajímá se. Jednoduchým způsobem, ale myslím že to nevytizí. Vždycky je někde komunita Arabů, komunita Rakušanů, Angličanů a to a to..., která v Americe žije už dvě stě – tři sta let. Já tam mám známého, zrovna jeho dcera byla u nás na návštěvě, seznámila se s klukem který studoval a tady ona si ho vzala jenom kvůli tomu, že on je ze Sýrie. Ona je křesťanka a on je muslim, ale vzali se a jsou šťastný tam, v Americe. A vůbec jenom ona je ráda když její máma i táta nejsou původem Američani jako. To je zvláštní, to já myslím nezmizí. Já byl doma teďka po třiceti pěti letech, loni já nepoznal nic. I kameny ne zemi se změnilo. Rodina je veliká, absolutně, někoho jsem viděl naposledy když mnu bylo pět let, teď je mu čtyřicet. A to už, rád je vidím a to, navštívit, mít s nima kontakt, sledovat jejich zprávy, radosti, smutek, všechno možný, ale doma jsem tady. Nehodlám tam žít, nehodlám tam ani umřít. Moje děti jsou jiné, žijou tady, mluví trochu arabsky. Moje dcera tady poznala Syřana, vzala si ho a teď mají dvě děti. Je to jako sousedi, když je někdo Syřan, tak to nezmizí....

Pan D.U. je přítelem pana B.R.. Pan B.R. byl přítomen na začátku rozhovoru a místy do něj svými poznámkami i zasahoval. Vzájemná konfrontace postřehů obou pánů, podle mého názoru svým způsobem přispěla k autentičnosti vyprávění.

Rád bych se zeptal kolik vám je let a jaké je vaše vzdělání?

D.U.: Á tak tohleto je tajemství, to nebudu. Já jsem mladší než on.

B.R.: On je o dva roky starší.

D.U.: Taktizujte, kolik je jemu a kolik je mi.

Tak to nevím.

D.U.: To neřekne, tohleto ne.

B.R.: Šedesát pět.

Tak už vím.

D.U.: Šedesát sedm.

Mohl byste mi od začátku vyprávět jak jste se dostal do Československa, proč? Jak to probíhalo?

Každý má své důvody. Od začátku, když jsme byli ještě studenti, dělali jsme maturitu u nás, většina udělala maturitu tam, jenom pár chlapů ji dělalo tady. My jsme podali žádost na zastupitelství český, v našich zemích, třeba dejme tomu v Libanonu, Sýrii, Iráku v Jordánsku jak to je. A to bylo nějaký v té době když jsme přijeli nějaký režim tady, socialistický režim. V současné době už je to změna a rozdíl. Na začátku jsme sledovali jako, rok na kurzu jazyka, museli jsme udělat jazykový kurz. Každý kurs byl třeba – kdo studoval medicínu a tělesnou výchovu tak v Mariánských lázních, kdo zemědělství tak – jak se to jmenuje, vedle Hradce – Zahrádky.

B.R.: Benešov, Dobruška...

Třeba někteří co studovali elektrotechniku, tak studovali češtinu v Poděbradech...

B.R.: no ale myslím že ho zajímá jak, jste studovali a kolik vás bylo a jestli jste tam v tom jazykovém kursu žili opravdu ve společnosti..

Znal jste někoho v Čechách když jste přijel?

Podívejte, to byla obrovská změna – skok do vzduchoprázdna. Protože mi jsme přišli do společnosti, české společnosti, jiné než u nás. Ať jde o mentalitu, tradice, chování mezi lidma a tak dále. To je otázka hluboká a obrovsky široká. Abychom otevřeli.. My jsme studovali tady, takový rok jsme studovali češtinu a pak jsme dělali přijímací zkoušky na fakulty a pak se kluci rozdělili mezi fakultami. Tady my jsme žili v Praze, někteří třeba jeli do Brna, nebo Olomouce, Ostravy, podle toho. My jsme náhodou byli tady v Praze a tady jsme začínali.

Už jste se ale znali....

Jó v Marijánkách jsme se poznali v roce šedesát osm. Já přišel studovat tělesnou výchovu a sport, ve třetím ročníku jsem spadl z hrazdy a operovali mi páteř. Já byl reprezentant ve volejbalu, hrál jsem na Spartě nějakých pár měsíců. Co jsem spadl, jsem ale musel změnit obor na právo a mezinárodní vztahy na právnické fakultě, naproti hotelu Intercontinental. Skončil jsem v roce.. a cestoval do Lybie, tam pracoval nějakých pár let a doktorát jsem dokončil v roce osmdesát dva. Měl jsem smlouvu v Alžírsku, kde jsem učil na universitě pět let, pak jsem se vrátil sem, získali jsme tu státní občanství – bylo nám uděleno. To byl základ abychom tu zůstali a pokračovali tady dál... máme třeba jako státní příslušnost, my jsme jako Češi, ale my jsme se narodili v Sýrii, rozumíte mi – to je. Tam jsme žili nějakých dvacet, dvacet dva let a ta otázka určila toužit tam – to je mládí. Tady to je dobrý, máte tady výbornou disciplínu, také máte věci které nejsou dobrý a k nám se nehodí, mentalita, tradice, morálka a tak dále. Ale jinak už tady žijeme dlouho a jsme zvyklí na společnost, tradice, zvyky a vztahy mezi lidmi. Nakonec nám to tu vyhovuje a žijeme tu.

Říkáte „máte tady“ a přitom tu žijete o hodně větší část života, než v Sýrii....

Podívejte se, tady je důležitá jedna otázka. Kdo tady nemá kořeny, nemůže být dobrý občan. Já vím že my jsme Syřani a že jsme hrdí že jsme Syřani, ale to je otázka že jsme se tam narodili. Státní občanství máme české, máme práva i povinnosti jako vy...

B.R.: On nemůže jít do Sýrie vůbec, vůbec nemůže. Já jsem byl v loni poprvé, ale on ne..

Jak dlouho jste nebyl v Sýrii?

To je politický, to je otázka – já bydlím v Libanonu, na severu v Tripolisu. Ale narodil jsem se v Sýrii kousek od města Homs, naše rodina cestovala. Dříve Libanon a Sýrie byl jeden stát, ještě za francouzského kolonialismu, teprve pak se ty státy rozdělily na nezávislé státy – Sýrie a Libanon zvlášť. Ale velká Sýrie je Libanon, Irák, Jordánsko, Palestina – to je Sýrie. To pak rozdělili Francouzi a Angličané na několik států, politicky jak to vidíte, na několik států.

Existovali v Československu v době když jste přijel nějaké krajské spolky?

B.R.: Tak klub Syřanů byli komunisti a...

D.U.: Na začátku to bylo, podívejte se. My jsme přišli v roce šedesát osm a to tady byla událost – 21. srpna 1968. Já jsem přijel – on přijel přede mnou rok, v roce šedesát sedm. Já, v šedesátém osmém viděl tanky přímo na ulici. Kde je teď obchodní dům Kotva, to byl park a tam vedle hotelu Paříž byli tanky, tanky u muzea a tak dále. To bylo něco jiného, tady byl socialistický režim. Takový klub, nebo abychom sdružili studenty, aby měli nějaký zvláštní klub to bylo zakázáno. To muselo být v rámci třeba komunistický strany, nebo třeba SSM, nějakého svazu mládeže nebo tak. Ale nějaký klub jsme měli, ne jako politickou organizaci, ale sociální. Aby ti kluci byli pohromadě a abychom měli třeba společné oslavy svátků, nebo příležitostné oslavy.

Třeba soubor písní a tanců?

B.R.: Ano to jsme měli soubor, chodili jsme do něj, různé kulturní akce..

D.U.: A já jsem byl taky tam s ním v tom..

Jsem tancoval.. To jako u vás máte polku, my máme „dapke“. To stojí řada chlapů...

B.R.: To je jako u vás, to je folklór – moravský, český, jak oni tancují dohromady, my máme folklór a to se jmenuje „dapka“, kde se taky drží dohromady ženy i kluci a tancují.

D.U.: Nebyli jsme jako profesionálové, my jsme byli jako amatéři. To znamená ti studenti, jeden takový jako umělec to učil druhý a udělali z toho soubor a šaty a všechno.

B.R.: My měli moc dobrý akce z toho v té době, jo ale zmizelo během pár let. To nepokračovalo.

Bylo to podporované ambasádou?

B.R.: Spíše z druhé strany. Ta druhá strana, ti co byli podporováni od komunistů. Tak to jsme dělali.

D.U.: No klub, to byl klub. Tenkrát byli dvě organizace. Klub co patřil velvyslanectví a klub co patřil v té době co tady byli chlapi se socialistickými názory. Liga, nebo klub Syřanů.

B.R.: To byli komunisti a socialistická strana a bezestrání a bylo národní, národní spolek Syřanů, nebo něco takového a to patřilo velvyslanectví. A velvyslanectví nedělalo žádné takové akce. Těch bylo pár, v té době měli moc, baasisti, nebo státní a té době byli slabší. Nakonec ale zhroutilí ostatní, že už dlouhou dobu nevstali znovu.

Posílali z ambasády také některé lidi domů?

B.R.: Určitě, když měl někdo konfliktní nebo kolizní vztah. Já vám řeknu, to je otázka politická a hluboká a to je druhá strana. My mluvíme teď o té společenské, jak to máme tady, jak jsme tady žili. Samozřejmě ti studenti tady museli chodit do školy, museli studovat, bydleli na kolejích.

Museli jste být v té době nějak organizovaní, nebo jste se potkávali sami a rádi?

Žádná organizace, ale to bylo nějaké spojení, nějaký klub co udělalo velvyslanectví a liga to byli chlapi co měli názory třeba komunistický nebo socialistický a udělali jiný klub.

Tam byl nějaký rozpor mezi dvěma, ale nebylo to tak že by se třeba mlátili. To ne, otázka byla kdo udělá třeba víc akcí.

B.R.: Nepřátelství nebylo, jako rámcový..

D.U.: Bylo třeba, kdo má víc členů, víc akcí – činnosti, než druhé. Otázka byla v sedmdesátých letech ještě v syrské komunistické straně, byl nějaký konflikt. Rozdělení na dvě strany.

B.R.: A potom komunistická strana se dala u nás k Bass a spojili se oba.

D.U.: Potom už to byla fronta.

B.R.: Už to bylo jenom velvyslanectví a to už nikdo neměl zájem, žádný kulturní nebo společenský akce už potom skoro nebyly.

Pane D.U., jste ženatý, máte rodinu?

No, to u mě to je jiný jako. Já jsem se tady oženil v roce sedmdesát osm s jednou holkou, jmenovala se..... ze Satalic. V roce osmdesát dva jsem dostal souhlas, smlouvu učit v Alžírsku na universitě. Byla se mnou jenom rok, dostala infarkt ve dvaceti šesti letech a zemřela, se mnou tam v Alžírsku. V té době jsme měli dvě dcery tři a půl roku a jedenáct měsíců. No tenkrát byl pohřeb tady, převezli jsme ji sem, to byla katastrofa. On tady, (pan B.R.) měl katastrofu před rokem a půl. Já jsem jí měl v roce osmdesát čtyři, kdy jsem ztratil ženu, ona byla výborná. Do té doby jsme žili perfektně, hezky a protože já měl ještě v Alžírsku smlouvu tři – čtyři roky, byl jsem sám a tak jsem si vzal ženu od nás z rodiny, ze Sýrie ženu a žijeme spolu dodnes – tady. Máme ještě dva syny. Ten velký chodí na všeobecnou fakultu – lékařskou do prvního ročníku a ten malej, není mu ještě deset let. Žijeme na Černém mostě.

Ten starší syn je Syřan, nebo Čech, jak sám sebe vidí?

On je - mluví arabsky perfektně, česky perfektně. Já vám řeknu, ty děti co se narodily z takové rodiny nemají nějaké psychologické problémy, komplexy – naopak. Oni si vyberou zvyky z obou stran. Z české strany a z arabské strany, to je fakt. Protože žijí s tatínkem nebo s maminkou co jsou syřané, tak si něco vybral doma. A chodí do školy, do školky, pak do školy a tam taky získá. Naše děti a jako Češi, to je podle mého názoru rozdíl. Nemůže být jako čistý Čech a nemůže být čistý Syřan, pozor. On má ty city takové naše, jako sentimentální nebo něco, protože vztah u nás je jako daleko silnější – pevný, v rodině jako celkem. Třeba, moje maminka už zemřela – jeho ještě žije a třeba jí políbí ruku. Hodně lidí od nás co jsou doktoři, nebo jsou ženatí, pořád nemůžou kouřit před tatínkem. To je respekt, tradice, rozumíte. Hodně věcí jsme tady ztratili, protože u nás je slovo, ten řekne já to prodám a je konec. Tady to neexistuje – musí být nějaká smlouva. Hodně věcí tam máme jako svých, protože naše země je stará. Ne jako třeba v Americe, u nás to je sedm tisíc let. U nás máme takové smíchané tradice. Jako byzantské a řecké normy, tak také římské normy, pak přišli křesťané, pak Mohamed a tak dále. U nás to je hluboký, tady to je – to vím já tu studoval. Třeba Češi začínali, jako český národ, nebo český stát v desátém nebo jedenáctém století my tam máme sedm tisíc let, to je tradice jiná. Tohleto je otázka, taková citlivá i plus k tomu rozdílná. Vztahy mezi lidmi jsou rozdílné, třeba respekt v rodině, to je tradiční. Můj kluk, je mu dejme tomu osmnáct, nebo dvacet, nebo dvacet jedna a on musí – jedno kolik, musí zaplatit, musí pracovat, musí účastnit se – podílet na domácnosti, jinak to neexistuje. Ne aby tatínka jenom využíval – to je rozdíl. Proč, to je otázka civilizace, rozumíte. U nás byly společnosti ještě více zemědělské, ale teď jsou spíše průmyslové, je tu otázka pokroku a rozvoje, i u nás teď začínají změny. Ale ne rychle.

Rozpadá se v Sýrii tradiční rodina?

Já vám řeknu něco, abyste věděl. Podle statistiky, všichni turisté co k nám chodí, oficiální návštěvy i normální lidi, každý pochválí Syřany jak se chovají. Oni byli, jak delegace nebo ostatní, tak všichni pochválili, jak jsou ti lidi sympatický, žádné krádeže, respekt, sympatie. To je, můžete se zeptat – máme nejmíň na světě kriminality, jako třeba vraždy a tak

dále. Necháte na stole třeba vaší tašku, vrátíte se a najdete ji tam, nikdo na ní nesáhne. Rozumíte to jsou Syřané, možná v Egyptě nebo Libanonu se to děje, ale Syřané to je tradice, oni to berou třeba jako urážku – když někdo krade a vy mu řeknete kradeš, to je – má hrdost v sobě. Oni jsou strašně, třeba pomůžou, cizincům. Každý kdo přijel tam k nám, tak mluvil pozitivně, jó, že to je krásný kraj, čistý lidi – sympatie. Když byl problém, tak každý druhý pomůže.

Vidíte rozdíl mezi Syřany co jsou v Česku dlouho jako vy, a těmi co přijíždí teď?

Hodně lidí... Mám třeba u jednoho kamaráda půl milionu korun, jsem dal, přišel a chtěl pomoc. Já jsem pomohl, dal jsem mu půl milionu a on mi je nevrátil. U nás ne! U nás když ne on, tak jeho rodina je povinna zaplatit. Tady ne, tady je to osoba – x – on je povinen, i když podle zákona je povinna i manželka, ale to je jiná otázka. Vztahy mezi lidma jsou rozdílné, třeba před tím když tu byli komunisti to tak nebylo. Nebyla společnost jak říkají – volného trhu, to je všechno bylo podle státu. Podívejte kolik lidí si vzalo peníze od banky a nevrátili to. Kolik? To byli miliony, je tady potřeba zákon který je pevný. U nás je podle francouzského zákona, že když máš papír že ti jeden dluží a nevrátí, tak jde hned do vězení. Nepustí ho dokud nezaplatí, tady ne. Pokud nemá, tak nemá. To je rozdíl. Tak to je mezi náma, když někdo potřebuje pomoc, je tam ještě pocit – zbytek té společnosti jak to máme v Sýrii.

Pomáháte i mladým, kteří přijdou ze Sýrie?

Podívejte se já vám řeknu, naše děti mají humanitu víc, než my. Můj syn mi řekl: „táto ty jseš takový srdečný, jseš dobrák“.

Hele, Čech přijede do Ameriky a druhý Čech mu nepomůže? Já vám řeknu, jednou jsme byli v Německu a tady byl Československý stát. Slováci a Češi, víte že to je konflikt mezi nima, oni to nemají rádi, ale je to tam – v té době. Já byl s manželkou v Německu – západním, ona potkala jednoho Slováka a říká: „Slovák, podívej se – bratr“. Rozumíš, tady není bratr, je nepřítel, ale venku je bratr. Národ má pocit „národnosti“ a kvůli tomu si navzájem pomůžeme. Jsou Češi v Americe, já znám nějakých pár chlapů a to není otázka že my jsme Arabové a vy jste Češi. To je cit, národní cit. Takže i Čech pomůže.

Jak to vůbec máte s náboženstvím?

Náboženství to je otázka hluboká.

Jak to sním bylo před revolucí a jak teď?

Podle statistiky je tady šedesát, šedesát pět procent nevěřících. Vím o tom. Třeba v Polsku je věřících víc. V Itálii možná víc. Ve Španělsku...

Jak to je mezi Syřany tady?

Slováci jsou víc věřící než vy. Otázka je ale jiná, náboženství podle mého názoru neškodí, pokud ho neuznávají nějaký extremisté. Když vezmeme základní principy – nezabiješ, nepokradeš, nelhat, těch deset, které přinesli Židé, nebo křesťané, nebo muslimové. To je stejné. A proč? Aby zlepšovali vztahy mezi lidmi. To je otázka, vy jste křesťan já jsem muslim a to nevádí co je mezi náma za rozdíl? Vy chodíte do kostela já chodím do mešity. Syřané jsou součástí od Arábie, máme 12 a půl milionu čtverečních kilometrů, tři sta miliónů lidí. Sýrie je v tom malinká. Jestli chcete poznat náboženství, přijďte do mešity.....

Přerušeni nahrávky a následné pokračování v rozhovoru (respondent, pokračoval ve vyprávění).

.....Československo mělo (za komunistů) sedm set tisíc krav na mléko. Za rok všechno prodali. Byl jsem v Českých Budějovicích v mlékárně, měli tam já nevím – patnáct tisíc tun sušeného mléka. Za tři měsíce to prodali všechno Nestlé, do Holandska.

Když byl všeho dostatek, proč byli za komunistů fronty?

Já vám řeknu proč byly fronty. Nebyly fronty na jídlo, byly fronty protože tady byly jedny uzeniny, tady maso, tady to a to. Teď jdete do Makra a tam koupíte všechno, to před tím nebylo. Nebo Globusů máš kolik? Tam byl jediný a stejná cena, jestli koupíš tady nebo tam –

stejný. Auta byl luxus. Já pamatuji na polský fiat 125, na který se čekalo tři dny, rodina se střídala – tatínek, maminka, dcera, syn – stáli ve frontě. To bylo špatný. Na luxusní zboží to bylo špatný, ale na základní věci. Na věci pro děti, to bylo zadarmo v té době. Ten Klaus, všichni teďko, vedení strany, kde studovali? Studovali tady za komunismu a kolik zaplatili? Ani korunu. Všechno, léky zadarmo, zdravotnictví zadarmo, škola zadarmo. Já nevím, já pamatuju že jsem zaplatil osmdesát korun měsíčně dětem na jídlo do školky. Byly nejlepší potraviny.

Myslíte, že mladí muslimové chodí do mešity, že jim tady chybí tradiční hodnoty?

Manželka se modlí doma. Já se modlím jenom v Pátek. Tady můj kolega se nemodlí, ani nadrží ramadán, ale nemůžu říct například že on zabije mne, to je otázka jiná. Musíte číst, já, jenom já – můžete brát moje názory, ale nakonec to je váš problém. Musíte studovat a to není jenom otázka abyste to udělal k tomu, nebo nějakou skriptu, nebo..

Třeba v Anglii se k cizincům chovají jinak...

Ano, to já vím. Znáám třeba nějaký chlapi, co chodí do hospody s Čechama a pije pivo pět – deset. Já nechodím do hospody třeba. Je to špatně, to není špatně. Víím že Češi řeší své problémy v hospodě třeba z devadesáti procent. Instalatéři, kováři, truhláři, já víím. Nesnáším třeba pivo, nemám ho rád. Když mi ale dáš víno k jídlu – vezmu si. Třeba nekoupím domu alkohol, ale koupím ovoce...

...Žijeme v Čechách jako Češi, čekáme ve frontě jako Češi, mluvíme s nima. Znáám třeba deset lidí, kteří řídí Čechy a co mají proti nim? Vůbec nic.

Jaký si myslíte, že mají Češi vztah k cizincům?

Jsou nějaké rozdíly. Když jsem byl na fakultě, tak ti lidi, ta vrstva nahoře oni jsou široký, vysoký, umí. Nemůžu rozhodnout podle pár chlapů v hospodě. Oni nám pomáhali, byli ochotní, hodně s náma. To jsou taky Češi, to je společnost. Já měl ženu, perfektní a spokojenou. My jsme sedm let žili spolu nehádali jsme se. Tady kamarád žil s manželkou třicet pět let – nehádali se. U nás jsou třeba rozvody málo.

Rodina je pro vás důležitá....

Podle islámského práva máme mít čtyři ženy. Ale to bylo před tisícem pět set let ne dneska, dneska je jedna moc. Tehdy nepotřebovali lednici, pračku, nábytek, nepotřebovali. To je hluboká otázka. Proč třeba islám souhlasil se čtyřmi ženami, proč? To taky musíte vědět.

Aby manželku po bratrovi, který se třeba zabil?...

Dobře. Otázka byla politická ne jako třeba instinkt, nebo jak říkají dnes – sexuální otázka. To ne. To bylo politické. Islám přišel z Mekky, čtyři miliony jdou každý rok na pouť. Mekka to je kmen – omezený počet. K dobytí celého světa dřív potřebovali bojovníky. K tomu druhá, společenská otázka. Po druhé světové válce v Německu, Bundestag navrhoval, aby odsouhlasili zákon o počtu manželek, jako vzít více. Proč?

Nebyli muži...

Deset milionů jich padlo a byly ženy samy. Bylo, že dvě ženy spolu tancujou, v Německu to tak je do dneška, jdeš na disko a tam dvě tancujou spolu, to je zvyk od druhé války. Nebyli chlapi. Dvě ženy si spolu otevřely restauraci, kavárnu. Nebyli chlapi. Proto chtěli udělat zákon, aby muž mohl mít dvě ženy. A ženy potřebujou muže, to je normální, tak mají si ho jako půjčit na ulici? Nebo dělat nějaký blbosti? Radši aby to bylo s nějakým mužem , na kterého má nárok třeba dva dny v týdnu. Ten král George, nebo Filip? Anglický. Když....

Henry...

Chtěl se rozvést s Kateřinou, byl katolík. A on chtěl k islámu, aby mohl brát ještě druhou ženu. To je šestnácté sedmnácté století a on změnil náboženství celého státu. Proto jsou tam teď protestanti. A mají problémy s Irskem, kvůli čemu? Katolíci a protestanti. Otázka přichází v takové době, nemůžeme zákon který ve své době má své vlastnosti používat dneska. Jó podle koránu má mít čtyři manželky, ale to málokdy u nás a říkáme to je blázen. Možná

někde na horách takový lidi, nigramotný, nebo v Jemenu v Saudské Arábii ještě mají, ale když má v Libanonu čtyři ženy tak říkáme, který blázen? Kde je? To jsou už jiný názory.

On ty ženy ale musí uživit?

Tam jsou otázky dvě. V islámu abyste věděl, to je vztah mezi manželem a manželkou, rozdíl než v Evropě. V islámu to je a většinou tam u nás se brali na základě islámu, islámského zákona. Je tam rozdíl – žena je nezávislá. Má independenci, manžel s ní nemá společné finance. Ona má své a nikdo jí na to nemůže sahat, na její peníze. Při rozvodu se to, co získali společně rozdělí mezi dvěma. Tam také podle islámu ten co se ožení, musí zaplatit. On zaplatí a ty peníze její rodiče, oni vezmou a koupí pro ní nějaký nábytek, šaty něco do . Ne že to dají do kapsy ne, to je urážka. Před tím ale ještě musí rozhodnout, rozdělit na první částku a pozdní částku. Pozdní částku musí zaplatit manželce kdyby se rozvedli. To je podle zákona. Taky proto je u nás ale strašně málo rozvodů. Protože když řekneš: „ona je rozvedená“, - to je urážka. U nás je čest, nebo hrdost, to je hrůza. Jako tady to ne, já jsem chodil do Alfy a my jsme tancovali pak jsem sebral holku, zaplatil za ní šel jsem s ní na kolej a to u nás nejde. Chodí s ní, ale spát ne. Jedině když jsou manželé, když se rozhodnou že se mají rádi a tak dále.

Pana K.V. jsem potkal v kavárně jednoho z pražských nákupních center, byl velmi ochotný a vstřícný. Bylo však poměrně těžké ho přimět k souvislejšímu vyprávění a to hlavně na začátku, kdy na položené otázky pouze stručně odpovídal. Interview je tedy v první části více strukturované.

Nejdříve bych se rád zeptal kolik vám je let a jaké je vaše vzdělání?

No, let je mi třicet devět a vzdělání – maturita.

V Čechách, nebo...

Ne ne, u nás. Byl jsem tady na vysoké, ale nedodělal jsem to.

Mohl byste mi vyprávět, jak jste se vlastně dostal do Čech, proč, jak to vůbec začalo?

Mohl, od začátku jsem byl.. Mamka je Češka totiž. Takže já jsem přijel v roce osmdesát šest na vysokou, takže jsem přijel kvůli studiu.

Dobrovolně? Neměl jste doma nějaké problémy?

Ne ne, dobrovolně. Byl jsem přijat na vysokou, ještě tehdy za komunistů jsem byl přijat na VUT v Brně.

Kdo vám příjezd do Česka zprostředkoval? Znal jste tu někoho?

Znali jsme tady, jako byla druhá rodina. My jsme jezdili skoro každý druhý rok na prázdniny. Byli jsme tady vždycky dva měsíce. Maminka žila v Sýrii, žije tam už strašně dlouho – čtyřicet roků.

Jak se tam vlastně dostala?

Otec studoval tady v roce - myslím šedesát tři, byl tady v Brně a tak se seznámil s mamkou a pak odjeli v roce šedesát šest do Sýrie. Tatínek tady nemohl zůstat protože byl voják, absolvoval tu vojenskou školu a musel do Sýrie.

Znal jste tu někoho...

Samozřejmě, první rok jsem bydlel u rodiny, ale jak jsem se přestěhoval na kolej, tak jsem se pak seznámil s nějakýma kamarádama, ale před tím jsem neměl jako žádný no.

Jste ženatý? Jak jste se poznali s manželkou?

Ženatý se závazkem. Manželku jsem poznal v Sýrii, manželka je Syřanka. Ona studovala tady v Praze, potkali jsme se v Sýrii, náhodou. Jedna z rodiny mě chtěla seznámit z mojí manželkou. Řekla, že zná jednu, která umí česky a která studovala v Čechách a tak jsme se seznámili. Jsme ze stejného města, z Damašku.

Kde jste spolu teda žili?

My jsme se seznámili v roce devadesát devět spolu, vzali jsme se v roce dva tisíce a přijeli jsme sem jako pak. Já jsem žil celou dobu, jo od roku osmdesát šest jsem žil tady, ale byl jsem akorát dva roky v Sýrii jako kvůli pozůstalostem po smrti mého otce. Takže jsem tam byl dva roky, tam jsem se potkal s manželkou, vzali jsme se a jeli jsme sem, nazpátek.

Když jste přijel poprvé, tak jste někoho znal? Byla tu nějaká syrská komunita na kterou byste se mohl obrátit?

Ne ne ne, znal jsem jenom Čechy, Čechy jsem znal a pak až ta komunita. Na koleji to jsou všichni kamarádi, skoro. Jak Češi tak, to ani nemusí být ta komunita, to nebyli ani ze Sýrie, to byl někdo z Jordánska, někdo z Egypta – arabské státy no. Vyloženě Syrská parta nebyla.

Znáte nějaké spolky, nebo organizace? Svaz Syrských studentů?

Byl svaz syrských studentů, oni dělali každéj rok, jestli pamatujete, myslím že nepamatujete na to, dělali takový zábavy, jo. Třeba já nevím Kubánci dělali kubánskou zábavu, Syřani dělali syrskou zábavu, jo to jsme jezdili na takový zábavy. To bylo hezký, to byla taková kultura, každéj jako svoji kulturu tam ukazoval, jak se tančí. To byly hezký srazy, tady ty, jo – řecká zábava. Ale už to zaniklo.

Existuje něco teď, potkáváte někoho ze Sýrie?

Ne, jenom takhle jako náhodou, ale bohužel nic neexistuje. Náhodně, člověk samozřejmě bez lidí být nemůže. Bez kamarádů nebo tak, takže jsou kamarádi, ale málo protože teď je doba taková zlá a člověk než si vybere dobrýho kamaráda tak to trvá strašně dlouho.

Žádá vás někdo o pomoc? Někdo ze Sýrie, protože tu jste dlouho?

Samozřejmě, když někdo potřebuje pomoc, nebo zavolá tak pomůžeme. Jako co můžeme, v té oblasti kde můžeme. Ale jako málo, protože jsou někteří co potřebují pomoc a pak to obrátí proti vám.

Je nějaký rozdíl mezi Syřany co sem jezdili za komunistů a co sem jezdí dnes?

Já si myslím že jo. To je spíš takový politický. Protože sem jezdili Syřani kteří byli asi z komunistického svazu jo Syrskýho a pak jezdili jako Syřani ze známosti. Kdo měl známé třeba, tak ho protože byla taková dohoda asi mezi Sýrií a Československem ještě tehdy. Že měli třeba já nevím dvacet míst na vysokých školách, tak se posílali spíš takový ty známosti, ale teď ty známosti zanikly, takže musí člověk aby tady mohl studovat, tak to musí zaplatit samozřejmě. Takže jenom ten, kdo chce opravdu studovat, tak se semka dostává, ale ne všelijakej, jakékoliv, kterej měl jenom známosti a dostal se sem.

Bohatí rodiče platí dětem studium tady?

Tak, tak...

Vrací se ty děti do Sýrie?

Jestli seženou práci, dobrou v Sýrii, tak se vrátí. Ta šance tam je, jestliže jsou rodiče bohatí, ale jinak ta práce není tak dobře placená. Je to stejný jak v Čechách. Češi taky třeba dělají v Německu, nebo Anglii, nebo kdekoliv v Evropské unii. Češi taky jezdí jo, protože tady nevydělávají. Je to takovej, je to hodně kvůli penězům.

A kvůli politice?

Část je kvůli politice. Jo ale ne většinou, většinou jako ona ta politika se zakládá taky na financích. V politice hrají první roli finance. Takže ono je to všechno o financích.

Třeba vojna, že se musí platit?

Přesně tak, ten co, no jo, ale to jsou určitý podmínky, on musí být – třeba musí mít trvalý pobyt tady v Česku aby mohl platit vojnu u nás jo. Musí mít trvalý a musí tady být minimálně pět roků aby mohl doplatit tu vojnu, jinak ne. A stojí to strašně moc peněz, je to škoda no. Oni za to chtějí patnáct tisíc dolarů jo. To je dost. Ale ten co třeba dělá v arabských státech tak od něho žádají pět tisíc dolarů. Kdo dělá v Evropě, nebo v Americe, tak žádají takové velké částky no. Myslím že v Evropě deset tisíc dolarů a v Americe patnáct. To mají nějak rozdělené, nevím.

Je to v Sýrii politicky lepší dnes, než dříve? Zůstávají tu dnes lidi z politických důvodů?

Tam se nic nezměnilo, tam se akorát změnil kabát, to je všechno. Tam se přehodily kabáty a to je všechno.

Bylo to v Čechách lepší dříve, nebo teď?

No takhle, za komunistů to bylo lepší. Protože každej, jak cizinec, tak Čech měl zázemí. To znamená že měl kde bydlet, kde dělat, musel dělat někde. Neexistovalo aby někdo byl bez práce, byl zdravotně pojištěn, sociálně pojištěn jo a teď vznikly takový strašný rozdíly mezi lidma. Úplně jiný vrstvy, to znamená úplně bohatý, ti milionáři, pak vznikla vrstva těch bezdomovců a bez práce a toto a to je špatný. Ten komunismus to tak nějak udržoval takové jako spíš, na takové stejné úrovni.

Vy se chcete někdy vrátit do Sýrie?

No takhle, nechtěl bych tady zůstat napořád, protože chci, aby moje děti vyrůstali v Sýrii. Nechci aby vyrůstali tady, protože u nás je jiná výchova dětí než tady. Tady je to špatný si myslím, ohledně školy si děti můžou dělat co chtějí. Ve škole jim nikdo nemůže nic

udělat, sám slyšíte ve zprávách jak ti čtrnáctiletí, nebo třináctiletí děti jako co dělají, to je strašný. To je strašný. Tam ne, tam u nás máme tvrdé zákony na ty děti, že se musí učit a nesmí dělat nic jako ve škole, anebo toto dostane hned, jako od učitele. Nemáme že učitel nemůže, nebo nesmí sáhnout, nebo nesmí mluvit s tím žákem a ten žák může dělat co chce. Může nadávat učiteli. Může dělat co chce a ten učitel namůže nic. To u nás neexistuje.

Považujete se také za Čecha?

Co se týče občanství jo, protože je to pravda, to se musí nechat, že jak má člověk český občanství tak může kdekoliv jezdit bez problémů. Jak má Syrský občanství tak nemůže nikam. Musí požádat o vízum a je to špatný, ale co se týče z důvodů cestování a z důvodů zdravotnictví, taky. Protože člověk tady platí zdravotní pojištění, je pojištěn proti všem a u nás se to neplatí. U nás u každého doktora musíte zaplatit, v každé nemocnici musíte platit – všechno jo. Za všechno se platí a to je špatný no, to je.

Cím se živíte?

Podnikám.. podnikám tady. Tady je to víc uspořádaný než tam. Uspořádaný život. Ale tady říkám, chtěl bych aby moje děti spíš vyrůstaly tam. V té naší společnosti, aby se učily vážit druhého, staršího. Tady to nemůžete, protože padesát procent se učí ve školách. Ať do něj hučíte jakkoliv, tak oni něco uslyší od kámoše, nebo od učitelky nebo toto jo, že je to jinak. Že se to jinak tady bere než co je učím já, takže vždycky bude to děcko padesát procent mít ten sklon právě k těm věcem co se nesmí dělat. U nás ty rodiny se drží pohromadě, kamarádi se drží pohromadě, pomáhají si navzájem ať je to cokoliv. Ať je to nemoc, cokoliv. Tak si pomáhají. Jste nemocnej, jste, třeba ležíte v nemocnici, tak máte celou rodinu před sebou a kamarády, to se neutrhnou tam návštěvy třeba. Dokonce třeba může matka, nebo manželka, nebo sestra spát u vás ve stejném pokoji, jako v té nemocnici aby se o vás starala. Protože manželka se o vás bude starat lépe než zdravotní sestra, která vás nezná, třeba. Takže jako takový vztahy to tady neexistuje bohužel, bývalo to.

Máte tu někoho, na koho se obrátit když potřebujete pomoc, v Praze?

Samozřejmě kamarádi Syřani mi pomůžou, když cokoliv. Mám tady i rodinu, ale ti žijou v Brně, to je taková vzdálenější rodina a ani se moc nevidáme. Mám tady i bratra, jako mám v Brně rodinu která je Syrská jo, ale která tady žije už dlouho. Bratr, strýc jo..

V Brně existuje syrský klub?

Nevím, protože jak jsem vypadl z atmosféry té studentské koleje tak už o tom nevím. Jestli oni mají nějaký tam svaz tak o tom už nevíme, to jsou ti mladí, které jako už ani neznáme. Myslím že sem mladí pořád jezdí, ale myslím že si to platí. Nevím.

Jste věřící? Jaký máte vztah k náboženství, chodíte do mešity?

Jsem, chodím do mešity, i v Praze, na Černý most.

Jsou tu i nevěřící Syřani? Co žijou v Praze..

Je to pravda. Jsou někteří který nejsou věřící, který spíš zapadli do jako – nevím jestli je to chyba rodičů, nebo chyba tady jako, zapadli do společnosti a už nevěří a jí vepřový a pijou jako alkohol. Je to takový, je to špatný, musí držet ty naše zvyky. Nemusí to být náboženský ale zvyky, jo že se nesmí krást, že se nesmí jako podvádět, lhát. To je všechno jako, je to náboženské, ale je to už spíš zvyk. U nás i když člověk nevěří, tak nekrade, nebo nepodvádí, protože je to špatná věc. Nebo nepije a nemusí být věřící. Takže jako se to předávalo z náboženství spíš na zvyklosti. Už je takový zvyk.

Záleží hodně na rodině no. Jestli Arab, nebo Syřan, nebo kdokoliv udělá chybu, tak je hned vidět v té společnosti, že ten je špatnej jo házejí to do jednoho pytle, že všichni jsou špatní. A to je právě ten problém. Češi taky samozřejmě podvádějí, dělají nelegální obchody, třeba nebo jakýkoliv jo. Ale nikdo je nevidí, protože jsou v téhle společnosti, ale jestli je někdo v jiné společnosti a dělá to samé co dělají Češi, tak je strašně výrazný. A to právě kazí naši pověst, kazí charakter, protože je to menšina a kdo udělá chybu v té menšině, tak je celá menšina špatná.

Jsou Syřani dnes vidět víc než dřív?

Nevím teda jestli Syřani jsou vidět, ale jako..- to nedokážu, já nemám tolik známostí. Já jsem bydlel v Brně, já se přestěhoval do Prahy před dvěma lety, dva a půl roku. Jako tam byli vidět, tam byli vidět, nemuseli to být Syřani, ale Arabská komunita tam byla vidět. Třeba že v Brně mají na starosti směnárny jenom Iráčané. Takže celé centrum a směnárny je Iráčanů, tady zase to drží jako Syřani jo, ty směnárny spíš.

Jsou vám bližší Syřané než ostatní Arabové, nebo nerozlišujete?

To je úplně jedno. Tak samozřejmě člověk má vztah ke svým, nemusí to být Syřan, ale hlavně aby byl ze stejného místa jo z Damašku třeba, ze stejného města, z hlavního města tak ten jako, jak to mám říct. To je – srdce se nakloní spíš k tomu, co je ze stejného města, nebo ulice. Člověk má takovej spíš lepší pocit no, ale je to úplně jedno, je to úplně jedno. Třeba já nevím, například jdete ze Sýrie, jedete do Saudské Arábie a tam vám nikdo nepomůže, ale zase naopak v cizině třeba ten ze Saudské Arábie pomůže jo, protože je to v cizině, řekne si ten člověk nikoho nemá, nebo to. Pomůže mu spíš, než u nás. To je jako když se lidé nemají rádi a ztratí se někde v lese, tak si budou navzájem pomáhat. V normálním životě si nepomáhají, ale tam musí toto, protože jsou zapadlí do určitého teritoria které neznají.

Vrátím se k porovnání dřív a teď, myslíte, že se lidi tady k vám chovali lépe než teď, nebo ne?

Dřív se chovali líp, ti lidi. Nebo ne lidi, ale instituce se chovali líp. Nevím čím to je, ale myslím si že je to – nechci házet vinu na Čechy, ale myslím si že máme vinu aj my, nebo naše komunita tím, že jak jsem říkal, někdo udělal něco špatného a všichni to hází do jednoho pytle, takže všichni jsou špatní. A to je problém právě. Někam se dostat, nebo se nechat zaměstnat, protože ti lidi mají zafixováno v hlavě, že Syřani jsou špatní, nebo jsou podvodníci, nebo jsou, jo – je to takový, spíš tímhle. Nemluvím teď jenom o Syřanech, ale o celé arabské komunitě, jsou někteří, kteří kradou. Jak ukazovali minulý týden ty Alžířany, nebo to. To je špatná vizitka, to je strašně špatná vizitka. To my jsme taky proti nim. Dřív to bylo takhle, že jako ti komunisti zkoušeli jako pomáhat jako cizincům, jak zkoušeli pomáhat Vietnamcům, je zaměstnávali tady v těch fabrikách a takhle. Teď je to jiný jo, že nepomůžou, ale zase na druhé straně. Nevím je to takový všechno špatný. Jim nepomůžou, ale oni si zase dělají co chtějí.

Znáte nějaké starší Syřany co tu žijou?

Znám no.

Funguje ta pomoc, třeba od nich?

No tak funguje, ještě funguje, ale není to jako před padesáti rokama. Říkám tady to stejný, tady je – za první republiky jste si všichni pomáhali navzájem, Češi, to se celá ulice znala. Teď člověk bydlí v paneláku, bydlí tam deset roků a nezná sousedy jo, nezná kdo bydlí nad ním a kdo bydlí pod ním. Ale před tím se znali všichni třeba jo. Pomáhali si navzájem, to mi vyprávěla všechno třeba mamka jo. Dávalo se ve všech obchodech na dluh, teď to neexistuje, možná to existuje v nějakých zapadlých vesnicích jo, ale všichni si pomáhali. Kdo měl problém, kdo měl toto, tak všichni mu pomáhali. Tady je už takovej hyenismus že lidi jsou schopní okrást někoho na vozejku, tak to je kde jsme?

A zlepší se to, nebo to bude horší?

Já si myslím že se to zlepší, ale musíme čekat na celou generaci. To znamená tak možná za padesát roků se to bude chýlit k lepšímu, jo ale musí se změnit celá generace. Já jsem jezdil třeba do Německa, do Švýcarska, tam ten rozdíl je strašně vidět. Strašně. My tady v Česku, jestli to můžu říct, jako my tady v Česku. Češi, než dospějem k tomu co oni opravdu znají, nebo vědí, nebo dělají v tom Německu, ve Švýcarsku, tak říkám to bude trvat padesát roků. To jsou maličkosti. Já nevím, ve Švýcarsku jsme projížděli vesnicema a každé tam měl třeba zaparkovaný auto a otevřená okna a nikdo se nebál, protože se tam třeba nekrade. Tady můžete sedět celou noc u svého auta, hlídat ho a stejně vám to vykradou. Takže jako to jsou

takový maličkosti, ale musí se nějak, musí zen stát se trošku přitvrdit na ty lidi, protože ti opravdu kazí, jak třeba Čech krace ve Švýcarsku, tak to hází na všechny Čechy. Jestli si pamatujete po revoluci jak kradli Češi, jak bylo napsáno všude v Rakousku, nebo Švýcarsku, aby jako Češi nekradli. Jo to bylo v novinách. To je špatná vizitka. Musí se opravdu potvrdit od státu, přitvrdit, aby fakt byl ten pachatel zadržen jo, ale ne že mu dají pokutu. To je si myslím hovadina, kdo ukradne za korunu tak ukradne za milion, to je jedno, krádež jako krádež. To se musí změnit celá generace, musí se od teď ty děti vychovávat tak, že se to nesmí. Musí do toho zasahovat trošku víra, že se to nesmí dělat a ...

Jako náboženství?

No, já si myslím že náboženství no.

V Čechách lidi většinou nevěří.

No právě. Jsou většinou ateisti, ale jsou schopní, já si myslím že časem jsou schopní. Ted' jsou třeba už zaplněný kostely, předtím nebyly vůbec, jo. Předtím neexistovala mše, jo – třeba na vánoce, nebo toto. Ted' už je to lepší jako, ale musí se ještě víc – co se smí a co se nesmí, aby se opravdu ty děti naučily co si můžou dovolit vůbec a co nemůžou.

Dáte svoje děti studovat do Čech?

Jo dám, samozřejmě dám. Protože já jsem studoval tady a nepokazil jsem se, nebo myslím si teda, že jsem se nezkazil. Ale moje děti jestli budou správně vychovaní, tak je nemůže nikdo zkazit, protože mají dobré základy. A hlavní je ten základ, opravdu je hlavní ten základ. Jak se říká od třech let asi do deseti, nebo tak, je ten základ v rodině – život. Já jim to tady zkouším dávat stoprocentně jo, ale i jestli třeba nikdy nepojedem do Sýrie. Já sice jezdím každý rok minimálně na dva měsíce v létě jo, minimálně. Za prvé aby se ty děti naučily arabsky, protože tady neexistuje žádná škola, která by je to naučila a za druhé aby zapadly trošku do naší komunity a viděly co je správný a co mají dělat. Oni umí česky, jsou teda ještě malí, mám starší dceru a ta má šest roků a syna tři roky, takže oni ještě jsou malí.

Já bych chtěl být na stáří, hlavně na starý kolena doma. Protože tady, ať žiju víc než polovinu svého života tady, ale cítím se cizí. Ať jdu kamkoliv, ať jdu vyřídit cokoli, tak mě berou jako cizince. I když mám občanství už od narození po mamce – rodný list, ale cítím se tady cizí. Každý se na vás dívá – no vy jste cizinec, vy nemůžete třeba já nevím tady. Já nevím jestli si ti pamatuje tehdy, ten problém v Brně na Zelňáku, zelném trhu. To nevíte? Tenkrát jsme měli na starost, jako Arabů zelný trh a pak vznikl nějaký problém, že Arabům nedají stoly na zelném trhu, jo jenom Čechům. Já žádal o stůl a oni mi řekli ne, vy jste Arab a já řekl že jsem český občan né, né vy jste Arab, tak nedostanete žádný stůl. To mi řekli normálně do očí, na magistrátu. Já říkám, jak potřebujete zaplatit zdravotní, tak jsem pro vás Čech, jako Čech musím zaplatit zdravotní pojištění, jsem povinen. Jako Čech zaplatit toto, ale pak protože si třeba pronajmu stánek, tak ze mě děláte Araba. To oni to hážou jak chtějí jo. Jestli máte něco zaplatit státu, tak jste český občan, ale když chcete něco vy od státu, tak jste pro ně cizinec. To je tady ten největší problém.

Kdy se to stalo?

To bylo v roce devadesát tři. To jsem právě podnikal ne zelném trhu, ale to je jeden z mnoha případů. To je, těch případů je strašně moc. Požádáte na magistrát na obchod, jo že maj třeba někde v centru obchody, chcete to pronajmout a samozřejmě že vám to nedají jako Arabovi a dají to Čechovi. Dokud to nepodplatíte teda jo, ale jako normální cestou vyberou Čecha a nevyberou vás. Říkám, vyberou vás akorát jestli dlužíte něco státu, nebo máte něco zaplatit. Tak to jste Čech, to jste Čech a jste povinen zaplatit.

Je to třeba v Německu jinak?

V Německu ne. Podle toho co jsme viděli v Německu, třeba, co jsme se bavili s kolegy nebo se známými v Německu, tak je to úplně jiný. Právě naopak, oni pomůžou těm cizincům víc, než Němcům.

Je to obráceně?

Je to obráceně. V Belgii, ve Švédsku, v Norsku, to je všechno obráceně. To oni právě pomáhají, shání jim bydlení, učí je. Každý cizinec, kterej je třeba v Norsku například, tak musí se učit norský jazyk, norský jazyk. Takže on je povinen chodit na kurzy, teď mu vyberou v čem je dobřej, co chce dělat. Například má rád auta jo, tak ho nechají vyučit jako automechanika. Má rád elektriku, tak ho vyučí jako elektrikáře. Rozumíte, oni mu dají já nevím deset oborů, aby si z toho vybral a aby se naučil žít v té společnosti. A né mu to jako zakazovat, né zakazovat, ale nedat mu tu možnost. Jak mu nedají tu možnost, tak to je úplně špatný, protože on bude hledat zase jiný způsob, jiné živobytí. A to znamená, že bude dělat buď podvody, nebo bude krást, nebo cokoliv jinýho. Tohle je špatný, oni tam nemají problémy právě proto, že oni musí tam mít co dělat, musí chodit na kursy. Jak je, má už nějaký papír, nebo diplom, že je vyučený stolař, nebo automechanik, nebo elektrikář, tak ho zaměstnají a musí chodit do práce. A to je právě to dobrý v tom. To je dobrá věc, protože jako oni ho drží, tam.

K setkání s panem C.E. došlo v modlitebně jednoho z pražských islámských center. Zpočátku projevil mírné rozpaky když se dozvěděl, že celý rozhovor bude zaznamenán na diktafon. Po ubezpečení o anonymitě a poučení jakým způsobem bude se získanými daty nakládáno, však s použitím záznamového zařízení bez námitek souhlasil.

Kolik je vám let a jaké je vaše vzdělání?

Je mi třicet osm let a studoval jsem tu IT, informační technologie na ČVUT, před několika lety. Pak jsem začal v Čechách investovat, měl jsem jako firmu. Nechtěl jsem domů, mě se tady líbilo a za druhé tam mám vážné jako rodinné problémy kvůli tomu, že prostě jsem tady změnil náboženství a oni to považují za velký hřích, čistě jako rodina. Rád bych tady zůstal. Samozřejmě doma je doma, ale já neuznávám hranice mezi státy, rád bych jezdil tam a sem, tam a sem, nebo kamkoliv. Cítím jako že tady mám rodinu a přátele a s nimi jazyk jako nehraje roli, možná na začátku ano, ale potom to člověk nějak zvládne částečně, ten cizí jazyk. Dokonce ani necítím s češtinou že je to jako nějaká prostě cizí - cizí jako někdy ano, člověk cítí, že chce něco říct ale nemůže. To ale není důvod k tomu, abych to opustil, utíkal odsud, nebo považoval tu společnost kde teď žiju, je to tu stejné jak doma. I když co se týče islámu tak tady nerad bych jako bydlel, je tu hodně věcí mezi kulturami, pozitivních i negativních věcí.

Když jste sem přijel, měl jste tu nějaké známé, kontakty, kamarády? Na koho jste se obrátil?

Když jsem přišel měl jsem tam, když jsme se potkali s kamarády pocit, že nás ohrožovali na životě. Chtěl jsem jenom ukončit studium a rychle domů. Protože já jsem utíkal z toho, nebo jako jsem byl doma třikrát, potřetí už se ale jako informovali a otočili by mě jako v cizině. Když jsem byl zpátky doma tak oni mě informovali, že jsem byl jako třeba v mešitě.

Proč s tím mají takové problémy?

Tam mají takovou tradici oni nejsou věřící a mají kulturu skoro jako je tady česká. Prostě nemají, jako nebojí se nikoho, žijou jak chtějí, mají tradice, respektují tradice a ty tradice berou jako Boha. Ta tradice je informuje co je dobré, nebo si podle ní myslí co dobré. Každý kdo konvertuje k islámu, hlavně k islámu se cítí – nevím nemůžu to vysvětlit. V takové situaci člověk nemůže nic dělat, jako muslima ho zabijou. Nejsem jediný, nejsem jediný, jsou tam jako lidi kteří konvertují. Dokonce jsem tady slyšel že,.. to bylo pár měsíců zabili jednu ženu, když si vzala muslima z Damašku. Tak oni ji jako chytli, vzali doma na náměstí – příbuzný a začali všichni kolem ní nohama, rukama a kameny a byla zabita. A vláda nemůže nic udělat.

V jaké to je oblasti?

Ne to je dole, my jsme jako ti Drúzové. Drúzové jsou v Sýrii, jsou v Libanonu v Izraeli. Zeptejte se jako v Izraeli, že tam jako ohrožují civilisty, protože oni jsou Arabové – že mluví jako arabsky a jsou proti Palestině i když oni jsou Palestinci. Tady jsme jenom pár lidí, jako čtyři lidi nebo takhle. Tady se to bere jako soukromá věc, jako řeči ano – každý do toho sáhne, ale nemohou mě ovlivnit prostě. Někdo má jako přátele, příbuzný ten rod kolem a vezmu to jako, říká se čest rodiny. Tam když člověk je sám, tak jako nemůže stát, nemůže mezi ostatní lidi, nemůže nic. Tam je ta čest, cítí to jako velký hřích, jako že na ně člověk kašle. Oni to berou jako víru.

Jak to, že jste k tomu přišel až tady v Čechách, k náboženství?

To je zajímavý, já jsem žil tam skoro osmnáct let, ale to bylo prostě dětství. Když mi bylo jako osmnáct a dvacet a když jsem tady chodil na universitu a potkal jako přátele, začalo mě zajímat co to je, co mě nutí jako přemýšlet a věděl jsem že ty názory nepochází ze mě. Když jsem se ptal jednoho Araba co to znamená tak mi řekl, že to je to nejlepší. Já jsem začal přemýšlet proč mi to řekl, nic mi to nedávalo. Řekl jsem si co když náhodou jako jsem chybný.

Nejdřív jsem si říkal že já nežiji správně, že ty názory co mám, musím to studovat jako proč se mi líbí to a jestli je to dobře. Tak jsem začal nějak hledat a potom někteří chtěli abych byl jako muslim, někteří křesťan a někteří ateista. A tam jako, protože všichni, nikdo tam neměl rodinu a všichni jsme byli jako přátelé, bydleli v jedné budově, tykali jsme si a to bylo jako důležité pro mě. Nejde o jazyk, nejde o kulturu, ale o spojení v životě, o spojení se všemi, i když považuji někoho že je to cokoliv. Může slyšet o mě cokoliv, musím plánovat, abych se sešel se všemi lidmi. To je síla proroka abych to v sobě našel.

Myslíte tedy, že můžete říct že tady máte v mešitě víc známých, lepší rodinu než máte doma?

Tady nebyla mešita, v Teplicích nebyla mešita tam byli jako někteří lidi jako se modlili. Ale tam nebylo vyznání jako mešita. Tam sem necítil islám jako, naopak, úplně naopak. Začali jsme o tom jako hovořit, o náboženství o straně, protože strana, to je taky víra. Když někdo řekne že je komunista, nebo socialista, tak to je víra. Někdo řekne – mám tradice, respektuji tradice, to je taky víra. Nevíra je taky víra, když někdo říká – nevěřím ničemu i to je víra, prostě má nějaký princip.

Každý člověk když je čistý tak určitě má nějakou víru, ale otázka je kde, otázka je jestli on vlastní názor, nebo nevlastní. Dítě, když se ho zeptám na cokoliv tak odpoví rychle, dokonce některé odpoví velmi jako, velmi dobře. Ale poznáte že to není jeho, jeho prostě názor. On to má do rodiny, z televize, on o tom nepřemýšlel. Ne že by měl něco přečteného a začal porovnávat informace, nebo takhle. Že by pak řekl jeho názor, on prostě automaticky. Tak žijou někteří jak jsem žil já do dvaceti, jednadvaceti let, tak si žijou. Já jsem tady teprve zjistil, že to co já mám v hlavě, ty informace za prvé nemusí být jako správný i když se mi jako líbí. Za druhé že to nejsem já. Jako musím přecíst, musím studovat, musím se stýkat s hodně lidmi, tady doopravdy jako vlastní názor. A oni respektují maminku, respektují tatínka, respektujou tradice, televizi, náš stát, nevím co. Ale prosím vás omlouvám se, nemusím vám říct maminko respektuji vás pokud jde o víru.

Můžete se vrátit zpátky do Sýrie, nebo ne?

Můžu, jako můžu, jenom kromě toho, že prostě naši lidi tam tlačí na mě. Pokud tohle zacelím něčím, nebo – ted'ko nemůžu ani nechci tam.

Vidíte rozdíl mezi Syřany kteří tady jsou dlouho a těmi co přichází ted'? Mladou a starší generací.

Samozřejmě, to je kdekoliv. I v Čechách to je cítit a někdy je to cítit, když prostě jde o respektování a tak.

Jako Syřani kteří nevěří, nechodí do mešity, nemodlí se?

Všichni Syřani, všichni to je pravidlo, věří. Oni jim usnadnili cestu sem, aby byli nevěřící. Jo, to je u nás skrytý zákon. Oni jako vyberou. Oni mě nechali přijet sem kvůli tomu, že jsem Drúz, kdyby o mě tam věděli že jsem muslim, tak by mě sem nepustili. Ale to nikomu neříkejte. To je prostě diktátorský systém a oni tam prostě podporují nevěřící, podle toho vybírají. Já měl šanci se sem dostat kvůli tomu že vypadám jako Drúz, jsem tam doma i když jsem jako měl v sobě už něco. Věřil jsem v Alláha i dřív, ale ne jako islám, nebo modlit se, nebo chodit do mešity. Já tam měl dokonce kamaráda z muslimských, jako. Ale prostě jsem neměl rád ty muslimy. Až tady jsem začal, já dřív neměl žádnýho kamaráda. Nejenom já, ale celá rodina, ti Drúzové cítili něco proti muslimům. Jak to začalo nevím a až tady mě začalo zajímat proč. Tam mi ani nepřišlo, abych nad tím přemýšlel. Jo, nebyly důvody, nemám je rád, protože mám tisíc slov jako říct proč. Tam jsem měl jakoby názor proti nim, ale tady jsem začal přemýšlet. Potkal jsem tu některý a zjistil jsem že jsou normální jako, že jsou jak lidi tam. Naše vláda nebere lidi stejně.

Existuje v Čechách něco, kde by se scházeli lidé kteří jsou v Sýrii pro režim?

Ted'ko už je to jiný, protože on zemřel ten diktátor a ted'ko už je to trochu jinak. Nebo musí to být trochu jinak, protože naše situace je tlačena z vnějšku, z Ameriky a kvůli Iráku a takhle. Jako museli se trochu s nimi sprátelit, je to prostě takový politický přátelství.

Měli jste třeba dříve strach z baasistů v Praze?

Víte jako strach, ten pojem, já jsem taky měl strach. Když jsem sem přišel, já jsem taky měl strach, ale ten strach, ten byl jako zevnitř. Kvůli informacím, třeba tam doma jsem se nemohl přiblížit k žádné mešitě, měl jsem vítr trochu. Ted' si říkám z čeho jako, z čeho? Kdo mě jako do hlavy vlastně dal ten strach? Ten strach byl jako zevnitř, nebylo to že něco z venku tlačí mě, jo, ale jako informace. Stejně jako když jsem doma, když je světlo, tak se cítím dobře, když světlo prostě zhasne, tak cítím takový strach. Odkud ten strach přišel? Takový byl ten můj strach. Jo to je jako často strach. Tohle musíme vyřešit dříve než strach jako cítíme, měl bych být informován, vědět proč mám ten strach. Ted' já mám strach prostě se vracet, když jako naše rodina prostě může mě fyzicky ublížit, kdyby jako měli jenom řeči, to mě nevádí, ale kdyby mě jako ublížili, nebo zabili, jo to je jako, to je fyzický strach. To je užitečný strach, ten strach protože to je že kdybych šel tam, tak by mě zabili. Tak tady z toho bych měl mít strach, ale vidím ten strach, jeho velikou část jako že není faktická a za to bych chtěl poděkovat vzdělání. Ne vzdělání jako ve škole, kde se učím věci které se někdy netýkají života. Já chci v životě praxi, která je taky škola. Proto beru lidi, kteří vzali tu mešitu jako velkou věc, kniha je síla jako, ale musí to být i mezi lidmi.

Existuje mezi Syřany vzájemná pomoc, když někoho potkáte? Proto že jste ze Sýrie?

Já to necítím, já cítím že jsem muslim. Cítím že jsem muslim a žiju jako muslim. Jestli je někdo ze Sýrie, nebo z Česka, jako vidím lidi jako dva druhy. Vím že tenhle je ze Sýrie, ten z Jemenu a ten z Česka, ale vidím dva druhy lidí a to jsou srdce, bílý srdce, nebo černý. Ted' je hodně věcí, když někdo třeba zabije někoho jiného k tomu nenajdu vysvětlení, koukám se na něj jako že on je černé srdce. Takhle celý život on má jako, on takhle žije, tak to chce. To může být Arab, může být Čech, může být Američan, může být kdokoliv. Jestli je možné že jsme jeho rodina tak jestli takový jako objekt je někde, v Česku nebo v Americe, jo, já jsem daleko od něho. Mě nezajímá jestli on jako je můj bratr, nebo tatínek, nebo příbuzný. Stejně když jako žiju s ním a on by mi ublížil a ted' jsem v Česku a najdu někoho, kdo má stejný srdce jak já a to je můj bratr, i když on jako se narodil tady a mluví česky a já arabsky jo, měli bychom se stýkat. Jenom dívat se, ne na rasy, ne na rody, ne na jazyky a to jsem našel v islámu. V islámu všichni lidi, jsou si rovni.

Když ještě odhlédneme od náboženství, připadáte si trochu jako Čech, myslíte v češtině?

Nepřemýšlím nad tím, jak mám vypadat. Jako to co jsem měl doma, tak ten život se mi zrušil. Já chci tam i tam. Přátelé jsou tam, i tady. Ted' když se tady ožením a budu mít děti, jak mám uvažovat, jak mám brát jako kde chci rodinu?

Myslíte že budou líp vychované tady v té společnosti, než by byli třeba doma? Když by chodili v Čechách do školy?

Tady třeba ve společnosti může existovat, nebo v každé společnosti kdekoliv existují ty srdce, bílý a černý. Tady je jenom nějaká kultura, kultura vím že jako nemůže být stejná kultura, každá kultura má nějaká negativa a má pozitiva. Tady vidím, že některé věci jsou negativní podle mě. Podle mě vím, že je to chybná věc, rád bych vysvětlil jako lidem, že to není správné. Neměli bychom to dělat, ted' kdyby jako někdo jako tady třeba, pije se alkohol u nás se taky pije. Tam vědí, že to je špatné a tady vědí že to je špatné. Lidi mají tradice, stejně jak u nás mají tradice v něčem jiném. Třeba ti Drúzové mají tradice, taky se pije jako alkohol tam, ale oni respektují jejich zvyky, jejich tradice. Tam stejně ti lidi jako respektují alkohol, protože už jsou na to zvyklí. Protože jde o tradice. Kdybyste se někoho ptal, tak by vám jako hodně lidí řeklo, no neměl bych. Nebo vím, že je to škodlivé, nebo alespoň nějaké

množství musím jako. Teď třeba policie kontroluje řidiče, kdo pije alkohol a kdo nepije, jako cítí že ten alkohol jako mění.., v Americe ho chtěli zakázat. Hodně lidí bylo ve vězení, měli zkušenost asi dvacet let, ale aby zakázali alkohol úplně, nemohli.

Vidíte to jako vaši cestu, zůstat tady a...

Prosím vás tohle tady a tam, to mě moc nezajímá, co znamená tady a co znamená tam? Já jsem teď tady, ale pokud bych mohl tam, jdu rovnou tam a proč bych byl tam, pokud se tady cítím jako lépe?

Jsou to tradice lidi se cítí jako někde doma, cítí jako my – oni. Mě se taková řeč nelíbí když jako řeknu my, tak mi řekněte kdo jsou to my? A oni, kdo jsou oni? Jestli myslíte že Češi jsou oni a Arabové jsou my, tak s tím já nesouhlasím, protože mezi Araby, kteří mě vyhnali z domova a mezi Araby kteří mě chtěli zabít, tak s nimi necítím jako řešení. Měli bychom zapomenout jako na tyto hranice a na to rozdělování. Tady mám přátele a jako můžu jim dát svoje klíče, tohle nemůžu dát prostě jako v rodině u nás doma.

Minule jste říkal že se tady lidé mezi sebou neznají a v Sýrii ano..

Tady je takové negativum ve společnosti, každý žije sám, bohužel. Jako jsou tady negativa, jsou negativa. Ale já teď třeba mám firmu, já můžu se rozvíjet, u nás ne. U nás nemůžu, tam necítím že je nějaký zákon, tady jo. Tam necítím svobodu, tady svobodu cítím, tady svoboda je i když někdy do značně jako veliký míry. Jo ta svoboda to není jako zase, toto slovo musí mít ohraničení, jako ta svoboda. Když já žiju s někým, tak moje svoboda by určité sto procent neměla být, ten druhý musí něco z toho mít. Hodně lidí tady jako říká, že chceme stoprocentní svobodu a neradi bychom jako nadřazený systém nebo co, ale oni viní systém. Já mám rád svobodu, ale musí mít nějaké jako ohraničení. Teď třeba souseď má svůj dům a já nemůžu tam prostě jakoby vniknout...

Musí být pravidla..

Pravidla jsou důležitý, teď je otázka kdo nakreslil ta pravidla? Kdo? Co člověk vymyslí, vymyslí, z toho taky to zakládám a dokazuju věci. Jsou zakázané a povolené věci a ten systém, podle čeho chceme jako žít. Podle jednoho systému můžeme žít jako horší než zvířata. Ta mají systém, ne že přemýšlí a to co Alláh a Bůh jim dal v sobě. Oni v sobě mají skrytý systém podle kterého vědí co mají dělat a tahle cesta, to jim jako stvořitel dal. Alláh jim dal plán a oni to respektují, jo oni jako jedou podle toho plánu a lidem ten plánek dal Alláh jako knihu. A jestli následuje tu knihu, tady je Alláh ta víra jestli ano nebo ne, zvířata nemají víru, nemají důvěru, člověk má tu důvěru a to je jediné rozlišení mezi člověkem a zvířetem. Nejde o to jestli že zvířata nemá mysl, nebo nemá pocity, nebo mozek. Jediný rozdíl je že člověk má naději, zvířata ne. Teď mám na výběr jestli respektuju prostě učení Alláha, nebo nerespektuju, jediný co je v nás, že když mě stvořil, tak to co vidí, to je malá část. Ale kdyby mě stvořil, tak mi musí objasnit plán stvoření. Alláh nestvořil ničeho zbytečně, když se podíváte do vesmíru od atomu po galaxie. Jak mám jako myslet na toho Boha, že mu nevěřím? Že mě stvořil zbytečně? Že se mnou není? Že by mi neposlal knihu? Nechal by mě dělat cokoliv?

Myslíte že byste našel Boha, kdyby jste zůstal doma?

Když je člověk daleko od rodiny, začne jako přemýšlet víc než když je doma. Protože ten důvod je rodina a za druhé, že je daleko...

Pan **S.R.** je nejmladším z respondentů a rozhovor s ním se uskutečnil v jedné z kaváren v centru Prahy. Z důvodů přirozenější komunikace jsme si krátce po vzájemném představení začali tykat. Jeho přístup byl jako u většiny respondentů velmi vstřícný a jeho výpovědi, v některých ohledech mnohem otevřenější než u některých starších respondentů.

Vím že studuješ a rád bych se proto zeptal co studuješ a kolik ti je let?

Takže, v srpnu mi bude dvacet jedna a momentálně jsem v prváku na první lékařské fakultě. Jinak mým cílem je, že po vystudování chci být zubař, konkrétně stomatochirurg. Takže já jsem teď bohužel na všeobecném lékařství protože jsem neměl dostatečný počet bodů na toho zubaře a hlavně brali málo lidí, takže to je druhá věc a takže musím znovu udělat přijímačky. Jako v podstatě budu opakovat rok, ale řekněme že když budu mít zkoušky za sebou tak těch sedmdesát procent, nebo osmdesát procent mi uznají, takže ten jeden rok bude taková jenom – procházka. Jinak v podstatě, že bych se rozhodl pro tuhle školu jen tak, sám od sebe, tak jako upřímně mě jeto jedno, co bych dělal jo. Já mám spíš hlavu na přírodní vědy, takže třeba na práva bych moc nechtěl jo, nějaký humanitní studia taky moc ne, ani ta bohemistika, filda, to ne. Mě lákají ty přírodní vědy, takže jsem chtěl na farmacii, to je v Hradci, dělá se to pět let, je to možná ještě těžší než ta medicína, protože je tam hrozně těžká chemie. Nakonec jsme se rozhodli pro tu zubařinu, protože to není ani přímo medína, jo ani přímo prostě jeden samotnej obor a není to až tolik náročný. Zubařů je málo v republice, tak .... Problém je v tom že oni berou málo lidí, což je upřímně řečeno hodně blbý.

Málo křesel?

No, jako padesát křesel, já bych to udělal tak, že bych jich vzal víc a na těch křeslech by se střídalo víc lidí, ale když holt oni nemají zájem, tak já je nutit nebudu..

Navíc za těch pět let co je ta zubařina pochybuji o tom, že padesát lidí vyjde, někteří se rozhodnou že prostě chtějí dělat něco jiného, jo známe tady tu společnost takže jako..

Nebo ty lidi se rozhodnou, nebo třeba neudělají zkoušky jo i když nejsou až tak náročný.

Mohl by jsi mi od začátku vyprávět tvůj příběh, kde jsi se narodil, jak jsi se dostal do Čech, ke studiu, jak to s tebou vlastně je?

Takhle, já jsem se narodil v Sýrii, narodil jsem se v Sýrii, ale to bylo potom, co máma a táta žili v Alžírsku. Táta tam pracoval, ale už nevím přesně, asi dva roky – nevím přesně kolik. A pak jela do Sýrie mě odrodit, tam jsem žil do svých pěti let a hlavně, já jsem spíš žil mezi Libanonem a Sýrií, protože táta žije většinu života v Libanonu. Takže jsem cestoval tam odsud sám, takže jako dětství bylo takový zajímavý. Já jsem třeba byl takovej zvláštní v rodině, protože jsem byl hroznej blondák já měl úplně zlatý vlasy, což je v Sýrii hodně netypický. Od svých pěti let jsme se s mámou uchýlili do Čech a táta už tady pracoval, už měl vystudováno a hlavně táta dostal, když byl ještě totalitní režim, za komunistů, tak ho taky nedávali každému – občanství, takže on ho dostal až po tom rozpadu. Když jsme přijeli sem, tak to mi bylo pět let a svého tátu jsem pět let neviděl, takže to pro mě bylo něco úplně nového a musel jsem se zapojit do nového života. Člověk když je malej, tak ale zase rychleji adaptuje, než když je starší.

Tak jsem začal chodit do školky, postupně jsem se začal zlepšovat v jazyce. Do školky jsem chodil dva roky a nastoupil jsem na základní školu v sedmi, takže v podstatě jsem už.. ..tam samozřejmě byl problém na tý základce, jelikož máma – ta čeština prostě, nic moc. Nešla na nějaký kurzy a takový prostě, ta se učila čistě že já jsem se učil česky, anebo tím, že jsem si začal tahat domů úkoly a začali jsme je společně dělat. Takže jsme to museli dohromady dát. Třeba můj brácha teď když mu něco vysvětluju česky aby to pochopil a třeba i arabsky aby to víc pochopil a už je hotovej. Za to já jsem to musel jako, jsem se víc v tom musel hrabat a základní školu jsem odvedl dost slušně, za těch devět let, co jsem měl

vysvědčení, tak nejhorší známka byla dvojka. Od šesté třídy to se táhlo vyznamenání každé rok. Hlavně máma mě hrozně drtila do toho učení, víc než táta.

Ty jsi teda všechny známé asi získal tady?

No jako ty přátele, ale jako upřímně, abych řek pravdu jsem chodil do školy od svých sedmi až přes gympl a do té doby jsem poznal jsem pár Arabů, opravdu pár. Se kterým se sejdou párkrát, řeknu mu ahoj a víc ne. A teď co jsem nastoupil na vejšku tak jsem jich poznal víc, protože sem přijeli a jsou tu většinou na stáži a tak. Ale za tu celou dobu jsem se kamarádil s Čechama, pouze. Vesměs, z devadesáti devíti procent Češi, moji kamarádi a tak. Jinak příbuzný a známý v Čechách nemáme, ty máme nejvíc v Německu. Takže jsme i čas od času jeli do Německa jako rodina. Mám tam třeba strejdy, mám spoustu strejdů třeba v Berlíně, mám jednoho nedaleko Lubecku nedaleko Hamburku, druhé je nedaleko Mnichova v Bavorských Alpách, takže jako víc těch v Německu. V Čechách jsme v podstatě jenom jakoby naše rodina, familie, jenom my. Jinak pak máme jako přátele, klasický přátele. Jinak hlavně u nás, v arabských zemích jsme postaveni samozřejmě trošku na jiných přátelstvích než tady. Hrajou tu roli tradice a podobně. U nás prostě hodně na to dáváme na ty tradice a tak, hlavně taky většina Syřanů co tu žije, tak má za manželku většinou Češku. Opravdu jen někdo se najde – pár lidí, kdo má Arabku, nebo Syřanku. Ale jako, samý Češi no. Protože většinou ti lidi tady přijeli s tím, že jdou studovat a pak pojedou zpátky, ale pak se jim tady začalo líbit a než člověk stačil mrknout tak už jsou ženatý. Já když jsem sem přijel tak jsem byl celou dobu vychováván v Čechách, ale jsem vychován na tom, že se přizpůsobím té společnosti a nezapomenu své tradice. Já jedu souběžně.

Existuje v Praze nějaká Syrská komunita?

No jako měla by být jedna, v uvozovkách, kolem ambasády, ale upřímně ta komunita není tak pevná jo. Není pevná.

Ale scházejí se?

Opravdu pár lidí, jo. Ta komunita tu není pevná jako v jiných zemích. Byl tu jeden známý a ten pracoval na Syrské ambasádě, byl jako novinář a on nám prostě říkal že byl nějakou dobu na Kypru a říkal že tam je Syrská komunita pevnější, že se ti lidi častěji schází. Tady je ta komunita velice jakoby rozházená. Takhle, ti lidi co se sem dostali, ti Syřani, dost z nich nejsou dobrý lidi jo a to je problém. Většinou prováděli nějaké podvody, když třeba začali dva Syřani na něčem spolupracovat tak jeden začal podvádět druhého a tím ta komunikace praskla. Samozřejmě jsou tady dobrý lidi, to neříkám, jsou tady i vzdělaní, kvalitní lékaři, vynikající lékaři dokonce, ale není to tady pevný, tady se dostali špatný lidi na špatný místo. To není tím že v podstatě, že to nejde tady v Čechách, to ne. Kdyby tady byla řekněme komunita co žije na Kypru a přijela by sem, tak by držela, ti lidi jsou fajn, drží pohromadě, ale tady co přijeli sem tak moc ne jo. Třeba v Německu je ta komunita silnější, je tam taky větší množství Arabů a konkrétně muslimů. Tady v podstatě, že oni se moc nehlásí ke své ambasádě dá se říci jo, protože já nevím jestli znáš jaká je situace v Sýrii, tam máme režim a podle toho taky vyplývá že většina lidí jsou zde jako politický uprchlíci řekněme.

V Německu nejsou?

Jako samozřejmě jsou, určitě se najdou, ale jsou tam i ti normální, co se vystěhovali klasicky. Tady taky, ale tady je víc těch, co do Sýrie jako nesmí. Teď jak se postupně mění situace, tak některým už dávají svolení aby tam jeli. Ale fakt je to všechno postupný a upřímně ta situace v celý té oblasti dneska to je nevyzpytatelný. Každý den se něco děje a ani člověk neví co bude zítra.

Co ty si vlastně myslíš o ambasádě, režimu nebo..

Takhle.

Můžeš jezdit do Sýrie?

No teď už vlastně ani moc ne, protože jsem tam měl nastoupit na vojnu a jelikož jsem a ani nepodal žádný papíry že studuju. Kdybych podal papíry že studuju, tak by mi to odložili,

já tam z časových důvodů nejel. Mám české občanství a podle syrského zákona můžu mít dvě občanství, oni si v podstatě na mě dávají právo, abych si odbyl vojnu. Máma teď možná pojedou do Sýrie, pojedou sama s bratrem a zkusí že nějak podáme ty papíry že jsem opravdu studoval a možná se to vyřeší. V tomhle je Sýrie celkem loajální, že tě prostě pokud studuješ nechá jo, dál studuj, ale potom co dostuduješ si odbij vojnu, anebo při tý vojně můžeš studovat. Musíme brát v potaz, že Sýrie je v situaci, že jako historicky je ve velice dobrý lokalitě a řekněme za osmanské říše byla obrovským centrem vzdělání a všeho. Patřila mezi nejbohatší země, jako patřila mezi velice bohaté země. Ať mluvíme o majetkové stránce i kvalitě jako vzdělanců, v podstatě když je Syřan v jakékoliv arabské zemi, tak ho jako mají rádi jo, protože vždycky ta Sýrie byla prostě oblíbená sama o sobě. Jak ale přišel totalitní režim, tak se to změnilo. Hlavně potom, co ta syrská vojska vstoupila do Libanonu a zůstala tam několik let. Takže teda tady třeba vznikla agrese vůči Syřanům ze strany Libanonců. Ale v jiných zemích už tohle nenajdete, málo...

Abych se vrátil k té otázce, takhle, ten režim mi určitě vadí z jednoho hlediska. Když máte volby a my jsme presidentská republika, tak máte jednoho kandidáta, který dostane devadesát osm procent. Jó tohle kdyby byl Karel IV, tak to pochopím, ale není to Karel IV jo, to uznejme, není možný aby tam byl třicet let prezidentem. A taky nejde aby poté se jeho syn ujal vlády, nejsme království. Tady musí být něco jako volby, kde jsou kandidáti, kteří prostě těm lidem řeknou co chtějí dělat. To u nás vlastně neplatí, už několik let. Druhá věc je, že v podstatě jako svoboda slova neexistuje. Tady si třeba noviny párkrát šťouchnou do vlády a není problém, smí se to, ale u nás ne, u nás je hned z toho problém. Je z toho malér.

Jaký to má vliv na ty vztahy mezi Syřanama, jako těma co tu jsou oficiálně a ...

Takhle, jako všichni Syřani tohle ví a všichni Syřané taky s tím nesouhlasí, jo to je podle mě asi jediná věc, která je v jednom spojuje. Samozřejmě najdou se i ti stoupenci presidenta jo, ale já o nich nevím, takhle jako většinou ti co pracují na ambasádě musí být jakoby stoupenci, i když ho nemají rádi, musí to dělat navenek. Pak jsou opravdu ti co ho mají rádi, protože on hlavně pochází z menší komunity v Sýrii. U nás máš buď křesťanskou, sunitskou, je tam šíitská a i ta je menšina ve který je právě on ten Assad. Ta jeho menšina je velice malá a právě ta ovládá veškerý děj v Sýrii. To je ten problém jo, je to malá skupina, nejvíc je sunitů, ale třeba na ambasádách když najdeš nějakého sunitu tak to je málo. Najdeš tam hodně křesťanů, najdeš tam právě ty jeho stoupence. Prostě ty místa si získá a vede ta jejich komunita. Třeba bezpečnostní služba – všechno oni. A bezpečnostní služba to je, u nás když člověk řekne bezpečnostní služba, tak člověk má husí kůži a moc už se mu nechce mluvit jako jo. Takže ..

Mají své prsty i tady?

Tady ne, jako tak dlouhé prsty nemají, jako v Sýrii. Když byla Syrská vojska v Libanonu tak taky jo, kde ta Sýrie vládla tak jo. Tady v Čechách těžko. Jo, Česko – Syrský vztahy nejsou na zas až takový úrovni jako řekněme Česko – Německý.

Můžou někoho poslat domů třeba?

Tady těžko, protože tady právě lidi v cizině, na ty ta Syrská vláda nemůže. Ty lidi už mají občanství té země, takže už v podstatě jsou chráněni tou zemí. Já, protože mám české občanství, tak jsem chráněn Českou Republikou. Takže i kdybych já něco udělal, i když to nedělám, tak že by přišli za mnou a tys něco řek, tak pojd', to ne. To nejde, ani když byl Irák tehdy, tak to taky nešlo, až tak dlouhý prsty dá se říct oni nemají, protože ví kde mají svoje hranice. Že by se až tak šťouchali do západní Evropy, nebo do Ameriky, to oni se nemůžou dovolit. To by hned proti nim byly nějaký sankce a tak. Oni si radši dávají něco stranou.

Jsou tady političtí uprchlíci, ze Sýrie?

Určitě se tady nějaký najdou jako jo, ale – jednoho bych znal. Ten byl dokonce ministrem dopravy v Sýrii a teď je jakoby v opozici, jako že nadává a dělá opozici. Ale upřímně takhle jako že to nejenom tady, ale v Německu v Belgii, ve Španělsku třeba

momentálně bratr toho, co zemřel – al Assada, jeho bratr žije ve Španělsku a má obrovský jmění a ten je jakoby teď v opozici proti svému jakoby synovci. Takže jako nechápu jo, takovej člověk co kdysi zabíjel lidi, vykrádal Syrské památky, které prostě – naplnil letadlo, jel do Francie, prodal to tam, vzal si svoje peníze a Syrská vláda – obyvatelstvo nic, čau, sorry. Teď je v podstatě největším magnátem ve Španělsku co se týče nemovitostí. My tu máme jednoho známého, on je z Iráku a on nám říkal že celý jih je jeho prostě, všechny hotely. Takže jako jsou tady uprchlíci, ale je pravda jakoby že volaj na dálku, ale někdy jako upřímně tohle volání nemá smysl.

Jsou bohatí, i tady jsou bohatí?

Jo, takhle jako mají peníze, nejsou na tom finančně špatně a mají jako.

Jsou tu i chudí třeba?

Syřani, takhle ...

Já třeba potkal zatím samé vysokoškoláky, vzdělané...

Tak, to je, to bylo jejich úkolem když přijeli do Evropy, vystudovat školu.

Jsou tu takoví, kteří přijeli až po revoluci, kvůli práci?

Právě že moc ne jo, ale to je z jednoho důvodu. Česká republika nemá velkou popularitu, není ve světě známá. Když řeknu Česká republika na jihu Libanonu, - kde to je, co to je? Jako řeknu, vedle Německa jo aby si možná řekli aha, něco tam je. Protože Česká republika není populární jo, není známá. Jsou hodně země kam chtějí jakoby ti, ta mladší generace. Je to Německo, Francie, Švédsko, tyto západní země jo, takový ty silnější země než Česká republika řekněme finančně. Česká republika není až zas tak populární, spíš si na to Česko člověk vzpomene když tam má někoho známého, jo, jinak vůbec.

Pomáhají třeba starší těm mladším co sem přijedou, nebo...

Jako samozřejmě mám třeba bratrance, kterej jel do Německa a tam se strejda samozřejmě ze začátku o něj musel postarat. On teď studuje dodělává si školu a přitom zároveň pracoval. Teď pracuje i na ambasádě, on je totiž Libanonec, takže pracuje na Libanonské ambasádě. V podstatě když někdo přijede, tak musíme první pomoc, samozřejmě. Zajistit bydlení do té doby než on se sám vybuduje. My né že vezmem, hele chlape tady máš co hledáš, postarej se sám o sebe jo. Tady máš svět a Honzo, do světa mazej. To ne, samozřejmě tu musí být pomoc. Proto se tomu říká rodina. Kdybych nepomohl tak jak ho mohu považovat za příbuzného, ale jako i cizím pomáháte jo, i cizím trošku pomáháte, ne že ne. Hlavně u nás to je ono, že ti lidi jsou rozumní, že si řeknou v podstatě to je rozumnej člověk jo a když uvidíme že fakt on dělá, tak proč mu ještě víc nepomoci. Vzájemná pomoc musí být, určitě, jinak by to nemělo smysl.

Co tě kromě rodiny spojuje se Sýrií?

Tak určitě jazyk. Jazyk, náboženství, mám Sýrii rád upřímně.

Jak jsi na tom s arabštinou?

Velice dobře, plynule, hůř malinko umím číst – pomaloučku. Psaní hůř jo, ale arabsky normálně mluvím plynule. Takže třeba s bráchou mluvím doma arabsky, jo češtinu vůbec nepoužíváme. Jezdil jsem do Sýrie, Sýrii mám rád. Mám jí radši než Libanon, kde mám nějaký známí, ale Sýrii mám fakt moc rád. Víc nevím, mi přijde taková, Libanon takový hodně stereotyp. Sýrie je taková, že tam je to různý. V Libanonu máte hory a hned jdete k moři jo, k pláži. Sýrie, tam máte hory, máte pláže a pak jdete do hor, pak zase jdete dolů pak jdete do poště, pak zase jdete do hor. To je jak, že je to prostě různý jo. Řekněme že prostě tohle je Sýrie, tady je ten Libanon, tady je pobřeží, tady jsou hory, klesají do pláží a tady o těch lidech se říká že jsou jako nejvíc free jo, že si žijou nejlíp, že mají nejlepší mentalitu. Říká se, díky tomu mořskému vánku. Když se jede dál, tady už je to, jak se vlévá Eufrat, tady už je to jakoby zemědělská oblast, dosti. Pak tady máme poušť, tady jsou hlavně památky, spousty památek, pak jdeme na jih a tady už je Damašek, hlavní město a tam už je ta kultura. My máme třeba známé i ve městě co se jmenuje Homs , takže tam je to i vidět v postatě...

My pocházíme z pobřeží. Mám známý z Homsu, ale jako abych řek pravdu, ten Damašek, to je něco jinýho. To je město co furt žije, to je jedna věc. Památky který jinde na světě nevidíte. Nejsou starověký, nejsou středověký ani nejsou nějak moc moderní. Slévá se tam arabská s osmanskou kulturou – tureckou, ale hlavně ta arabská.

Pěstuješ tu kulturu nějak i v Čechách, kromě rodiny?

Mám tu pár mladých nových přátel, nejsou ze Sýrie a jsou poměrně mladí – studenti. S těmi se teď trochu stýkám. Syřan je ale něco jiného než třeba Palestinec, mluvíme spolu trochu jinak a hlavně máme kapánek jiný myšlení.

Palestinci řekněme že byli menší komunita, která se neustále stěhovala, která nikdy v podstatě nezažila klid. Syrská komunita v podstatě vzkvétala, ale vzhledem k tomu, že jsme měli špatný režim, tak jsme šli hodně dozadu. Ten režim nás zastavil ve vývoji, bohužel. A to mě nejvíc štve na tom našem režimu. Kdyby tam byl diktátor, ale šel s tím obrovským vývojem jako jo, tak se to ještě vezme v potaz. Ale vzhledem k tomu, že k nám třeba v šedesátých letech jezdili z Malajsie obrovský skupiny lidí aby koukali na to, jak se vyvíjí Syrská kultura, hlavně Syrská a že se tím budou inspirovat. Ačkoliv si vezte Malajsie, kde je, to už je moderní země, už je sto let vepředu a my jsme vzadu jo, to je.. Strejda byl v Sýrii a říkal mi, že se tam hodně mění situace. Dřív tam byla normálně vyšší, střední a nízká vrstva. Ta střední vrstva ale v podstatě vymizí, protože jde do té nižší. Z nás se pomaloučku, ale jistě Egypt.

Ze které vrstvy pocházejí Syřané v Čechách?

Řekněme, najdou se i vyšší, najdou se střední. Mezi střední a nižší, ale víceméně ti střední. Ta střední jsou většinou vzdělání lidi, ale taky jejich dost i z nižší jo, že třeba ti co sem přišli studovat, tak jejich rodina v nich viděla.. byli ve špatné situaci a oni si řekli já musím dřít, abych tý rodině alespoň trochu, dostal ji trochu vejš. Abych prostě já, naše generace, pozvedl naši rodinu trochu výš. To je motivace pro ty lidi, co jezdí třeba sem studovat.

Je rozdíl mezi mladší generací a starší – Syřanů v Čechách?

Tak samozřejmě ti co přijeli po tý revoluci, tak ten zásadní rozdíl je, že každý už má jiný myšlení. Každý má jiný směr myšlení, řekněme ti starší furt mají to že vzpomínají na ten komunismus. Vzpomínají na komunismus, to mě osobně takhle přišlo. Ti moderní žijou s tím časem a já to jinak nechápu, protože.. Řekněme že ti starší trochu jdou s tím vývojem, né že jsou úplně za opicemi, ale pomalu, pomalu. Ti mladší se nakopli rychleji, jsou mladší, takže více energie a víc chtějí dělat a pracují, jsou hodně do podnikání. O Syřanech je známo, že jsou vynikající podnikatelé. Ve všem, prostě byznys to je vynikající. Tím se trochu proslavili a hlavně ti co jsou v Damašku. Vydělávají peníze a člověk ani neví jak, myslí si že prodělávají a oni naopak vydělávají. U nás v Sýrii je prostě zásada - nejdřív zákazník, pak peníze. Ne peníze a pak zákazník, to mi přijde jako v Čechách. Se zákazníkem přichází peníze. Peníze jednou přijdou, ale zákazník se může naštvat a už nepřijít zpátky, ale ty peníze utratíš, potřebuješ pravidelný příjem. To je právě ten zákazník.

Co si třeba myslíš o komunistech ty?

Takhle, já to nepamatuju, ale co znám. Já třeba od táty slyším že oni byli dobrý, byli fajn a od Čechů že to byli hrozný svině. To jsou dva rozdíly a já jsem si řekl tak, a teď si to shrneme. Řekněme že zde byl komunismus, to byl a myšlenka Karla Marxe která přišla, nebyla jenom v Čechách, to byl celý východní blok od Československa na východ. Takže se tím řídila víc než jedna země. Na této myšlence byl postaven sovětský svaz a fungoval od roku devatenáct set sedmnáct do devadesátých let, což je pěkně dlouhá doba. Takže určitě má své chyby a má své klady. Třeba za komunistů, i hodně vyprávěli rodiče, že třeba bylo miň problémů co se týče kriminality, drog, řekněme ty vnitřní problémy. Bylo tady miň vražd, to věbéčko to tady drželo pěkně jako, ale pak řekněme máme čtyřicet let aby vládla jedna strana? To je trošku na hlavu jo, to uznejme. Nebyly tu demokratické volby. Možná se Československo trošku nadechlo během pražského jara, ale to je..

Je třeba rozdíl mezi těmi co se tu narodili a těmi co sem přišli?

Určitě, jako, ono dá se říct že já jsem se tady jako narodil..

Jasně, tak ne narodili, ale řekněme vychodili základní školu..

Jasně, takže z jazykového hlediska jsou na tom líp. S tím českým prostředím líp splývají. Dost, vzali si víc z toho českého prostředí a samozřejmě nezapomněli na ty své tradice. Druhá věc je ta, že ti lidi, jak jdou tím moderním světem počítačů a moderních telefonů a co já vím co, tak už mají jiný pohled na svět než třeba ti starší. Ti mladší jsou hodně zbrklí, velice a třeba ti starší že jsou jako víc pomaloučku, pomaloučku. Ale někdy i to rychle potřebujeme jako uznejme jo. Tak jako starší mají zkušenosti, mladší mají energii, to je jediné aby se tyhle věci dali dohromady a z Česka máme obrovskou syrskou komunitu.

Kolik Syřanů tu je?

Nemám představu, ale snad do tisícovky se vejde, možná i do pěti set. Já to tak neodhadnu protože jsou hodně lidi roztráštěni po Čechách, většina z nich v Praze, ale nemám opravdu šajnu. Nemůžu říct že ta Syrská komunita je, jakoby máte třeba ty romský komunity že choděj do tý svý skupiny. Že jsme jako ta skupina – gheto, nebo jak se to jmenuje já nevím jo. Jak mají ty romský komunity tak jako, že tam jsou u nich zapsaný, tak to tak u nás není. A i kdyby se dali dohromady tak obrovskou sílu by to nedalo, tak jako v Německu, to je úplně jiná kategorie.

Jsi věřící?

Muslim, Sunit, tak v Sýrii je málo šíitů. Najdou se, ale je jich míň třeba než v Libanonu, tam je ta komunita větší.

Chodíš do mešity?

No ted' to z časových důvodů moc nejde, protože ta škola zabírá hodně času, ale když jsem chodil na střední, tak jsem chodil každý víkend. V pátek jsem chodil brzo ze školy, tak jsem tam chodil. Tak já ji mám vedle domu, bydlíme na Černém mostě, tak není problém. Mám tu spousty kamarádů, kteří chodí taky do mešity. Jsem klasický muslim, věřím v Boha, uznávám pět pilířů islámu a věřím každému slovu co je napsané k koránu. Třeba držím půst – ramadán, už od devíti let. Ten půst je ze začátku těžkej, ale pak se to zlepšuje, ke konci toho měsíce už to člověk ani necítí, protože ten žaludek mu pěkně splaskne. Je to dobrý druh hubnutí no. Horší je to pro ty kuřáky, kteří jsou třeba nervózní jo.

Jak to je s těmi mladými co sem jezdí, jsou spíš věřící, nebo spíš nevěřící?

Představme si že přijede mladý Syřan který žije v Sýrii a přijede na návštěvu jo. Tak to je úplně něco jiného jo, i když třeba u nás je větší volnost. Třeba přijede a vidí úplně rozdíl než u nás v Sýrii. U nás je to hodně konzervativní, ta společnost sama o sobě. Tady přijede v létě a vidí holky v bikinách jo a z toho mu úplně hlava šílí jako. Tak se nás ptá jak to tady jako jde. Já mu říkám, tak si všimni, ty jdeš po ulici a vidíš jak nějaký Čech, chlap okoukává nějakou ženskou? Ne, protože pro něj už je to normální, ale třeba kdyby přišla některá zahalená, tak to on by koukal, je to netypický, to samý kdyby Češka jela k nám do Sýrie. Taky by všichni chlapi koukali, protože je to nezvyklý. To je přirozená věc. I když ta Sýrie samozřejmě tady z toho hlediska je to tam trochu volnější a ta konzervativnost je brána rozumově. Ne třeba jako v Iránu, to nepřipadá v úvahu, to .. – Sýrie tady v té věci jako jde s časem a je moderní. Vždycky byla. Řekněme i ten Libanon, tam je to trochu ještě volnější, kvůli tomu, že tam je větší množství křesťanů, větší křesťanská komunita.

Do jaké míry se považuješ za Syřana a do jaké za Čecha?

Nevím no, tak z padesáti procent, protože už tady žiju šestnáct let hele a už je to doba. Už se to na člověku ukáže.

Chtěl by ses vrátit do Sýrie?

Do Sýrie už těžko, to bych musel začít od znova. Hele v Sýrii, kdybych možná ke konci života, jako starej chlap – řeknu si hele, pojedu do Sýrie, tam zemřu a je to. Ale zatím jsem

mladej, život před sebou a jelikož mám český občanství, tak mám víc otevřených dveří, než kdybych měl syrský. Nebo jen syrské pas že jo.

Máš holku?

No hele, to bych nezveřejňoval, fakt že ne. No měl jsem jo, ale nějak teď na ty ženské nemám čas, teď možná se dám dohromady s jednou se kterou jsem kdysi chodil. Ona hlavně ani není Češka, ona je z Venezuely.

Kde by jsi hledal partnerku? Záleží ti na tom kde?

Určitě, hlavně by mě zajímalo, jaká je. To je jedna věc, jaká je, určitě by mě zajímalo jestli je taky trochu konzervativní. To je důležitý, aby to nebyla holka hodně jako do světa, to zrovna nemusím. Prostě aby to byla rozumná holka, která ví přesně co chce. Prostě, řekne si to, to, to, má jasno. Vzdělání taky hraje roli, protože víš, na jaký úrovni se bavit, ale neříkám že to je úplně podmínkou, ale když ta holka bude inteligentní akorát že se nechce učit? Tak není problém. Hlavně budu chtít, nevím no, když uvažuji o budoucí ženě, tak se budu snažit najít nějakou Syřanku. Třeba si do Čech přivést Syřanku ze Sýrie.

Budete si rozumět, když přijede ze Sýrie a nebude to tu znát?

Zadaptuje se. Postupně se bude adaptovat..

Jaký tu máš kamarády, s kým se stýkáš?

Jsou to z osmdesáti procent Češi. Hodně ze školy plus jsem teď nabalil nějaké kamarády, přes jednoho kamaráda který je Čechenec. S tím se znám spíš jako muslim. Moje máma už zná jeho známý, takže už jsme jakoby hodně dobrý kamarádi – přátelé, rodinní. A on má i trochu jiný postoj, než třeba my Syřani. Třeba se na ten svět kouká i trochu jinak, oni hodně ctí tradice, hodně i kdyby tady žili sto let, furt ty svoje tradice – hodně na ně dají. Tady upřímně je hodně Syřanů, co na ty své tradice bohužel, dost zapominají.

Abych v Čechách hledal jenom Syrské přátele už nejde. V mešitách to jsou zase také většinou staří chlapi. Ty co znám, ty mladé, tak ti se mnou studují, takže teď jsem je teprve nabral. Po té co jsem nastoupil na výšku. Před tím jsem měl tak třináct, čtrnáct let kamarády český. Hlavně ta mladá generace teď jenom přijede, studují tady a odjede. Ti co sem jezdí – z Jemenu tu mám kamarády, žije tady pět, šest let a odjede, málo který tady bude chtít zůstat.

Čím to je?

Nevím, protože teď si řekli že je to všude stejný. Řeknou si- já si podám radši do jiný evropský země, když budu mít vzdělání tak mě vezmou i v jiný evropský zemi a za lepší plat. Čili už vidí že Česko už není taková kvalita. Taky ti studenti co sem jezdí, tak jedou s tím že se chtějí vrátit, hlavně jejich rodiče jim třeba říkaj- dobře, vystuduješ venku, ale vrátíš se sem. To je podmínka. A to oni dělají i když se samozřejmě stane že tady někdo zůstane. Je hodně předčasný říkat, že všichni odjedou, oni uvidí za těch pět let. Ona situace v Blízkém východě je jako dost napjatá, takže tam člověk neví co se stane za rok, takže to asi bude to hlavní. Sýrie má ale trochu jiné postavení než třeba jiné země, všichni ví že je tam ten režim, ale ví že jejich národ, syrský národ je dost vzdělaný, takže to co se stalo v Iráku, jako může se stát, ale bude to krátkou dobu a pak se to dá všechno do pohody. U nás v Sýrii není ten problém jako v Iráku, tam máte šedesát procent šíitů, čtyřicet procent sunitů, zbytek tvoří Kurdové. Každý chce svoje, tam to je válka uvnitř jedny země. To je jakoby si každý udělal svůj vlastní velký gang ...jako v L.A. – Hispánci a černoši..

Myslíš si že by tam mohli být někdy svobodný volby?

Jo, ale to by musel zmizet ten režim no. To je asi ta hlavní podmínka no, ale to se pak samozřejmě musí dostat do čela tý země inteligentní lidi, jo na úrovni. Muselo by to být řízeno určitě nadnárodnostním způsobem, přes OSN, řízeno prostě že by tam ty vojska OSN byli jakoby ochrana, aby tam vojsko nezačalo střílet po svých lidech. Protože když to vezmeme, tak ta vládnoucí skupina ta má vlastní vojsko. Třeba Golany, to je území, který za který by jiní dávali miliardy až triliony a my, prostě necháme ať si to vezme Izrael. No a teď to, v podstatě, Izrael řekl prostě Sýrii, nedávno mi to říkala máma, že prostě Izrael řekl mi Golany

neopustíme, my vám zaplatíme nájem, ale my Golany neopustíme. Samozřejmě jako Sýrie v té politický situaci hraje na všechny strany, je zajímá jenom vlastní gól. Třeba vem si, teď jakoby se podporuje ten hisbaláh jo, ale až potom rupne ten hisbaláh, jo rozpadne se, Irán bude v tahu. Pak hned já jsem s vámi – Američani, já jsem s vámi – Izrael. Prostě ta země to je, je tam samozřejmě určitá nenávist vůči Izraeli, ale pak Sýrie nechce jít do války, ne že by šla do války s Izraelem.

Kde je podle tebe problém blízkého východu, spousta lidí to spojuje s islámem.

Hele, táta mi jednou vyprávěl příhodu..

Můžu tě přerušit? Po útocích na WTC se hodně mluví o islámu, ty tu žiješ, jsi muslim. Potkal jsi se někdy v Čechách s nějakými negativními projevy vůči tobě? Jak to vidíš?

Takhle, musíme vycházet z jednoho pravidla, ne všechny házet do jednoho pytle, to je první věc. Není muslim, jako muslim. Muslimy máš Araby, máš ne-Araby, máš Pákistánce, já se s Pákistáncem nedomluví jinak než anglicky. S Íráncem vůbec, s Turkem taky, to je jedna věc. Oni všichni si myslí, že všichni Araby jsou muslimové, všichni, každé muslim. To je veřejný mínění díky jedné věci a to jsou média, média tady opravdu hrajou obrovskou roli. Jako já už se s tím setkal, ale to jsem ani nebral vážně opravdu. To se mi stalo po 11. září, ještě na základce od jednoho člověka, byla to holka se kterou jsem kdysi chodil. Ona byla hodně, hodně americká, až víc americká než Američan a ta měla nějaký narážky na Araby a tak. Ale že by si jako někdo víc dovolil to né, jako to vždycky oni si to uvědomí, protože mě takový věci prostě naštvou, pak jim řeknu třeba tři argumenty a ten člověk ztichne. Takže proč se dostávat do tady té trapné situace. Prostě situace je taková že tady máš prostě – tihle lidi to udělali. Neudělal jsem to, neudělal to nějaký Abduláh ve spojených státech, který je řekněme kandidátem věd, to neudělal. Prostě musíš pochopit, že to udělali tihle lidi a oni nereprezentují všechnu islámskou komunitu. A sami muslimové řekli, my jsme proti 11. září, to není řešení, řešení situace.

A proč to ti lidi udělali? Proč jsou muslimové proti ...

Takhle a právě to je otázka, kterou si ti lidi podle mě nekladou. Proč zrovna tem Usáma bin Ládín zaútočil na USA. Proč? Proč? Ti lidi si neuvědomují, oni prostě říkají že muslimové nenávidí Američany dobře, ale tam musí být důvod ne? Jako uvědom si a já ti to řeknu takhle prostě, že právě Izrael. Amerika nejvíce podporuje Izrael, finančně, prostě zbrojně – všechno. Co si řekne Izrael, to Amerika splní. To je takhle, jestli chceš vědět pravdu tak nejmocnější zemí na světě je Izrael, Amerika to není, jo. Když Izrael řekne ty, ty, ty, tak celý svět se třese, to uznejme. Já ani nevím kolik má vlastně jaderných hlavic, to nezveřejňuje – to je druhá věc jo. Jedna věc a ta je hodně důležitá, třeba jsem si říkal, Usáma bin Ládín napadl Ameriku proto, že podporuje Izrael. Proč jede takovou štreku, když má Izrael tady? Proč si nekopneš do Izraele, on je ten problém, ne Amerika. Ona ho podporuje, ale když zničíš ten základ, tak už není co podporovat. To mi právě neleze do hlavy jo, mě přijde že co Bin Ládín udělá, to naopak pomůže Spojeným státům. Že mají větší důvod začít nějaký války a problémy a kdo nejvíce zbrojí na světě, nebo vlastní nejvíce zbraní na světě – Amerika. Vem si to, od devadesátých let, konce studené války dozadu - slyšel jsi někdy o problému s islámem? Islámský problém? Po devadesátých letech, co se rozpadl Sovětský svaz, tudíž nebude válka a není potřeba zbrojit, přišel najednou islám. To jsou peníze, to je obrovský jmění. To je jasný, to vidíš.

Těm lidem se dostává málo informací, to je jedna věc. řekněme Česká televize, to je...

Ale dneska informace jsou, třeba internet..

Jasně, ale přesto málo. Česká média v zahraničních informacích mají málo informací. Lidi co se týče médií, když vidí nějaký názor, tak ho hned vezmou. Oni si neudělají svůj ucelený, na základě nějakých faktů. Oni si vezmou nějaký hotový názor. To je u Čechů podle mě chyba. Já nevím jestli si jednou slyšel, že v České televizi jednou byla nějaká reportáž, kdy

šli se skrytou kamerou do mešity a nakombinovali úplně zkreslenou reportáž a ne realitu. Kdyby se zeptali toho imáma a řekli mu, on by neřekl ne, ale proč ta skrytá kamera. Oni hlavně šli s tím, že chtějí vstoupit do islámu a že by chtěli více informací. Tak on prostě jim podal ty základní informace co dělá muslim, on jim neřekl nic špatného. Akorát oni to pak sestříhali, když říká nějakou větu, že islám není jenom že mu sloužíme, ale musíme konat činy. On myslel třeba charitu, to co máme v islámu jako základ. Oni udělají střih, pak tam dají New York, Londýn, Madrid. A teď ten, co na to kouká si řekne nó, to jsou ale svině. Jó, tak vidíš. Protože ty média jim dají úplně zkreslené informace. To prostě nejsou fakta, ať prostě přijdou a řeknou, tady jsou fakta.

Nevím jestli jsi slyšel, jednou jsem koukal na Al- džazíru a tam dávali reportáž s jedním novinářem z New York Times. Oni ho vyhodili za to, že se domníval že Al – kajdá nezodpovídá za tu akci, ale jiná strana. Protože takhle skvělou akci naplánovat, a nechat to aby tři letadla narazily do nejstřeženějších budov Spojených států.

Já bych se tě ještě zeptal, jak jsme se teď bavili, jestli máš chuť s tím něco dělat, jestli to považuješ za svůj úděl, osvětu?

Já to řeknu jedním slovem, svět je nespravedlivý. Je celkově nespravedlivý a já s tím naprosto nic neudělám, já nemám tu moc. I kdyby se tu spojili všichni muslimové, stejně s tím nic neudělají.

Cítíš za to jako muslim odpovědnost?

Na mě odpovědnost je ta, abych reprezentoval svoje náboženství objektivně. Ne na základě nějakých médií, nebo kdo co řekl. Když ti řeknu to co je napsáno v koránu tak si nebudu vymýšlet. Pokud mě třeba nevěříš, tak já ti půjčím korán třeba česky a přečti si to. Když uvidím někoho, kdo má o tom smyšlené informace, tak mu řeknu hele, ale to je jinak, ty máš špatný informace.

Kdybys žil celý život v Sýrii, dosáhl bys toho tolik jako třeba dosáhneš tady? Jseš motivovanéj tím, že žiješ v cizině?

To že žiju v cizině je pro mě motivací v tom, že chci uspět tady v tom prostředí. Já jsem v menšině a ty menšiny mají vždycky větší motivaci uspět, aby vynikli nad tou většinou. Proč je třeba dost nenáviděná romská komunita? Jsou neúspěšní, kdybych viděl nějakého Róma, co by měl vysokou školu, neuvidím. Opravdu jednou za sto let možná. Určitě je to motivace.

Proč to tak, je, Rómové a vysoké školy?

Mě už od mládí říkali, jdi vejš, jdi vejš. Být více sebevědomej, jít nahoru, dávat si větší cíle. Čím vyšší cíle, tím toho víc dosáhneš. Ty si řekneš alespoň něco, ale proč něco? Prostě maximum. Sice maxima nedosáhneš, ale dostaneš se alespoň někam jako jo. To je motivace a třeba jeden známej u nás na farmakologii na škole, on je špička v oboru lékárnictví. Umí anglicky snad líp, než všichni profesori na tý škole a je to Egyptan, teda. Ale prostě reprezentuje tu svoji komunitu, i když se dá říct že na islám moc není a spíš se od něho distancuje. Furt tam ale jsou ty kořeny, který bude mít člověk v krvi.

Popularita Český republiky mezi cizinci ale není tak velká. Řekněme spíš pro evropský země- Rusové.

Co se ti líbí, nelíbí na České kultuře?

Líbí se mi, že jsou pravidla. Který se respektují. U nás je to větší chaos a hlavně třeba ten Čech ví, že když už musí za něco sáhnout do kapsy, když něco udělá špatně, tak už si to spočítá. U nás je mu to celkem fuk. U nás je chaos a nějaký tvrdý pravidla se tam nestanovují. Třeba vem si máš řekněme Araba co jede do své země a chaos, protože je ve svém prostředí, ale jak ten Arab se dostane do Evropy, tak respektuje pravidla prostě. Už ví že se dostal do jiný kultury a musí to respektovat. Pak samozřejmě i turisti co přijedou do cizí země, tak to taky respektují.

Co si myslíš o syrské komunitě do budoucna, bude Syřanů v Čechách přibývat nebo ubývat?

Jako, abych řekl pravdu, syrská komunita v Čechách už je hlavně ta stará, ta mladá tady už moc není, jo to je jedna důležitá věc. Já asi opravdu jsem rarita mezi syrskou komunitou jo, že nějak jakoby jsem, co tady žije delší dobu. Hodně lidí už tady nejezdí ani sem, jako ti mladí. Protože tady nevidí tu svoji budoucnost no. Že ono je možný že pokud ti starší umřou nebo někam odjedou, tak tady skoro žádná nebude, a nebo hrozně málo. Takže může dojít jakoby k rozpadu, ale to je opravdu jenom teorie no. Jedině že by teď ti starší, měli ty jejich děti a ty by jako šli jako ve jménu té syrské komunity. Ale vzhledem k tomu že většina těch Syřanů má za manželky Češky, tak ty děti si přijdou jako Češi, než jako Syřani. Ta matka tam hraje velký vliv. Já jsem vesměs rarita, protože mám oba rodiče ze Sýrie, takových případů je tady více, ale spočítáš je na prstech jedné ruky. Není tu tedy nějaká velká expanze.

Pan **Z.A.** je jedním z oficiálních zástupců Syrské Arabské republiky v České republice a také představitelem Svazu syrských studentů v Praze. Jeho přístup byl velmi otevřený a přátelský. Jeho stanoviska však dle mého názoru spíše reprezentují oficiální syrskou vládní linii, než jeho osobní názory. Interview však má velkou hodnotu pro konfrontaci těchto stanovisek s výpověďmi ostatních respondentů.

Jak vlastně vznikl Svaz syrských studentů?

Tady jsou hlavně studenti, kteří přijeli do Česka, nebo Československa spíš za bývalého režimu, studovali a většina z nich tady zůstávala. Většina z nich se oženila, založili smíšené rodiny a zůstávali. Čili dá se říct, že větší část z nich jsou vzdělání, nebo vysokoškoláci. Jo po devadesátém roce už začali jezdit nějací Syřani třeba za prací, tak jak jezdí do Evropy, kteří nestudovali, kteří přijíždí za účelem práce, nebo pobytu, nebo obchodu, nebo různě, z různých důvodů.

Syrská komunita není v České republice tak velká, já nevím, my nemáme přesný počet, nemáme to evidované, ale odhadujeme že to je kolem čtyři sta. Studentů spíš tady nemáme, máme minimální počet respektive. Kolem třiceti, nebo spíš méně než třicet studentů. Většina studuje na lékařské fakultě v Plzni, v Brně, pak jsou děti Syřanů, které jsou smíšené, že, třeba jejich maminka je Češka, otec je Syřan. Bud' rodiče byli tady, nebo třeba některé rodiny jsou v Sýrii a posílají své děti na studium tady. Tak to je struktura v podstatě, nebo obecná struktura Syrské komunity. Když se ptáte na nějakou organizovanost.

Svaz syrských studentů byl kdysi za federace, protože jsme měli víc studentů. Tehdy bylo v Československu skoro tři sta studentů. No a pomalu už jako nebyly stipendia tak studenti odcházeli. Svaz je taková struktura která byla, jako tenkrát měla povolení federálního ministerstva vnitra jako organizace, podle zákona o organizacích s mezinárodním prvkem, něco takového. Bylo to organizované přes dům zahraničních styků ministerstva školství a to bylo na Gorkého náměstí. Tam se udělaly svazy pro všechny zahraniční studenty, tam byly domy zahraničních studentů, které právě byly na vztahy studentů ke škole a tak dále, bylo oddělení které se staralo o zahraniční studenty, teď se starají spíš o České studenty co jedou do ciziny – na tom Gorkého. No a tehdy oni organizovali, udělali nějaké formulace pro všechny svazy stejně...

Takže to vlastně tenkrát oficiálně pocházelo z Československé strany?

Jo, jo, já jsem byl zvolen tenkrát. Takhle byli založeny všechny svazy studentů v České republice. Zůstalo to jakoby tradice, třeba jednou za rok uděláme takové setkání, že se sejdou syrští studenti – většina, za účasti ambasády tady v tom sálu, ale říkám vám, dnes jich není ani třicet jo. Nedávno jsme udělali výroční setkání a bylo nás tam asi dvacet.

Kolik jich bývalo tenkrát?

Dřív jich bývalo tři sta. Ale většina z nich, jak vám říkám, oni dostudovali a pak se oženili a zůstávali tady. Žijí tady a mají rodiny. Po roce devadesát málo kdo se vrátil do Sýrie, před rokem devadesát, nebo osmdesát devět, se vraceli domů a dokonce se s nimi vracely i české manželky, v Sýrii je také celkem početná česká komunita. Jsou to převážně české ženy, které se provdaly za Syřany a vrátily se s nima. Pak po roce osmdesát devět, kdy se otevřela společnost našli uplatnění, mohli pracovat, tak většina spíš zůstávala, než aby odešli.

Syrská komunita měla snahu někdy začátkem devadesátých let založit jako syrský klub, který by byl v rámci aby se scházeli jednou za čas, nebo něco takového. Moc se to ale nedařilo, udělali nějaký jako dvakrát, třikrát nějaké oslavy a pak už asi víc než šest let neudělali nějakou konferenci, jo aby měli nějakou strukturu. Byl zvolen tehdy jeden kolega jako za předsedu a od té doby, měli by se scházet jednou za rok a už asi sedm let se nescházejí. Jo oni jsou rozmístění jako v Praze máme celkem v poměru jako dost Syřanů, pak v Brně, pak máme Syřany v Hradci, Plzni, Liberci, v Olomouci, ale většina je v Praze a

v Brně. Jejich aktivita je především o tom, že potřebují nějaký rámec, aby je někdo vyzval za ten rok aby se viděli. Protože to jsou většinou ti kteří spolu studovali, znají se z průběhu studia, tady v Čechách je hezká tradice, třeba že se udělá jednou za rok ročníkový slet. Že se jednou za čas scházejí, to je moc hezká tradice. Tihle Syřané, kteří jsou tady takhle, by se těšili na něco podobného, aby se scházeli. Protože každý má svoji rodinu, zapadli do rodiny a tak dále, ale já si myslím, že účelem nějaké struktury, která by měla být aktivnější, která by měla hrát roli právě, je jednat reprezentovat tu původní kulturu Syřanů tady v České republice. Což by třeba i Češi uvítali, když uvidí jakou kulturu mají třeba Syřané, nebo Libanonci, nebo já nevím jakýkoliv to. Za druhé také aby oni se navzájem jednou za čas viděli. To je spíš přání, než realita. Ono je to vždycky spojený, že když ambasáda třeba udělá oslavu státního svátku, tak to je důvod je pozvat. Bohužel ambasáda v poslední době, posledních skoro pět let neudělala žádnou takovou velkou akci, abychom pozvali všechny Syřany, tak spíš těch akcí bylo méně. Ale jsou, že třeba někdo má narozeniny, nebo už potom pozve své bližší přátele, není to obecné. Řekl bych, že Česká komunita v Sýrii je daleko aktivnější, než Syrská komunita v Čechách. Já tam občas jezdím....

My jsme měli studenty, vzali jsme je vždycky do kulturního domu na Smíchově, přivezli jsme kroje protože bylo hodně studentů, tak jsme se zeptali kdo je ochoten se naučit nějaký tanec. Oni se třeba měsíc, dva připravovali a pak se udělalo vystoupení, to se opravdu třeba setkávalo s odezvou slušnou. Protože ten sál byl pro pět set lidí a byl plný. My jsme někdy nabízeli i nějaké arabské sladkosti, tanec, písničky a takové věci. pozvali jsme své kolegy ze škol, přítelkyně a ten sál byl plný. Ale protože už nemáme ty studenty, není kdo by tancoval, tak už se to nedělá jo. Ale když byli tak jo, to byla hezká činnost – prezentace. Svaz třeba občas spolupracuje s takovým sdružením přátel Sýrie, který spíš vyvíjí činnost v oblasti kultury. Snažíme se reprezentovat, ukázat život tam, někdy uděláme třeba výstavu fotografií, kdy se ukazují třeba památky v Sýrii, ale spíš jde o reprezentaci toho státu v lepším světle v té společnosti. Protože občas dochází k tomu, že třeba jsou předsudky, nebo teď vzhledem k politickým událostem, tak se může někdo domnívat že každý Syřan může být špatný, každý Arab může být fundamentalista a každý muslim může být...

Já jsem sám křesťan, nejsem muslim, ale vím že žijeme tam jako křesťané úplně v pohodě, v toleranci v islámské společnosti. Ta společnost v Sýrii se může pyšnit tím, že je tolerantní, že v ní žijí různé náboženství a národnostní menšiny bez jakýkoliv soubojů mezi sebou, bez jakéhokoliv konfliktu. Ale bohužel třeba je vidět pár radikálů, kteří udělají něco špatně, jsou u nás odsouzeni, ale pak mají takovou nálepku všichni lidé. To je blbý že jo. Nejvíce se odrazilo a nejvíce trpíme tím co se stalo v září, to je věc kterou odsoudíme ne jako osobně, ale která je proti našemu přesvědčení. My jsme se proti těm lidem stavěli od samého začátku. Jak udělá někdo něco takového, tak mi všichni co jsme tu na to doplatíme. To je jako kdyby chytli nějakého českého pašeráka drog někde v Thajsku a pak si myslí že celý český národ je národ pašeráků drog.

Ale to si člověk který má rozhled přece myslet nemůže..

Jo no, ale sdělovací prostředky se třeba soustředí na něco a pak na to doplatí opravdu slušný lidi, který jsou ze zásady, maj stejný myšlení jako český obyvatelé, jo akorát v jiných podmínkách žijou. Ale vy také víte co je špatné a co je dobré.

V každém případě snaha je tady aby nějaká syrská komunita, svaz studentů, nebo jakákoliv spíš prezentovala tu kulturu tam, abychom poznali jejich historii...

Mají třeba dnes mladí o to zájem, něco dělat, třeba děti těch Syřanů?

Nemají, nemají. Takhle teď, před tím nebyli satelity, nebyl internet. Dnes já sedím doma a otevřu to a podívám se na Syrský kanál který vysílá v Sýrii třeba. Už i ty děti začali cítit, že oni jsou takový, za komunismu nikdo ty rozdílnosti necítil. Teď oni cítí že jsou z trochu jiný kultury, která není tak špatná. Nenechá se převálcovat od ostatních a chce dodržet svou kulturu. Za komunistů tady nikdo nepomyslel na náboženství, teď registruju že většina Syřanů

začala cítit, že oni jsou nějakého vyznání, udělali tady mešitu a začali se chodit modlit. Před tím za komunistů to nebylo. Většina z nich začala dodržovat ramadán, modlit se jo, to jsou věřící, ale nejsou radikálové. To je jenom třeba jako křesťan když jde do kostela, kde se pomodlí a tím to končí, ale není zase radikální ve svém myšlení, nebo není členem nějaké sekty, nebo něco takového jo. Ale je v nich rozdíl, ta globalizace udělala v tomhle i mnoho pozitivního. I když jste třeba Čech v Sýrii, tak pořád usilujete o to, abyste měli český vysílání s družice, já když byl v Sýrii, tak jsem apeloval na to, aby česká televize vysílala přes hotper který se dá chytit tam. Čili ta komunikace už udělala svý aby každý cítil, jakého je původu.

Liší se ti co přijíždějí ze Sýrie dnes a ti co přijížděli dříve?

Jo je rozdíl. Ti co přišli dřív, jak jsem vám říkal přišli za účelem studia. Ovšem když někdo přišel a měl osmnáct let, tak se líp aklimatizoval a zvykal si třeba na zvyklosti v té společnosti. Protože znáte to, mladý kluk když jede, tak může víc. Ti co začali jezdit později – není jich hodně, ale většina z nich přišla za prací. Třeba někteří pracovali tady v těch směnárnách v Praze, většina z nich přišla – někteří přišli z Jugoslávie, někteří z jiných, ale nestudovali tady. Ti co tu studovali tak jsou víc vžití do českého jako života, do způsobu života. Jsou víc Češi, než Syřani, to se dá říct.

Ti co přišli teď, to je z ekonomického hlediska. Tady se líp vydělává.

S tím že se pak vrátí?

Víte co, já si myslím že každý, se touží vrátit tam, kde se narodil, to je zakódováno v krvi každého z nás. Podívejte kolik Čechů se teď vrátilo z Ameriky, nechají si poslat peníze sem, do Čech, nebo do Švýcarska, protože to je tady kousek a už žijou tady. Já jsem potkal hodně lidí, kteří jsou takoví. Na stará kolena se každý rád vrátí. Jestli ale má možnost hlavně ekonomickou, aby se vrátil to je jiná. Jestli, třeba mi jsme měli jednoho Syřana který tu zemřel, tady ho pohřbili, jeho syn si vzal Češku. Jeho manželka je Češka a žila dlouhodobě v Sýrii a rozhodla se že vezme syna i jeho manželku a pojedou dožít do Sýrie. Jo je i takovýhle případ, ale jezdí tam, podívají se, stráví letní prázdniny a vrátí se. Teď je větší snaha, aby naučili svoje děti mluvit mateřským jazykem. Před tím se to nedělalo, já mám dvě dcery. Ta velká neumí ani slovo arabsky, ta malá mluví.

Existuje nějaká pomoc ze strany ambasády, nebo jiná pomoc mezi Syřany, nějaká organizace?

Ne, nic takového neexistuje. ambasáda takové služby neposkytuje, ambasáda poskytuje služby Syřanům třeba když chtějí prodloužit vízum, chci říct prodloužit pas. Nebo dostat vízum pro sebe. My pomáháme když třeba někdo jede, vezme s sebou manželku, nebo příbuzenstvo tak jim udělíme to vízum. Snažíme se jim dát víza zdarma, abychom podpořili aby jezdili tam a vrátili se zpátky a tak dále. Ale shánět někomu práci tak to v žádném případě, ani ...

Ani třeba svaz Syrských studentů, jako klub, neoficiální instituce, klub kde by se lidi znali?

My maximálně já nevím, ten svaz není taková struktura organizačně třeba jako. Jménem toho svazu je pozveme třeba jednou za rok, jestli mají problém jim prodloužíme pas, nebo jestli mají problém s odložením vojny v Sýrii, nebo něco takového. Tyhle věci jim pomáháme zprostředkovat a řešit, ale třeba přijetí na studia to my neděláme. Protože kdyby byli stipendisté, to znamená v rámci kulturní dohody mezi Sýrii a Českou republikou, tak ambasáda vypomáhá, je zainteresována aby byl přijat na tu školu, na kterou byl poslán. Jenže těch pár studentů kteří tu jsou, tak jejich matky jsou Češky, přijeli sem – rodiče je sem poslali, nebo někdo přišel – studoval češtinu a pak dělal přijímací řízení na vysokou školu a buď ho přijali, nebo nepřijali. Ti co jsou tady tak byli přijati, některým se to nepodařilo a skončili. Od roku devadesát ale nemáme ani jednoho státního stipendistu, kterého by třeba vyslal stát, nebo by ho přijala Česká republika na základě stipendia. Před tím za komunistům to bylo stát

udělil stipendium, nebo strana udělila stipendium, odbory udělili stipendium. Na základě toho sem tihle Syřani přijeli.

Je to také tím, že už to není zajímavé pro Syřany studovat v Čechách?

Je to zajímavé, ale když chtějí studovat na vlastní náklady, tak je to strašně drahé. Třeba teď mi volal jeden ze Sýrie a zajímal se že by chtěl studovat fakultu sportu a chtěl by dělat vyšší studium, doktorát, nebo něco. Tak jsem volal na tu školu tedy a oni mi říkali že sto osmdesát tisíc školné, za rok. Plus si platit potom pobyt, ubytování a to je pro ně už strašně drahý.

Český stát už to neposkytuje...

Český stát poskytuje v rámci pomoci rozvojovým zemím balík stipendií, které jsou rozděleny na celý svět, já nevím jestli sto, nebo sto padesát stipendií. Záleží na tom, kdo to dostane, oni to rozdělují. Sýrie, když už chce někoho poslat, aby ho stát vyslal a platil za něho, tak už chtějí vyslat na studium – doktorát, jako vyšší vzdělání, ne vysokoškolské, ale ten vyšší stupeň. Pro Česko je lepší aby přijali studenta na vysokoškolský vzdělání, protože je problém v uznávání titulů. Třeba vy uděláte vysokou školu v Damašku, přijedete sem a oni vám to neuznají jako magisterské studium. Tady když skončíte po pěti letech, uděláte státní zkoušku a máte magistra, kdybyste chtěl dělat doktorát, tak jdete rovnou na doktorandskou práci. Když přijede někdo z Damašku, třeba náš konzul, studoval anglickou literaturu v Damašku a chce taky pokračovat ve studiu. Musí tam ale nejdřív udělat vyrovnávací zkoušky které trvají skoro dva a půl roku. Jo, aby dostal stejný titul, jako potřebujete vy když skončíte vysokoškolské vzdělání, které vám umožní abyste šel na ten doktorandský ..... tak z toho hlediska se ty zájmy liší.

Jak jste se vlastně vy dostal ke svazu?

To jsme tenkrát udělali konferenci a já byl zvolen a že jsem byl slabý a o ty studenty se staral, tak už to takhle zůstalo. Ale ten svaz už pomalu nemá šťávu, nemá studenty že jo.

Toto je anonymní výzkum nikde nebude uvedeno žádné jméno...

Ne, já byl zvolen...

....ale jak jste se vlastně dostal do Čech vy?

Já jsem dostal stipendium právě jako student. Já jsem přijel studovat na ČVUT, pak jsem udělal doktorát na ČVUT a když jsem v roce devadesát skončil, byla možnost abych se uplatnil na ambasádě. Spíš jsem nastoupil a zůstal a protože jsem byl ze studentů, tak mi zůstal taky ten svaz, že se postarám o studenty a když někdo přijede z Brna a potřebuje tu něco vyřídit, tak mu poskytnu pomoc. To je třeba, aby když člověk přijede na svou ambasádu, aby cítil, že je tam někdo, kdo mu pomůže, poskytne radu, nebo něco takového.

Máte rodinu tady?

Mám, mám dvě dcery a manželku, Češku.

Cítí se vaše dcery pořád jako Syřanky, nebo ...

Ta větší moc ne protože vyrůstala v těch podmínkách kdy to člověk nevnímal. Takže spíš jako kosmopolita. Ale teď nedávno jsem jel do Sýrie tak se mnou jela a cítila se tam velice dobře. Už cítila že tam má příbuzenstvo, že tam je moje sestra, její děti a tak dále. My jsme v kontaktu, já tam jezdím. Ona cítí že tam má příbuzenstvo, ale tady žije, už pracuje – dostudovala. Ta malá byla v Sýrii dvakrát – mluvím na ní arabsky. My jsme z jedné velice zajímavé oblasti v Sýrii, která je myslím světoznámá. Protože to je vesnice Malula a tam je dodnes zachován jazyk Ježíše Krista, dodnes se tam mluví aramejsky a aramejščina je ve světě dnes známá. Třeba už kvůli tomu filmu Umučení Krista, který je namluvený aramejsky. Zároveň je to u nás letoviště, včera tam zrovna byl pan Kalousek, navštívil Sýrii a taky Malulu. On tam byl na státní návštěvě, kde podepisovali smlouvu mezi Sýrií, Českou a Slovenskou republikou o ukončení toho zvláštního účtu, na který byli převedeny ty dluhy. Tak se vyrovnali a včera napsal, nebo předevěřem v prohlášení, že mezi vládami Sýrie, Českou a Slovenskou republikou neváznou žádné pohledávky. Takže při tom navštívili tu naši Malulu.

Myslíte si že je syrská komunita v Čechách menšinou, nebo že se spíš v České společnosti rozpouští? Že nejsou větší vazby.

Spíš se rozpouští, menšina jako taková, že by třeba měli silné vazby na sebe, nebo si pomáhali, třeba - já ti pomůžu abys dostal tuhle práci, nebo tak to jako v žádném případě. Oni zase ta syrská komunita to je, pár jedinců už mají nějaký kapitál, ale je to zanedbatelný jako když to chcete porovnat, jako většina už žije ten český život. U nás je život otevřenější, lidé se víc navštěvují, víc se stýkají, chodí i bez ohlášení. Třeba když jste v Sýrii, tak jsou kolem, zaklepou a jdou na kafe. Zvlášť mimo velká města.

Pomáhají si tady spíše na rodinné úrovni?

Ne, ne, spíš žijou každý ve své rodině jako v českém stylu. Třeba i české rodiny se navštěvují spíš o svátcích, nebo když jdou na pohřeb nebo něco takového, ale nestýkají tak často a bez zábrany, jen tak z ničeho nic, abyste třeba jestli máte sourozence. Když budete bydlet každý sám, tak jen tak nepřijdete ani k bratrovy bez ohlášení. U nás jo, ale tady se musí plánovat, zvlášť když už má svoji rodinu, on bydlí tam, vy bydlíte tady, tak aby jste si navzájem navštívili tak musí být nějaký důvod a ne aby jste šel jen tak , že jdete na kafe k bratrovi. To také není tak otevřené. Jo a většina Syřanů, kteří protože si vzali Česky, tak už žijou ten český styl života. Málo kdy, třeba někteří kluci se scházejí že hrajou karty třeba, jednou za týden a nic víc, každý dělá svoji práci, žije svůj život a ty rodiny jako takový se ani moc nestýkají.

Teď když vznikla mešita, já jsem vám říkal že jsem křesťan, čili já tam ani nechodím. Mám ale pocit, nebo slyším, že oni se schází v mešitě. Tam už se ale neschází jako Syřani, ale jako muslimové, tam jsou Alžířané, jsou tam Jemenci, jo a je to trošku občas i nebezpečí, protože mezi nima nevíte který je jenom věřící a který spíš má fanatický názory, ale to si nedovedu představit, protože mezi nima nejsem. Ale tam už se stýkají, už mají půdu k tomu přímému styku a jsou tam každý pátek. Čili a tohle právě vynahrazovalo existenci takových spolků národních, které by mohli zahrnovat třeba mě jako křesťana a druhého jako muslima a tak dále, ale spojuje nás že jsme Syřani. Oni se v té mešitě už schází jako muslimové, tam jsou Albánci třeba, Kosovci, Pákistánci, jo ale je to na náboženské bázi. Já osobně bych preferoval, kdyby byly kluby na národní bázi. Jako třeba vy jste Čech, kdybyste studoval v Německu, tak se s někým sejdete jako Čech, né jako Moravák, nebo třeba jako katolík, nebo protestant, pravoslavný a tak dále. Tak se radši sejdete s někým jako Čech, bez ohledu na to jestli Čech z Moravy nebo...

Takže se spíš identifikují jako Arabové, nebo muslimové?

Ne tak když se schází v nešitě, tak spíš jako muslimové, třeba Albánci nejsou Arabové, ale v tý mešitě už najdete kdekoho, kdo věří v islám.

Existuje nějaká stupnice čeho si víc váží, jestli to je to Syřanství, nebo se pokládají za Araby, nebo, je v tom nějaký rozdíl?

Každý se spíš cítí Syřanem. Nevím jak nás vnímají ostatní Arabové, já myslím že každý příslušník nějakého státu se cítí jako spoluobčan, takže mi se cítíme blíž k Syřanům. Určitě se necítíme blíž třeba k Alžířanům, kteří prodávají drogy na ulicích, jo abychom říkali, že jsme stejní tak to jako v žádném případě.

Existuje nějaká hierarchie mezi Araby?

No tak Sýrie měla v historii v oblasti nějaký geopolitický a do dneska má geopolitickou pozici, která je daná historií a která je daná geografii, že jo. Syřané hráli roli v historii i teď, ačkoliv jsou napadáni teď sdělovacími prostředky, ale to už je politická záležitost jo. Ale my říkáme že Sýrie je kolébkou civilizace, může se pyšnit tím že jak jsem vám říkal je vzorem tolerance, ostatní státy nemají ve společnosti takovou mozaiku, jenom my křesťani máme asi třináct církví. Muslimové mají taky různé stupně, potom když se podíváte na národnostní menšiny, převážně to jsou Arabové, ale jsou Kurdové, jsou Čerkesy, jsou Čečenci, jsou některé turecké menšiny a jsou Arménci, hodně Arménců. Kdo tam je všechno, najdete různé a

různé lidi kteří se třeba před sto padesáti lety přistěhovali z Alžíru, to byl jeden veliký vůdce s kterým se stěhovali rodiny, zůstali v Sýrii a už jsou součástí Syrské společnosti, je ale známo že původem pocházejí z Alžírsko. Čili v té společnosti je různorodost, která je akceptovatelná dokonce nejenom křesťani, ale jsou tam i Židi, kteří žijou v Sýrii a žili tam už před vznikem Izraele a tak dále.

Jaký je podle vás přístup České veřejnosti vůči cizincům? Existoval rozdíl za socialismu a teď?

Já můžu posoudit podle osobního hlediska. Jsem tady sedm a dvacet let a můžu říct upřímně, že jsem se nikdy nesetkal s pocitem averse vůči mé osobě, přitom já všude říkám, že jsem Syřan, jako. Nejsem žádný maskovaný a chovám se k lidem slušně a oni se chovají slušně ke mně, neměl jsem nikdy pocit že se ke mně někdo chová s aversí a nebo s rasismem. Já vždy říkám o české společnosti, že tady byli demokratické volby, síly, které se uchylovaly k rasismu, Sládek a podobně, tak propadly. To je důkazem toho, že ta společnost není taková jak se občas o ní baví. Češi versus Romové a podobně. Myslím si že když tady někdo a to vždycky vykládám právě našim studentům, když s nima mluvím. Když se někdo tady chová slušně, tak to Češi berou a chovají se k němu slušně. Když někdo bude třeba arogantní tak ho neakceptují i kdyby byl Čech, to není tím, že by byl Syřan, ale spíš kvůli tomu že je arogantní, nebo drzý. Protože tady jako vládne mentalita, jako hlavní charakteristika českého lidu je že jsou slušní lidi. Jestli se najde nějaký grázl tak to je v každé společnosti, u nás taky je většina slušná, ale nemám pocit, že tady nejsem doma. Já spíš naopak, já se cítím tady doma a cítím tam taky, že jsem doma. Protože já jsem odjel ze Sýrie, když mi bylo devatenáct, dvacet. Já si to pamatuji, moje dcery už takové nebudou, ale já jsem tam žil, tady žiju déle, než jsem žil tam. A s tím souvisí proč mi schází studenti, třeba jednou za rok, právě abychom jim vysvětlili a ukázali takový zkušenosti a spíš jim ukazovali aby mezi nima třeba se nezamíchal nějaký radikál, který může mít názory z jiných důvodů by se mohl snažit. Někdo si myslí že když věří, tak bude o ostatních říkat že jsou ateisti třeba. My bysme se jim snažili vysvětlit, že kdo věří tak věří uvnitř a nemusí to dát najevo a nemusí vnucovat svoje názory. Víra je o tom, aby se člověk slušně choval. Všechna náboženství Bůh seslal jak se říká z nebe, aby opravdu směřovaly lidi, alby se chovali slušně.

Je třeba nějaká věc, která vám na české společnosti vadí?

Na české společnosti - já fakt nemám problém. Já jsem byl ženatý a pak jsem se rozvedl a rozvod byl takový mírný, jako ten česko – slovenský rozchod, bez problémů. Teď žiju s druhou ženou a má s ní dítě. Jako stýská se mi občas tak jezdím domů, jednou za rok, ale jinak není něco co by třeba, je tady bezpečno. A pokud jsou sem tam nějaké věci, tak já říkám že kdo chodí za problémy, tak problémy chodí za ním. Kdo žije tady normálně, tak si nevšimne že nějaký mafian tady to. Občas se setkáte že vám ukradnou něco z auta, ale to je všude, to je. Jako pokud budu říkat že něco mi vadí, tak to musí být speciálně české, ale třeba pokud vám ukradnou auto na ulici, tak to je i ve Francii, možná třeba v Americe vás zabije, nebo vám ušekne ruku aby vám sebral hodinky. Možná tam je to horší jo, čili není to český, něco co by vadilo.

Já akorát jenom říkám, když je tady krásný počasí, třeba modrá obloha, to je jediné co mi tady chybí, jako mám pocit že, já jsem z oblasti kde je úplně čistá obloha. Ukážu vám tu Malulu. Z takovéhle vesnice jsem.

To vypadá krásně.

No tady když ráno vstanu a čtyři dni po sobě prší, tak to je jiná nálada. Ale za to nemůžou Češi, ale Rakušani, ha ha.

Myslíte že je nějaká šance aby se syrský klub obnovil? Že je jenom špatný období a že se tolepší?

No tak musí být někdo, kdo jako, musí být zájem. Ambasáda v tomhle směru nevyvíjí žádnou činnost, říká, že to je věc Syřanů, kteří jsou tady. Pokud chtějí mít klub jako takový.

Aby existovali jako Řekové kteří tady něco mají, nebo Libanonci, ale to záleží na těch Syřanech, kteří jsou tady, nechceme se do nich míchat, aby neřikali, že třeba ambasáda nám vnutila toho, či onoho. Ale osobně si myslím že klub by měl být, měl by být nějaký klub který reprezentuje Syřany, třeba jak vám říkám – aby reprezentoval jejich kulturu. Nebo aby obhájil naše lidi, kdyby třeba někdo napsal něco obecně v novinách na Syřany, nebo snažil se pošpinit jméno Syřanů bezdůvodně. Jo my klademe na naše občany aby se slušně chovali a aby dodržovaly platné zákony a víme velice dobře, kdo je dobrým občanem ve společnosti do které se přistěhoval a dobrým občanem ve své původní zemi. Kdo respektuje zákony, tak je respektuje i v Sýrii, kdo se chová slušně tady, tak se chová slušně i doma. Myslíme si že Syřani by mohli mít, proč by nemohli mít svůj klub, který by právě reprezentoval nějaké hodnoty které jsou pozitivní. Jak vám říkám, Češi v Sýrii taky mají svůj klub, schází se jednou, nebo dvakrát za rok, také za pomoci ambasády. Tam je český velvyslanec velice aktivní a pomáhá jim. A já si myslím, že to má uplatnění.

Tady existuje francouzský institut, polský institut, ale syrský?

Syrský ne, to je, to jsou instituce, které jsou dotované státem. Takovéhle komunity musí vytvářet svoje zdroje, ze svých příspěvků.

Ambasáda něco takového oficiálně neplánuje, nemíchá se do toho?

Ne, ne, neplánuje. A on je tedy klub, tak pokud třeba Syřani mají zájem, my nejsme proti tomu, naopak budem rádi, ale jako nechceme se míchat do jejich středu, pokud oni mají zájem se scházet jednou za rok, nebo aby si jejich děti uvědomili, že jsou i Syřani, nejenom Češi a tak dále, tak by měli právě se snažit udělat klub. Platit příspěvky, protože někdo musí financovat. Já nevím, když chcete udělat nějakou recepci – to stojí nějaké peníze a někdo to musí zaplatit. Ambasáda na to rozhodně nemá rozpočet. Spíš naopak, oni by měli dělat a pozvat ambasádu, aby to zaštitila, ale ne aby to financovala ambasáda. Čili záleží na Syřanech tady a to je v každé komunitě, že pokud by oni měli zájem, tak se sejdou, udělají a zavážou se že třeba jo budem platit nějaký příspěvek, nebo jestli jsou nějaké firmy, které by to mohli sponzorovat. To není hlavní artikl práce ambasády. Ambasády jednak udržují diplomatické vztahy k Českému státu, snažíme se teď právě rozvíjet ty vztahy tím, jak jsem vám říkal že byl pan ministr Kalousek v Sýrii. Včera podepsali tu smlouvu a to otevře dveře pro prohloubení vzájemných setkávání mezi reprezentací Sýrie a České republiky. Navíc teď začaly ČSA létat přímo do Damašku dvakrát do týdne a už jsme registrovali jak hodně Syřanů žádá o víza a také pro ně chodí už hodně Čechů.

Pan **R.I.** je podnikatelem a setkání s ním proběhlo bez předchozího doporučení, nebo domluvy s jiným členem komunity. Z počátku se proto zdál být ostražitý a jeho výpovědi jsou také spíše obecnějšího charakteru. Místo vyprávění osobního příběhu se více zaměřuje na Syrskou komunitu a postavení Syřanů v Česku. Během rozhovoru si odběhl řešit osobní záležitosti a ze stejných důvodů posléze došlo i k jeho ukončení.

Já jsem jako, dělám spolupracovníka jako, novináře. Al-jazeera, to znáte, tak s nima spolupracuju, jako spolupracovník. Víc než deset let taky píšu noviny jako novinář a samozřejmě že tady jako co se týká, že Česká republika, tak málo co můžeme psát do novin. Mimořádná témata, co můžeme posílat do arabského světa to je jako pro novináře bída, protože tam když to jako posílám jednou za měsíc jedno téma, tak se neuživím. Jinak jako tohle je moje firma kterou už mám jako pět let a je to skoro rodinná firma, moje manželka a já, víc nic, takže to je tenhleten jako začátek. Životopis, jak to říkaj.

Jinak jako je pravda že v Praze jako Arabská komunita má dohromady tak tři tisíce členů, nevím jak to je dále, ale možná dohromady tak šest tisíc, víc ne. A těch Syřanů je tady myslím tak dvě stě, víc ne. Nevím jestli vy děláte jako průzkum pro celý arabský národ nebo jenom Syřany.

Jenom Syřany, syrskou komunitu.

Syřani jako říkám, že jsou lidi, který tady studovali a někteří se vrátili a někteří tu zůstali, někteří jezdí tam a zpátky. Většinou ti co tu zůstali mají jako rodinu, Českou rodinu, manželku, děti, třeba jako já. Mám dvě děti, žiju tady a nemám s tím žádné problémy. Já tu žiju třeba, bylo mi dvacet tři let a teď dvacet let tady žiju. Narodil jsem se v Sýrii a tady žiju dvacet let, takže to je půl a půl tady jako.

Jak to vlastně začalo, jak jste se sem dostal?

No začátek, to bylo jako jednodušší se dostat sem. Přišel jsem ruku osmdesát devět a byla to pro mě velká změna, protože jsem všude viděl demonstrace. Bylo to ke konci roku osmdesát devět, v době kdy byla ta změna. Potom jsem tady zkoušel jako studovat, pak jsem se oženil a pokračoval jako, to nebyl problém se naučit jazyk protože jsem byl mladý a nebyl problém.

Těch dvacet let co jsem tady žil je jako když řeknete člověk, který se tam narodil a tady žil jako – nemám žádný problém, naopak. Člověk který tady má druhý život i když pochází ze Sýrie, může tady zůstat a nemá problém žít dál.

A studoval jste v Sýrii?

Nedokončil jsem studia, měl jsem nějaké problémy, rodinné problémy doma, jsem toho kvůli tomu nechal. Pracoval jsem, dostal první zaměstnání, byl jsem deset let na ambasádě. Takže rok devadesát čtyři, jsem dostal práci na ambasádě. Tam jsem byl deset let a potom došlo v práci k nějakému nedorozumění, tak jsem se rozhodl založit firmu a pokračovat způsobem který mě uspokojil víc, než jako zaměstnanec. Samozřejmě jsem nekašlal jako na to moje objevený, cítím opravdu jako že mám rád jako novinářinu a jsem úspěšný v syrských novinách, psal jsem i na internetu, na nějaké webové stránky. Dokonce Al-jazeera viděla že všude úspěšně píšu, takže mi nabídli s nima pracovat, takže teď už s nima dva roky pracuju a jsou rádi že jim dávám nějaká dobrá témata, která jako opravdu, skutečně co se děje tady v České republice. To je můj životopis a máte další nějaké?

Zprostředkoval vám někdo příchod do Česka, nebo jste přišel sám?

To je tak, známí, známí, kteří tady byli. Takže jako přišel se mnou a ukázal mi Českou republiku. Tak jsem tady byl, pak jsem se vrátil a pak jsem sem přišel znova. Takže začátek byl tam a sem a potom pokračování že každý druhý rok, každý rok, jezdím na návštěvu do Sýrie jako rodina.

Manželku jste poznal v Čechách, je Češka?

Češka, mám dvě děti.

Navštěvujete, nebo existuje nějaký syrský krajský spolek, jestli se Syřani někde schází?

Jako je pravda, že je Syrský klub tady. Možná že máte informace. Které vám dali na ambasádě, že jako to je ta komunita, která jako je malá, ale oni se mezi sebou schází. Ale já myslím, že je to trochu jinak, než jako když řeknete komunita jako třeba Vietnamská komunita. Většina lidí tady má k sobě blíž než ti Syřani mezi sebou jako. Já co tady znám Syřany co třeba jako studovali, jednou za čas i mě zavolaj, sedneme třeba na nějaký jako večer, nebo povídání a to je jako málo toto. Jinak většina Syřanů co já znám, teda co znám já. Nevím jestli se nějaký Syřani neschází víc. Ale co já vím, je že nikdo moc nemá čas. každý má rodinu a když si udělá čas jednou za čas, tak to je opravdu jako čas. Vidíte sám, že moc času nemám, takže když zavolá Syřan, tak já jsem rád, že večer skončím doma mezi dětmi.

Takže málo času, proto se nescházíte?

Málo času. Neznám ostatní, ale ty, co tu studovali. Oni to taky dělají jednou za čas, že sedí – co nového. Ale většinou co já znám, pan doktor který je tam na Dejvické, taky je rád když mu zavolám, nebo druhý novinář kterého znám. Oni tady nežijí jako neznámí, to jsou známí jako, ale stejně je to strašně málo.

Já slyšel něco o Svazu syrských studentů který fungoval dříve, kde se tancovalo?

Tak to je něco jiného. Většinou když se někdo ozve a přijde tady a řekne že chce udělat nějaký jako akce, ukázat jací jsou Syřani, folklór, tak si myslím že to jsou většinou plánované akce. Ne že jako někdo jako přijde a řekne jo pojďte sem já vám ukážu. To nikdo neudělá. Já pokud vím, tak že jednou za čas ambasáda něco udělá. Některý Syrský klub který tady existuje to taky jednou za čas zkouší dělat. Ale to je většinou jako kdo je aktivní k tomu, kdo jako chce lidem ukázat, má z toho zisky, třeba jako že ukáže kulturu, že jako pracuje v tom. Ale z druhé strany jako Syrský klub proč má zájem na takových akcích, nebo proč existuje syrský klub, mezi Syřany.

Dělá ambasáda něco, pořádá akce?

Oni jsou, ambasáda jako líní v tom. Moc jako, oni tlačí a ten Syrský klub to udělá a Syrský klub naopak. Takže v tom možná jako Libanonská národnost dělá víc, než Syřani. Co já znám v Praze jo, oni mají taky Libanonský klub který jako opravdu jednou za čas dělá, jednou za měsíc něco mají. Jsou aktivní víc, než ti Syřani.

Čím to je?

Dá se říct, že jako možná ty problémy mezi Syřany. Nedá se říct že by jako byli problémy mezi lidmi, kteří jako organizují ten Syrský klub, ale jako někteří nepřijímají že jako Syrská ambasáda tlačí, že ona rozhodne ve všem a tam ta politika dává ruce pryč od toho. A lidi kteří se mají rádi jako komunita, tak chodí mezi sebe. Jsou takový trochu problémy mezi těmi kdo jako vládne, jako ambasáda a těmi co jsou jako na druhé straně. Jinak ale pokud já vím, tak Syřani opravdu mají radost, když jako se setkávají a dělají, že jako.. a ty děti, které poznávají druhý svět, jako děti Češi. Že jednou, já taky беру taky moje děti aby poznaly kde jsem se narodil, snažím se jim ukázat co je dobrý.

Pomáhají si navzájem Syřani, jestli třeba spolu., jestli existuje neoficiální komunita?

Ne, pro mě co já vím je ta neoficiální to je..

Můžou se na sebe obrátit s prosbou o pomoc?

Co já vím, opravdu jako osobně znám, že každý Syřan je rád, když má rodinu, funguje jeho práce, že může žít, ale nebude chodit jako sociál a říkat že nemá práci, nebo jsem chudák a tak. Ještě jsem neslyšel že to nějaký Syřan dělá, protože všichni jsou jako že říkaj, když jsme v cizině a jenom jíme a budeme chodit na sociálku, tak můžeme zůstat doma. Anebo co já jako vím, tak že každý dělá maximum aby tu byl úspěšný. Je tu hodně Syřanů co tu uspěli, například doktoři, nějaký inženýři, kteří tu pracujou a mají firmy a většinou Syřani tady,

většinou, nemůžu mluvit o deseti procentech které neznám, ale většinou to mají opravdu že ten život jede, jak má být. Jako Český život, víc než arabský. Jako třeba já doma, třeba jíme taky jídlo arabské, ale já sleduju Česko. Mám zájem o politiku, mám zájem co se tady děje víc, než tam. Ještě taky můžeme říct, že jako z druhý strany i když tu jako Syřan žije taky může mít problémy. Že to nemůže dát dohromady.

Neobrací se na vás ale někdo, kdo přijede, mladí?

To neznám, neznám.

Myslíte si že je nějaký rozdíl mezi Syřany, kteří jsem jezdili před revoluci a po revoluci třeba?

Když tady řeknete jako Syřan, tak Syřan bere druhého tak, jaký je on sám a většinou to jsou jako slušní studovaný, vzdělaný, takže jako nemají takové problémy. Možná nějaká komunita v Brně, tam jako který přišli a tam pracovali jako na trhu, který nejsou moc vzdělaný, takže jako tam tu komunitu neznám. Ale jako většinu my známe, řeknete mi nějaké jméno a co dělá. Oni většinou, když jako přijede nějaký Syřan k, kterého neznám a pracuje jako, prodává třeba zeleninu, ovoce tak se nemůže vmísit mezi Syřany, kteří mluví o nějaké universitě, nebo o vzdělání, může jako mlčet a poslouchat. To samozřejmě neznám, že když přijde velká skupina takže zmizí, oni si budou povídat o něčem jiném. Většinou když jsou přátelé mezi Syřany, tak si myslím že nemají žádný problém, že jako – nepotvrdím že jsou nějaký špatný Syřani tady, jsou všichni jako, chápou že ten život jede dál a nemají si myslím že problémy. Pokud přijde nějaký a dělá nějaké problémy, tak oni na něj budou koukat že opravdu jako že ho nevidíme, po straně. Samozřejmě tady Čech taky, když dělá problémy, tak děláte že je neviditelný.

Máte děti?

Mám děti. Mám Sámera, má arabské jméno – Sámer, deset let, má samé jedničky, je výborný. Sára je šest let, měla narozeniny a chodí do školky, příští rok půjde do školy.

To je ještě brzo se ptát, jestli se cítí jako Syřani, nebo jako Češi?

Jako vemte si že oni to ví jako že to mají v sobě, a vy ptávají se, koukají na zprávy jak já koukám, naučili se pár slov arabsky. Sámer třeba byl v Sýrii, takže viděl že je jiný svět, ví že tam má příbuzné, moje sestra tady byla, takže se vyptávají co dělá. Jako ale většinou žijou každý den jako český život, ale dá se říct že třicet procent, nebo dvacet pět procent jako mají zájem vidět druhý svět i když jsou ještě malí. Ale jak zestárnou, tak toho budou chtít vědět ještě víc. Já si myslím, že jako budou i tak, i tak. Nemůžete říct, že jako stoprocentně nenávidí Arabů, nebo Syřany, záleží taky na rodině, také manželka má v tom prsty jak se říká, ale manželka taky byla v Sýrii a viděla. Je ráda, když řeknu že pojedeme příští rok k moři a samozřejmě řekne ano, pojedeme do Sýrie. Ona viděla jak jí přijali u nás příbuzní, jinak než tady. Ta komunita je jako víc teplá než tady.

Záleží vám na tom, aby děti nezapomněly že jsou Syřani, nebo to necháte na nich?

Ne to nechám, jako všechno jim ukážu jak je a většinu nechám co oni jako rozhodnou. Netlačím je, já jsem například jako národnost muslim a manželka je křesťanka, nikdy jsem ji nenutil aby byla muslimka, nebo aby chodila zahalená, to jako ne. Nechám to tak, jak to je, protože v životě nezáleží na jako náboženství, záleží na člověku. Ona nemá zájem, já nemám zájem, hlavně že to jde, ten život jako jak má být.

Věříte v Boha, chodíte do mešity?

Ano, věřím v Boha jako pro všechny. Ne že můžou říct jako tady existuje jiný Bůh než v Sýrii. Pro všechny na světě je jeden Bůh a myslím že všechny náboženství jsou v jednotě, je jedno náboženství a víc jmen, víc nic. Křesťané taky věří v Boha, když budu křesťan, tak vím že nesmím krást, nesmím lhát, nesmím dělat nějaké kroky, které – jako že jsem čestný, jako správný. Křesťan a islám to je stejný, úplně stejný, židovský náboženství to taky říká. Jediné co přehání je když jedno říká že já jsem víc než někdo jiný a to dělá problémy na světě teďko,

že každý říká, ne, jste jako nepřítel a jste jako křesťan, takže já budu válčit s vámi, protože jste jiný náboženství. Já si myslím že jako pokud je rozumný člověk, tak kouká jak žít správný život, nemusí s nikým válčit, protože stačí když jenom řekne že já opravdu věřím v Boha. Pán Bůh je pro všechny, to je alespoň jak já říkám a manželka taky a děti taky. Nebudu tlačit mého syna aby chodil do mešity a manželka chodila zahalená, na to nevěřím. Věřím že když je správná, tak to je pro mě náboženství. Možná ten názor nenajdete někde jinde, ale to je můj osobní názor k tomu.

Prorok Mohamed je vlastně posledním prorokem?..

Ano, každý náboženství má, jak my máme proroka Mohameda, tak jako Ježíš, ale Ježíš to jako je když to vezmete jako korán, který jako učí jaký má být islám, tak tam je napsaný všechno. Korán nepřišel a nezrušil všechny náboženství jak byly, nezrušil Ježíše, nezrušil Židy, korán uznává všechna náboženství a nesmí válčit s nikým, nebo zabít druhé. Některý hloupý lidi říkají že musí, ale pokud jako je někdo chytrý a čte korán pořádně, tak neříká nic o zabíjení lidí. Prorok Mohamed nechal křesťany jak jsou, on je nenutil aby byli muslimy, respektoval je.

Setkal jste se někdy v Čechách s problémy, že jste muslim, nebo že jste ze Sýrie, z ciziny?

Jako někteří to přehání s tím modlením a pak mají trošku problémy tady žít jako s Čechy, že si nemůže sednout s těmi co pijou alkohol, nebo nemůže kamarádit s kde kým. Samozřejmě taky jsou Syřané, kteří jsou křesťany. A jako všichni muslimové nejsou stejní. Někdo si myslí že celý arabský svět je muslimský, to není pravda, tam jsou křesťané, třeba v Sýrii, kde je rozmanitost. Tady jsou taky Syřani, které já znám a jsou křesťany a žijou normálně. Možná někteří muslimové si řeknou ano, já to vezmu, pokud se nenajde nějaká muslimka, nebo Syřanka, která by chtěla tady se mou žít. Existují takoví. Nemůžete říct že jsou všichni Syřani mírní, kulturní, někteří jsou víc, někteří míň. Některí vůbec nemají zájem o náboženství, ale většinou co říkám, když tu počítáte Syřany, co jsou tady, tak za deset, za půl hodiny je znáte všechny. Nemůžeme mluvit o nějaké velké skupině, můžeme říct pár, kteří dodržují islám trošku víc, než možná je. Ale neznamená to že jsou jak oni píšou třeba, tady stačí když uvidíte Syřana, který chodí do mešity víc, než normálně a má fousy tak o tom píše média. A to poškozuje to náboženství z druhé strany, nemůžete soudit toho Syřana, musíte ho poznat, co dělá jako a to je práce tajné služby, která to poznává každý den. Jak se chová, většinou když přijde Syřan z ciziny a začne tady dělat nějaké problémy, třeba jako terorista, tak ho ostatní za chvíli znají a straní se ho. Proto tady do teď v Česku nebyl žádný problém. Možná někde jinde, třeba v Holandsku, nebo já nevím v Anglii, tam je komunita velká a nikoho nepoznáte. A když to udělá skupina, třeba deseti, nebo patnácti, tak to jsou zavření a ani my nevíme co dělají. Takže to je ten problém. Tady v Česku jsou Syřani, kteří jsou otevření, můžete o všech vědět, co dělají. A já si myslím že každý ukáže, nemá problémy ukázat jak bydlí, jak žije. Většinou.

Myslíte si že se Česká společnost dívá na Syřany jako na teroristy? I když to je nesmysl. Jestli tak Češi cizince po 11. září berou, jestli z nich mají strach?

Já jsem neměl problém, já tady znám Čechů, jako kamarádů víc, než Arabů a většinou to berou jako legraci. Moje křesťní jméno je Usáma, ale to neznamená Bin Ládin. Každý si ze mě když mě potkal dělal legraci, to je bohužel takhle, ale můžu říct že Bin Ládin. To je můj názor za který se nestydím. Bin Ládin, je výroba Američanů, oni ho vyrobili, protože by bez něj nedosáhli do Afghánistánu, bez něj by nebyli v Iráku. Oni bohužel vyrobili takového teroristu, kterého potřebovali. Proč ho do dnes nenašli? Proč našli Saddáma, který byl někde v díře dole a nenašli Bin Ládira on snad neexistuje. Protože bez něho nemůžou říct každou chvíli pozor, jako to cítíme tady po jedenáctém září, nemohli dřív přijít a koukat kolik máte v kapse peněz. Ted' dají každého Araba do řady a řeknou bacha, to je terorista. Musíme vědět co dělá, kolik má peněz a to si myslím že jsou politický kroky.

Jste novinář, jakou si myslíte, že v tom hrajou roli média?

Média tady bohužel jako, s šedesáti procent pravda a to je když řeknu ČT 1, nebo nějaký známý. A ostatní to není ani z třiceti procent pravda. Například já co znám jako trošku nějaké novináře, kteří třeba například píše co se děje v Iráku, nebo v Sýrii – já jsem překvapenej, jak může redaktor psát nějaký neznámý. On ani nezná, co se děje. Někteří se snaží, že opravdu jako chce – hned jsem tady...

Můžeme to zkrátit?

Identifikují se Syřani v Čechách jako Syřani, nebo spíše jako muslimové, nebo Arabové?

Pro mě když to řeknete to je Syřan, já se nestydím že jsem Syřan. Většinou ti co žijí tady a mají manželky a takhle, většinou říkají že jsou Syřani. Teď jak média poškozují Arabů, ve světě tak já když sedím s vámi, tak řeknu že jsem Syřan, kdybych řekl Arab, tak to je takové jako.. Když prodávají Arabové na Václaváku třeba drogy, tak to poškozují tady. Když řeknete Syřan, tak to trošku jakoby, ale já se to nebudu stydět říct, řeknu Arab, muslim, Syřan. Řeknu tři dohromady, protože já vím, jaký jsem a většinou ti Syřani tady taky.

Myslíte si že bude Syrská komunita v Čechách i dál, nebo že se rozplyne v České společnosti?

Nebude, protože co vím, tak jako ti co tady žijou tak například, dá se říct že je u nás líp, než tady. Jenom ta situace u nás na Blízkém východě není dobrá a tady když je dvě stě Syřanů tak to v budoucnosti bude dvacet. Ani nemají zájem sem jezdit žít, dřív tady studovali. Teď většinou když někdo chce, tak jede do Evropy jako opravdu, třeba do Německa. Tady jako v budoucnu nebude víc, než třicet, nebo čtyřicet Syřanů maximum a v budoucnu už vůbec.

Pana **L.I.** jsem oslovil ve směnárně v centru Prahy bez předchozího telefonátu, nebo doporučení jiného z respondentů, jeho přátel či známých. Po poměrně dlouhém vysvětlování důvodů proč ho kontaktuji, nakonec souhlasil se schůzkou následujícího dne. Setkání proběhlo v kavárně nedaleko jeho podniku. Pana **L.I.** bylo velmi těžké přimět k souvislejšímu vyprávění. V jeho reakcích byly zprvu cítit i známky nedůvěry. Po zjištění, že interview nebude narativním vyprávěním, jsem se proto pokusil o strukturovaný rozhovor, do kterého jsem vkládal poznatky z rozhovorů předchozích. Poslední z rozhovorů tak byl, i když pouze částečně, testováním výroků, které už zazněly v rozhovorech předešlých. Setkání bylo ukončeno předčasně z důvodů respondentovi zaneprázdněnosti.

Já bych rád zeptal, kolik je vám let a jaké je vaše vzdělání?

Je mi čtyřicet pět let a moje vzdělání je ekonomická fakulta, specialista na florex , jo, sledujeme kurzy valuty.

Mohl byste mi vyprávět váš příběh? Jak jste se dostal do Česka?

Do Česka jsem se dostal v roce tisíc devět set devadesát sedm a je tady hodně příbuzných, kteří studovali v České republice už dávno jo, ukončili, můj strejda tady ukončil architekturu – fakultu. Jo ukončil v roce tisíc devět set šedesát dva. A pořád mluvil o České republice, jak říkám, hezky a to. A vy jste tady najednou měli kapitalismus, tak jsme zkusili založit firmu, tady. Jo a vyšlo to a jsme spokojený tady.

Takže jste přišel z vlastní vůle?

Ne, já jsem dostal tady, já mám bratra tady, který tu pracoval od roku osmdesát osm. Já jsem tady zůstal jako sloučení rodiny, jo. Dostal jsem tady trvalý pobyt a oženil jsem se tady v roce dva tisíce a narodili se mi tady čtyři děti, v České republice.

Vaše manželka je z Čech?

Ne, ze Sýrie.

Poznali jste se tady?

Ne, v Sýrii.

Už jste přijeli spolu?

Ano.

Vy když jste přijel, tak už jste tu někoho znal?

Ano, mého bratra. Já jsem – mého bratra.

Znáte tu nějaké syrské spolky, kde se Syřani schází? Organizace?

Já jsem vám říkal, že na to já nemám čas, já pracuju na forem jó, jak je burza na trhu. To znáte tu práci ne? Například když jdou ty kurzy nahoru, dolů. Musíme sledovat kurzy. Já nemám čas na scházení se a Syrský kluby, hudbu a seznamování se jó, na to nemáme čas.

Já slyšel že tady existuje nějaký svaz syrských studentů.

Je tady něco, ale opravdu nevím kde přesně, na které adrese. Syrský klub, ale oni dělají každé dva tři měsíce nějaké schůzky. Něco existuje ano.

Jste věřící? Máte nějaké známé třeba v mešitě?

Ano. Já jsem třeba málo chodil do mešity jo, víte někteří věřící jsou pořád v kostele, v mešitě, já jsem věřící, věřím v Alláha, bojím se Alláha, ale u mě je chyba že se nemodlím jo. Víte, jako katolíci, někteří chodí do kostela, někteří nechodí, jo. Já moc nechodím a to je chyba.

Cítil jste někdy nějaký problém v Čechách, protože jste cizinec?

Měli jsme problém před deset, pár dní to je. Zaměstnávali jsme jednu holku – Češku, já jsem dal na jednoho který pracoval u nás a myslel jsem že to zvládne. Přišla zaměstnankyně – Češka, a jiná pracovnice měla za úkol jako zajistit všechny doklady od ní jo. Ona nevezala občanku, ani trest rejstříků, ani fotku a já jsem měl něco kvůli počítači u jiný pobočky, aby jsme opravili. Tady byli dvě holky, potřeboval jsem aby ta stálá zaměstnankyně

opravila počítač v druhé pobočce. Zůstala tam ta nová zaměstnankyně která pracovala dva, tři dny, najednou vzala milion dvě stě sedmdesát tisíc korun a utekla. To je velký problém a stalo se to před dvěma týdny. Nemáme ani doklady, ani trest rejstříků nemáme. Já jsem dal jedné holce, která skončila ekonomickou fakultu, že já to nezvládnou, protože mám hodně věcí a to se stalo. To je jediný problém, co se stal. Já z toho už mám depresi, v hlavě. A takové případy jsou, na jiné pobočce vzali tři sta tisíc korun a byli na kameře jo, ale jako nechytli ty zloděje. Pojišťovna nám vrátila, ale toto já myslím že pojišťovna nám nevrátí nic, protože nemáme vůbec doklady, jó? Se stalo.

Já bych se vrátil k těm Syřanům, jestli můžu. Kolik vlastně myslíte že je v Čechách Syřanů? Já vlastně píšu práci o spolkovém životě Syřanů, jestli udržují kontakty mezi sebou, nebo jestli se schází s Čechy?

Jsou hodně tady, hodně Syřani, který už jsou tady dávno. Jó, skončili medicínské fakulty, stomatologii a architekturu, jsou hodně tady. Já myslím, že je tady asi... tři čtyři tisíce Syřanů v Čechách. Většinou jsou co skončili vysokou školu a nebo obchodní styky. Mají svoje firmy, pekárny, nebo já nevím dováží náhradní díly pro Auto Škoda, jo, většina jsou obchodníci.

Hodně z nich tady má rodiny?

Hodně ano, jsou mix, Češi – Syřani.

Myslíte že to hodně „za komunistů“, že sem jezdili, nebo že jezdí i dneska?

Moment.... to je můj známý, který pracoval na ambasádě (mluví arabsky)... syřanů tady je kolem osmi set, já se spletl. Sedm set, osm set.

Pán je taky ze Sýrie?

Ze Sýrie, pracoval na syrské ambasádě

Pán: „Já neumím česky promiňte“.

Všichni se smějí – pánové pokračují v rozhovoru v arabštině.

Ale jinak jsme spokojeni tady, všechno v pohodě, akorát je problém co se mi stalo. To je veliký problém. ...L.I. telefonuje, pak mluví arabsky s kolegou...

Kde jste se naučil česky?

Já cítím že mluvím špatně, protože já jsem tady jedenáct let, od začátku roku tisíc devět set devadesát sedm. Ale nabyl jsem na jazykové škole, kdybych byl na jazykové škole bylo by to lepší. Cítím že to je špatné, že přízvuk, to není ono. Přízvuk když se mě Češi ptají kolik by dostali za sto euro, já odpovídám na čísla jo, čtyry – čtyři. Oni okamžitě poznají, že jsem cizinec.

Vy jste se učil sám?

Sám. Trochu podle knih, gramatiku. Dělal jsem chyby, pak jsem přes jednoho z ambasády se učil a oni mě učili týden a pak jsem se zase sám učil.

Jak jsou staré vaše děti?

Mám čtyři děti, tady se narodili. Mám holku sedm, pak jednu šest roků, jednu čtyři roky a kluka rok a půl. Já jsem udělal velkou chybu že jsem je nadal do školky od tří let, udělal jsem velkou chybu.

Doma na ně mluvíte arabsky?

Arabsky, český jazyk neumí, protože pořád jsou doma. A jejich maminka, moje žena neumí česky dobře, neučila se jazyk, nemá čas, protože čtyři děti. Já je chtěl dát do anglicko-české školky, ale nějak nebyl čas, nevyšlo to. ...L.I. mluví arabsky s kolegou....

Jak vnímáte vztahy Čechů vůči cizincům?

Nejsou všichni lidi stejní, jó, jsou Syřani špatní a jsou příjemní a šikovní a to je všude, v Čechách taky. Jsou někteří příjemní, jsou někteří proti nám a to je takhle všude. Já tady právě mám jednoho, nejlepšího kamaráda, Čecha. On byl u mě v Sýrii, ukončil tady střední ekonomickou školu, byl u mě na dva týdny na dovolené. Je pro mě jako rozený bratr, jó. A já právě mám rád Českou republiku od roku sedmdesát pět, protože jsem pracoval v elektrárně

v Homsu, přímo v Homsu a tu stavěli Češi a já jsem pracoval s nima, jako pomocník, jako podej mi to náradí a takhle.

To mě zajímá, jak vůbec vás napadla Česká republika?

U nás jsou hodně Češi, přímo v našem městě v Homsu, protože tam je česká akademie. Já jsem vám říkal, že můj strejda pořád mluvil o Čechách, že je spokojený a tak. A tady byl levný život, ne jako teď, teď to je drahý. My jsme začali v roce devadesát sedm obchodovat jo a to bylo hezčí než teď, teď je to slabý – konkurence, v našem byznysu je konkurence. Zvedá se cena, všude na celém světě, cena jde nahoru. Lidi nejsou spokojený, všude. V Sýrii, u vás. A teď když bude euro, já si myslím že to bude těžký jak pro nás tak pro vás. Nebo ne?

Porovnává váš strejda jestli to bylo lepší dříve, nebo teď?

Já jsem tady nebyl za komunistů, já nevím. Ale to je všude, jakmile začne export – import, některý lidi jdou dolů, některý nahoru, to je všude ten rozdíl. Lidi který jsou chytrý a umí pracovat, tak to zvládnou, ale lidi kteří mají slabou hlavu, tak to nezvládnou, je to pravda nebo není?

Jaké to bylo pro vás? Lepší za komunistů nebo teď?

Já nevím, já jsem v té době nepracoval.

Tak u nás to bylo v Sýrii jako u vás za komunismu, bylo zakázáno například dovoz banánů. Teď, dělejte si co chcete. Ale potřebujete nějakou praxi jo. Aby vám nikdo nekonkuroval v cenách, jedno musíte sledovat, kde je nejlepší, nej kvalitnější zboží a dá se prodat rychle. V Sýrii už teďko povolili skoro pro všechny věci dovážení, dovolili abychom dováželi pivo bez alkoholu, teď to povolili. To je byznys. Povolili dovážení některých léků.

Jezdíte často do Sýrie?

Určitě, každý dva měsíce, měsíc a půl, když funguje můj byznys. Někdy jednou za rok, protože mě chybí zaměstnanci. Mám v Praze šest poboček.

Sýrie je součástí arabského světa, cítíte se spíše jako Arab, nebo Syřan, muslim?

Ne já jsem Syřan, muslim a u nás není jako, my si vážíme katolíků, pravoslavných křesťanů, oni jak mají ty knihy, korán, bibli, anděly, mi si jich vážíme. Vážíme si lidí knihy, rozumíte mi. U nás jsou města kde jsou Židi, katolíci, pravoslavní.

Tady máte málo času?

Ano, dneska poprvé jsem poslal tady toho zaměstnance pro peníze. On byl řidič u ambasády, konzulátu, jak se to řekne česky. Řidič konzula, asi osm roků a pak jel do Sýrie a tam mu to nešlo, jó. Nemohl najít práci, chtěl pracovat taky jako řidič pro ministerstvo zahraničí a nevyšlo mu to, tak přijel zpátky a přišel ke mně a tak jak se máš a co a říká že nemá práci. Tak já na to, tady máš klíče a vem si jednu pobočku a sedni si tam. Jo opravdu.

Takže tohle funguje, ta pomoc, komunita.

Radši zaměstnáme lidi který známe, než cizí. Mi jsme zkusili, nechýbí Češi, zaměstnali jsme jednu Češku, ale to byla naše chyba že jsme si nevzali její občanku a trestní rejstřík, dal jsem to jedné holce aby se o to postarala. Když jsem se jí ptal proč mi neřekla že ona nepřinesla občanku a výpis z rejstříku tak řekla že to není její práce, ale práce někoho jiného, ale ten měl jinou práci, hodně práce s jinou pobočkou, rozhodování, zařizování a tohle se stalo. Ona odpověděla na inzerát v anonci, že má ekonomickou fakultu a to a nechala vstoupit do pobočky někoho od koho neměla všechny papíry. Já právě mám depresi, opravdu. Depresi, katastrofa.

Jinak v této době ani rozený bratr vám nepomůže. Každý chce udělat nějaký lepší byznys jo, konkuruje to je.

Vy jste pomohl, tady pánovi.

To je zaměstnanec, jako zaměstnanec, ale jako že mu dám například procenta, to nejde. Já jsem tu tolik let a přijede jeden nový, neumí češtinu dobře a to je jenom pomocník, ale pomáhá. Ale že bych mu dal nějaká procenta tak to nejde. Někteří by chtěli hned na

procenta jako společníci a ani jedno české slovo neumí. On hledal původně práci v restauraci a zůstal tady že to je čistější než v restauraci.

Takže si pomáháte, spíš byste zaměstnal Syřana?

Záleží na lidech, nejsou všichni Syřani stejní, tady jsou Syřani kteří jsou taky hajzlové, já znám mladší, kteří lidem lhali a kradli. Nevím jestli znáte, jestli jste udělal nějaký pohovor se Syřanama. Měl jste nějaký pohovor?

Měl, několik.

Fakt, a slyšel jste že tady jsou všichni stejní?

Já mluvil s těma staršíma.

Aha a jak, spokojení, že jo? Tady jsou Syřani doktoři, chirurgové. Z Homsu, našeho města. Ale nejsou všichni Syřani tady stejní jo. Já znám několik lidí ze Sýrie, kteří jsou spokojení, kecáme spolu, ale některý nechci ani vidět. Nechci aby mě zdravili. Někteří jsou na ulici, na hazardu. Jeden přišel abych mu dal nějaké dolary a on to všechno dal na ruletu, to je Syřan, z našeho státu. Ale jinak, já nemám čas.